

POMOC TECHNICZNA
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI FUNDUSZ
ROZWOJU REGIONALNEGO

ZINTEGROWANA STRATEGIA ROZWOJU EŁCKIEGO OBSZARU FUNKCJONALNEGO NA LATA 2014 – 2025

„PRZYGOTOWANIE DOKUMENTÓW STRATEGICZNYCH DLA EŁCKIEGO OBSZARU FUNKCJONALNEGO WOJEWÓDZTWA WARMIŃSKO-MAZURSKIEGO”

Projekt współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Programu Operacyjnego
Pomoc Techniczna 2007-2013 („Konkurs dotacji na działania wspierające jednostki
samorządu terytorialnego w zakresie planowania miejskich obszarów funkcjonalnych”,
ogłoszony przez Ministerstwo Rozwoju Regionalnego)

Marzec 2015 r.

1. Określenie zewnętrznych uwarunkowań strategii

Unia Europejska w strategii Europa 2020 określiła priorytety rozwojowe do roku 2020. Obejmują one: rozwój inteligentny (oparty na wiedzy i innowacjach), zrównoważony (promujący gospodarkę zieloną, oszczędzającą zasoby) i sprzyjający włączeniu społecznemu (zapewniający wysoką spójność społeczną i terytorialną, zapewniający wysoki poziom zatrudnienia)¹. W większym stopniu niż to było w przeszłości, wyzwania UE na okres programowania 2014–2020 są formułowane w odniesieniu do uwarunkowań globalnych (wahania koniunktury, globalizacja, klimat, demografia, energia), a w mniejszym do uwarunkowań o charakterze wewnętrznym (budowa wspólnego rynku, nierówności rozwojowe)².

Kluczowe znaczenie dla kształtu interwencji Unii Europejskiej w procesy rozwoju regionalnego w latach 2014–2020 ma rozporządzenie ogólne Komisji Europejskiej z 2011 roku³. Zamieszczono w nim propozycje koncentracji tematycznej kierunków interwencji. Konkretnie zaś zawarto w nim 11 priorytetów tematycznych⁴:

1. Wspieranie badań naukowych, rozwoju technologicznego i innowacji.
2. Zwiększenie dostępności, stopnia wykorzystania oraz jakości technologii informacyjno-komunikacyjnych.
3. Podnoszenie konkurencyjności małych i średnich przedsiębiorstw, sektora rolnego i rybołówstwa.
4. Wspieranie przejścia na gospodarkę niskoemisyjną we wszystkich sektorach.
5. Promowanie dostosowania do zmian klimatu, zapobiegania ryzyku i zarządzania ryzykiem.
6. Ochrona środowiska naturalnego i wspieranie efektywności wykorzystania zasobów.
7. Promowanie zrównoważonego transportu i usuwanie wąskich gardeł w podstawowej infrastrukturze sieciowej.
8. Promowanie zatrudnienia i wspieranie mobilności siły roboczej.
9. Promowanie integracji społecznej i zwalczanie bezrobocia.
10. Inwestowanie w edukację, umiejętności oraz uczenie się przez całe życie.
11. Wzmacnianie potencjału instytucjonalnego i sprawnej administracji publicznej.

Taka koncentracja tematyczna ma przeciwdziałać rozpraszaniu środków europejskiej polityki spójności na mniej istotne kierunki, co dotychczas w wielu przypadkach nie pozwalało na uzyskanie niezbędnej masy krytycznej podejmowanej interwencji.

Nowy paradygmat polityki rozwoju regionalnego UE kładzie nacisk na zintegrowane przedsięwzięcia rozwojowe mające służyć wzrostowi konkurencyjności i wyrównywaniu różnic pomiędzy obszarami (tabela 1). Zintegrowane podejście do rozwoju obszarów oznacza, że ujęcie sektorowe lub jednowymiarowe zastępowane jest podejściem poprzecznym, łączącym różne obszary polityk. Różnica

¹ Europa 2020. Strategia na rzecz inteligentnego i zrównoważonego rozwoju sprzyjającego włączeniu społecznemu, Komunikat Komisji Europejskiej, Bruksela 2010, www.eur-lex.europa.eu [09.03.2014].

² Koncepcja przestrzennego zagospodarowania kraju 2030, www.mir.gov.pl [09.03.2014].

³ J. Szlachta, Europejski wymiar polityki miejskiej w Polsce, w: *Badanie miejskie i regionalne*, ed. F. Kuźnik, KPZK PAN, Warszawa 2013, s. 30–31.

⁴ J. Szlachta, Europejski wymiar polityki miejskiej w Polsce, w: *Badanie miejskie i regionalne*, ed. F. Kuźnik, KPZK PAN, Warszawa 2013, s. 30, za: European Commission, Regulation of the European Parliament and of the Council on Laying Down General Provisions on the European Regional Development Fund, the European Social Fund, the Cohesion Fund, the European Agricultural Fund for Rural Development and the European Maritime and Fisheries Fund Covered by the Common Strategic Framework and Laying Down General Provisions on The European Regional Development Fund, the European Social Fund and the Cohesion Fund and Repealing Regulation No 1083/2006, SEC (2011)1141, SEC(2011)1042, Brussels, 6.10.2011, COM (2011)615, final.

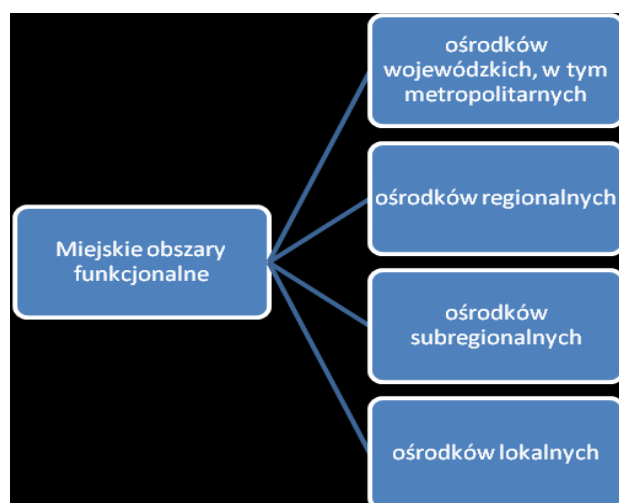
wzajemnym powiązaniem rynku pracy i mieszkaniowego, infrastruktury technicznej oraz struktur przyrodniczych¹².

KPKZ 2030 wyróżnia cztery rodzaje miejskich obszarów funkcjonalnych: ośrodków wojewódzkich, w tym metropolitarnych, ośrodków regionalnych, ośrodków subregionalnych, a także ośrodków lokalnych.

Do wyzwań, z którymi muszą sobie poradzić polskie miasta i ich obszary funkcjonalne w perspektywie lat 2014–2020, należą między innymi¹³:

1. Wykorzystanie potencjału obszarów miejskich w procesach rozwoju regionalnego na obszarach problemowych o znaczeniu krajowym.
2. Przeciwdziałanie degradacji społeczno-gospodarczej i przestrzennej obszarów zurbanizowanych.
3. Poprawa ładu przestrzennego na obszarach miejskich i powstrzymanie żywiołowej suburbanizacji.
4. Poprawa jakości zarządzania i współpracy na obszarach miejskich, w tym na obszarach funkcjonalnych miast.
5. Wyzwania horyzontalne, które w specyficzny sposób ujawniają się w miastach.
6. Polityka transportowa, w tym transport publiczny na obszarach miejskich.
7. Stały monitoring zjawisk społeczno-przestrzennych na obszarach zurbanizowanych.

Rysunek 1. Klasyfikacja miejskich obszarów funkcjonalnych według KPKZ 2030

Źródło: koncepcja przestrzennego zagospodarowania kraju 2030, www.mrr.gov.pl [09.03.2014].

Celem strategicznym krajowej polityki miejskiej – zgodnie z zapisami dokumentu *Założenia krajowej polityki miejskiej do 2020 roku* – jest wzmocnienie zdolności miast i obszarów zurbanizowanych do kreowania wzrostu gospodarczego i tworzenia miejsc pracy oraz poprawa jakości życia mieszkańców¹⁴. Cel ten dotyczy wszystkich kategorii miast i odzwierciedla ich rolę społeczno-gospodarczą w systemie współczesnej gospodarki, jak i potrzebę ich mieszkańców do życia w harmonijnym

¹² koncepcja przestrzennego zagospodarowania kraju 2030, www.mir.gov.pl [09.03.2014].

¹³ koncepcja przestrzennego zagospodarowania kraju 2030, www.mir.gov.pl [10.03.2014].

¹⁴ *Założenia krajowej polityki miejskiej do roku 2020*, Ministerstwo Rozwoju Regionalnego, Warszawa 2013, s. 16, www.mrr.gov.pl [10.03.2014].

2. / D E Ó Ó D z r e g i o n a l n y m i , k r a j o w y m i i u n i j n y m i dokumentami strategicznymi

Relacje między *Zintegrowaną strategią rozwoju Elckiego Obszaru Funkcjonalnego na lata 2014–2025*, a najważniejszymi strategiami regionalnymi, krajowymi i dokumentami unijnymi są istotne z punktu widzenia oceny spójności polityki rozwojowej i strategicznych kierunków działań, jakim samorządy EOF zamierzają wspierać swój rozwój. Poniżej zaprezentowano powiązania niniejszego dokumentu i innych strategii uwzględniając głównie poziom strategiczny.

Założenia Umowy Partnerstwa i programowanie perspektywy finansowej 2014 – 2020. Umowa Partnerstwa 2014–2020

Założenia Umowy Partnerstwa 2014–2020 stanowią jeden z kluczowych etapów prac nad przygotowaniem dokumentów programowych na lata 2014–2020. Dokument ten stanowi podstawę do dyskusji na temat zakresu wsparcia działań rozwojowych kraju środkami unijnymi. Ostateczną wersją tego dokumentu jest *Umowa Partnerstwa (UP)*.

Umowa Partnerstwa jest dokumentem określającym strategię interwencji funduszy europejskich w ramach trzech polityk unijnych: polityki spójności, wspólnej polityki rolnej (WPR) i wspólnej polityki rybołówstwa (WPRyb) w Polsce w latach 2014–2020. Instrumentami realizacji UP są krajowe programy operacyjne (KPO) i regionalne programy operacyjne (RPO).

Tabela 2. Powiązania Umowy Partnerstwa ze Zintegrowaną strategią rozwoju Elckiego Obszaru Funkcjonalnego na lata 2014–2025

Priorytety finansowe UP	Cele strategiczne EOF
Otoczenie sprzyjające przedsiębiorczości i innowacjom	Cel 2. Wzrost konkurencyjności gospodarki bazującej na lokalnych potencjałach Cel 5. Wzrost rozpoznawalności EOF jako marki terytorialnej
Spójność społeczna i aktywność zawodowa	Cel 1. Poprawa jakości życia i integracja społeczna
Infrastruktura sieciowa na rzecz wzrostu i zatrudnienia	Cel 4. Poprawa spójności terytorialnej
Środowisko i efektywne gospodarowanie zasobami	Cel 3. Zrównoważone wykorzystanie zasobów

Źródło: opracowanie własne na podstawie dokumentów strategicznych.

Fundusze Europejskie, zachowując synergię ze strategią *Europa 2020*, będą realizowały wszystkie trzy cele przyjętej przez rząd polski *Strategii Rozwoju Kraju 2020* czyli:

przyczyniały się do zwiększenia konkurencyjności,
zwiększenia spójności społecznej i terytorialnej,
poprawy efektywności administracji.

Biorąc pod uwagę wskazane wyżej cele rozwojowe kraju, środki Europejskich Funduszy Strukturalnych i Inwestycyjnych (EFIS) w ramach UP koncentrują się na priorytetach finansowych:

otoczenie sprzyjające przedsiębiorczości i innowacjom,
spójność społeczna i aktywność zawodowa,

- infrastruktura sieciowa na rzecz wzrostu i zatrudnienia, środowisko i efektywne gospodarowanie zasobami.

Koncepcja przestrzennego zagospodarowania kraju 2030

Koncepcja przestrzennego zagospodarowania kraju 2030 (KPZK 2030) jest najważniejszym krajowym dokumentem strategicznym dotyczącym zagospodarowania przestrzennego kraju. Została opracowana zgodnie z zapisami ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym z 27 marca 2003 roku. KPZK 2030 ma wiele cech strategii ogólnorozwojowej, łącząc elementy zagospodarowania przestrzennego z czynnikami rozwoju społeczno-gospodarczego. Dokument ten opiera się na założeniu rozwoju sieci powiązań funkcjonalnych krajowych ośrodków wzrostu połączonych z europejską siecią metropolii.

Tabela 3. Powiązania Koncepcji przestrzennego zagospodarowania kraju 2030 ze Zintegrowaną strategią rozwoju Elckiego Obszaru Funkcjonalnego na lata 2014–2025

Cele polityki przestrzennego zagospodarowania kraju		Cele strategiczne EOF
Cel 1. Podwyższenie konkurencyjności głównych ośrodków miejskich Polski w przestrzeni europejskiej poprzez ich integrację funkcjonalną przy zachowaniu policentrycznej struktury systemu osadniczego sprzyjającej spójności.	1.1. Wspieranie rozwoju funkcji metropolitalnych głównych ośrodków miejskich 1.2. Intensyfikacja powiązań funkcjonalnych pomiędzy głównymi węzłami sieci osadniczej w układzie krajowym i międzynarodowym 1.3. Integracja obszarów funkcjonalnych głównych ośrodków miejskich	Cel 5. Poprawa rozpoznawalności EOF jako marki terytorialnej
Cel 2. Poprawa spójności wewnętrznej i terytorialne równoważenie rozwoju kraju poprzez promowanie integracji funkcjonalnej, tworzenie warunków dla rozprzestrzeniania się czynników rozwoju wielofunkcyjny rozwój obszarów wiejskich oraz wykorzystanie potencjału wewnętrznego wszystkich terytoriów.	2.1.4. Wspomaganie procesów koncentracji urbanizacji w miastach średnich i wybranych małych 2.1.5. Wspomaganie restrukturyzacji obszarów wiejskich 2.2. Regionalna integracja funkcjonalna, wspomaganie rozprzestrzeniania się procesów rozwojowych na obszary poza głównymi miastami oraz budowanie potencjału dla specjalizacji terytorialnej 2.2.1. Zwiększanie dostępności transportowej wewnątrz regionów 2.2.2. Wspieranie rozwoju ośrodków subregionalnych 2.2.3. Integracja przestrzenna i funkcjonalna obszarowa wiejskich 2.3. Wspomaganie spójności w specyficznych obszarach problemowych 2.3.1. Wspomaganie obszarów o najniższym poziomie dostępu do dóbr i usług warunkującym możliwości rozwojowe 2.3.2. Restrukturyzacja i rewitalizacja obszarów zdegradowanych i miast	Cel 1. Poprawa jakości życia i integracja społeczna Cel 2. Wzrost konkurencyjności gospodarki bazującej na lokalnych potencjałach Cel 4. Poprawa spójności terytorialnej

Cele polityki przestrzennego zagospodarowania kraju		Cele strategiczne EOF
Cel 3. Poprawa dostępności terytorialnej kraju w różnych skalach przestrzennych poprzez rozwijanie infrastruktury transportowej i telekomunikacyjnej.	3.1.3. Poprawa dostępności ośrodków subregionalnych oraz obszarów wiejskich 3.1.4. Poprawa dostępności do obszarów o najniższym poziomie dostępności czasowej do największych miast 3.2.2. Poprawa dostępności wewnątrz obszarów funkcjonalnych z preferencją dla rozwoju transportu publicznego	Cel 4. Poprawa spójności terytorialnej
Cel 4. Kształtowanie struktur przestrzennych wspierających osiągnięcie i utrzymanie wysokiej jakości środowiska przyrodniczego i walorów krajobrazowych Polski.	4.5. Wdrożenie działań mających na celu osiągnięcie i utrzymanie dobrego stanu i potencjału wód i związanych z nimi ekosystemów 4.6. Zmniejszenie obciążenia środowiska powodowanego emisjami zanieczyszczeń do wód, atmosfery i gleby	Cel 3. Zrównoważone wykorzystanie zasobów
Cel 6. Przywrócenie i utrwalenie ładu przestrzennego.	6.1. Wprowadzenie zintegrowanego (spójnego i hierarchicznego) planowania społeczno-gospodarczego i przestrzennego zdolnego do efektywnej koordynacji działań podmiotów publicznych i polityk publicznych mających największe znaczenie dla zagospodarowania przestrzennego na różnych poziomach zarządzania 6.3.2. Partnerstwo terytorialne w planowaniu i zarządzaniu procesami rozwojowymi	Cel 4. Poprawa spójności terytorialnej

Źródło: opracowanie własne na podstawie dokumentów strategicznych.

Wyzwania rozwojowe stojące przez Polską wymagają przede wszystkim odpowiedniej masy krytycznej kapitału ludzkiego i społecznego, dobrze zorganizowanej przestrzeni lokalnej (rynków pracy, brak kongestii, wysoki poziom życia) i sprzyjającej rozwojowi tkanki instytucjonalnej (regulacje prawne, administracja).²⁰

Zasady uwzględniania wymiaru miejskiego polityki spójności Unii Europejskiej, w tym realizacja Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych

Jednym z najważniejszych założeń nowo projektowanej polityki spójności na lata 2014–2020 jest szerokie uwzględnienie w jej ramach wymiaru terytorialnego. Niniejszy dokument poświęcony jest jednemu z elementów składowych wymiaru terytorialnego polityki spójności UE, czyli obszarom miejskim. Prezentuje on zasady, cele rozwojowe oraz rozwiązania wdrożeniowe związane z efektywnym wsparciem obszarów miejskich, przede wszystkim w ramach realizacji Umowy Partnerstwa. Wymiar miejski w nowym okresie programowania ma zostać znacznie wzmocniony. Jest to związane z charakterystyczną sytuacją obszarów miejskich, będących z jednej strony katalizatorami kreatywności i innowacyjności, stymulującymi procesy rozwojowe, generującymi największy wkład do PKB, ale z drugiej strony borykającymi się ze specyficznymi problemami i wyzwaniami. Dodatkowo od 2014 roku miasta i ich obszary funkcjonalne będą miały możliwość korzystania obok programów na dotychczasowych zasadach z nowych, specjalnie dla nich przygotowanych instrumentów, takich jak Zintegrowane Inwestycje Terytorialne (ZIT), Platforma rozwoju obszarów miejskich czy też Innowa-

²⁰ Koncepcja przestrzennego zagospodarowania kraju, 2020, www.mir.gov.pl [09.03.2014].

Tabela 10. Powiązania Strategii zrównoważonego rozwoju Gminy Stare Juchy do 2020 roku ze Zintegrowaną strategią rozwoju Ełckiego Obszaru Funkcjonalnego na lata 2014–2025

<i>Cele Strategii zrównoważonego rozwoju Gminy Stare Juchy do 2020 roku</i>	<i>Cele strategiczne EOF</i>
Gmina atrakcyjna turystycznie	Cel 2. Wzrost konkurencyjności gospodarki bazującej na lokalnych potencjałach Cel 5. Wzrost rozpoznawalności EOF jako marki terytorialnej
Spółeczeństwo obywatelskie	Cel 1. Poprawa jakości życia i integracja społeczna
Gmina o pełnej infrastrukturze technicznej	Cel 3. Zrównoważone wykorzystanie zasobów Cel 4. Poprawa spójności terytorialnej
Gmina przyjazna środowisku	Cel 3. Zrównoważone wykorzystanie zasobów

Źródło: opracowanie własne na podstawie dokumentów strategicznych.

3. Opis delimitacji Elckiego Obszaru Funkcjonalnego

Delimitacja Elckiego Obszaru Funkcjonalnego została wykonana w 2013 roku przez firmę EU-Consult Sp. z o.o. według autorskiej metodologii. Jako podstawową jednostkę delimitacyjną przyjęto gminę, jako najmniejszą jednostkę w statystyce publicznej. Proces delimitacji objął analizę terenu w następujących sferach: demograficznej, społeczno-ekonomicznej, gospodarczej, środowiska naturalnego, turystyki, infrastruktury technicznej i komunikacyjnej.

W każdej z wyżej wymienionych sfer określono szereg wstępnych wskaźników, które poddano ocenie, korekcie i normalizacji za pomocą liniowej transformacji danych typu min-max. W ten sposób każdy ze wskaźników przyjął wartość od 0 (dla gminy o najniższej danej wartości) do 1 (dla gminy o najwyższej wartości wskaźnika). Wszystkie wskaźniki cząstkowe wchodzące w obręb danej sfery problemowej potraktowano jako równoważne.

W kolejnych krokach dokonano szeregu obliczeń i przekształceń matematycznych, co doprowadziło do wyliczenia wskaźników syntetycznych i utworzenia pięciostopniowej skali dla tych wskaźników. Dzięki tym zabiegom uzyskano dodatkowo walor porównywalności siły powiązań gmin w różnych sferach.

Na rysunkach poniżej zaprezentowano wyniki delimitacji w poszczególnych sferach²⁹. Należy zwrócić uwagę, iż różnice we wskaźnikach syntetycznych dla poszczególnych gmin nie odzwierciedlają faktycznych różnic pomiędzy gminami w danej sferze w kategoriach oceny jakości lub potencjału, a jedynie są wynikiem przekształceń matematycznych zagregowanych wskaźników i informują o skali podobieństwa z punktu widzenia tych wybranych do analizy wskaźników.

W związku z zastosowanymi metodami taksonomicznymi, dane syntetyczne są istotnie zagregowane, co spowodowało, że końcowy wynik delimitacji nie odzwierciedla w pełnym zakresie zjawisk szczegółowych zachodzących na obszarze EOF. Komentując wyniki delimitacji, wskazano na te elementy analizowanych sfer, co do których wnioski ogólne z delimitacji różnią się od analiz szczegółowych.

Pod względem demograficznym obszar Miasta i Gminy Elk wyraźnie dominuje pod względem liczby mieszkańców w całym EOF. Liczba ludności na obszarze EOF rośnie, w tym najszybciej w Mieście i Gminie Elk, wolniej w Gminach: Kalinowo i Prostki, jedynie w Gminie Stare Juchy notuje się niewielki spadek liczby ludności w okresie kilku ostatnich lat. Przyrost naturalny ludności w analizowanych gminach waha się od około -5 do +5 na tysiąc mieszkańców. Uwzględniając fakt, że liczba mieszkańców gmin wiejskich wynosi około kilka tysięcy, przyrost naturalny nie pozwala na racjonalne wyciąganie wniosków co do skali różnic tych zjawisk w gminach. Trwałym trendem demograficznym dostrzeganym w EOF jest zjawisko migracji do rdzenia EOF i migracji z gmin wiejskich (w tym częściowo do rdzenia). Jednak poziom migracji z gmin wiejskich jest niewielki w skali samych gmin, a przyrost naturalny (też niewielki) kompensuje te zmiany.

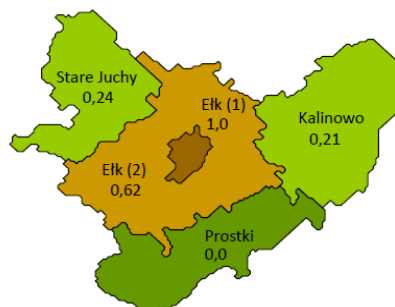
W przypadku wskaźnika obciążenia demograficznego (ludność w wieku poprodukcyjnym na 100 osób w wieku produkcyjnym), tylko Gmina Stare Juchy wyraźnie odstaje na niekorzyść od pozostałych. Trwały trend jest także związany ze wzrostem wskaźnika w Mieście. W pozostałych gminach wskaźnik ten jest praktycznie stały lub waha się nieznacznie w zależności od roku analizy.

W związku z tym, uwzględniając trendy krajowe i regionalne, uzasadniony jest wniosek, że pod względem demograficznym cały obszar EOF wykazuje się silnymi pozytywnymi trendami: liczba ludności rośnie, a zróżnicowanie pomiędzy rdzeniem i gminami wiejskimi jest nieznaczne (rysunek 4).

²⁹ Wyniki delimitacji i rysunki pochodzą z dokumentu: *Diagnoza i delimitacja Elckiego Obszaru Funkcjonalnego* EU-Consult Sp. z o.o., Elk 2013.

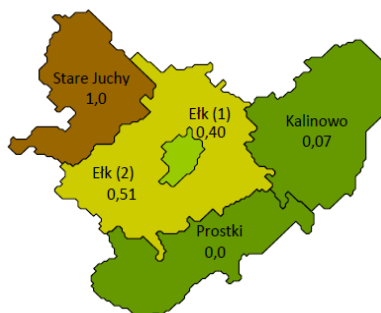
Rysunek 4. Sfera demograficzna

Rysunek 7. Sfera środowiska

Rysunek 5. Sfera społeczno-ekonomiczna

Rysunek 8. Sfera turystyki

Rysunek 6. Sfera gospodarcza

Rysunek 9. Sfera infrastruktury technicznej

Ełk(1) – Miasto; Ełk (2) – Gmina.

stycznych, dostępu do wydarzeń kulturalnych (rysunek 8). Wykazano największe podobieństwa dla Miasta i Gminy Ełk oraz Gminy Stare Juchy, jako obszarów o najlepszym potencjale turystycznym.

Ostatnia ze sfer, którą poddano analizie, dotyczyła infrastruktury technicznej i komunikacyjnej. Przeanalizowano liczbę istniejących połączeń oraz czas dojazdu pomiędzy poszczególnymi gminami wiejskimi i Miastem Ełk, a Olsztynem i Białymstokiem: liczba możliwych połączeń środkami publicznej komunikacji kolejowej i autobusowej w dni robocze oraz średni czas przejazdu. Badania uzupełniono analizą czasów przejazdu samochodem osobowym po drogach gminnych, powiatowych i krajowych. Wyniki analizy wskazują na wysoką dostępność komunikacyjną Miasta i Gminy Ełk oraz Gminy Prostki oraz znacznie niższą pozostałych obszarów (rysunek 9). Jest to związane głównie z przebiegiem dróg krajowych na terenie EOF.

Rysunek 10. Zbiorcze wyniki delimitacji

Wyniki zbiorcze delimitacji wskazują na istnienie wyraźnego centrum obszaru funkcjonalnego w Mieście Ełk, a obszar funkcjonalny dzieli się na trzy różne rejony: pierwszy obejmuje Gminę Wiejską Ełk, drugi – Gminę Wiejską Stare Juchy, a trzeci – pozostałe Gminy Wiejskie: Prostki i Kalinowo (rysunek 10). Wyniki delimitacji wskazują na istotną spójność przestrzeni Miasta i Gminy Ełk w kontekście potencjału rozwoju społeczno-gospodarczego i pokazują siłę oddziaływania ośrodka subregionalnego na otaczającą go przestrzeń.

Tabela 15. Aktywność obywatelska mieszkańców EOF na tle aktywności mieszkańców Województwa Warmińsko-Mazurskiego i kraju

<i>Jednostka terytorialna</i>	<i>Fundacje, stowarzyszenia i organizacje społeczne na 10 tys. mieszkańców</i>					
	<i>2007</i>	<i>2008</i>	<i>2009</i>	<i>2010</i>	<i>2011</i>	<i>2012</i>
Polska	24	25	26	27	28	30
Polska – gminy miejskie	27	28	29	31	32	34
Polska – gminy wiejskie	21	22	23	23	25	26
Województwo	26	27	29	30	31	33
Województwo – gminy miejskie	29	30	32	33	35	36
Województwo – gminy wiejskie	21	23	24	26	27	29
Powiat Ełcki (EOF)	21	23	25	28	30	31
Miasto Ełk	23	25	27	30	30	31
Gmina Ełk	12	16	22	27	36	40
Gmina Kalinowo	22	20	20	21	23	23
Gmina Prostki	19	19	20	24	24	25
Gmina Stare Juchy	23	23	23	28	35	35

Źródło: GUS BDL, www.stat.gov.pl [10.02.2014].

Aktywność ekonomiczna ludności

Zgodnie z danymi Narodowego Spisu Powszechnego Ludności z 2011 roku współczynnik aktywności zawodowej mieszkańców Ełckiego Obszaru Funkcjonalnego wynosił 54,3 i był nieco wyższy niż analogiczny wskaźnik dla całego Województwa Warmińsko-Mazurskiego wynoszący 53,8 (tabela 16). Średnia wartość współczynnika aktywności zawodowej ludności dla Polski osiągnęła wartość 55,1, co oznacza, że Ełcki Obszar Funkcjonalny, podobnie jak całe Warmińsko-Mazurskie wyróżnia niższy poziom aktywności zawodowej społeczeństwa. Podobnie wygląda sytuacja dotycząca wartości wskaźnika zatrudnienia, który w EOF wynosił w 2011 roku 44,3 i był wyraźnie niższy niż średnia dla kraju (48,5).

Tabela 16. Aktywność ekonomiczna ludności EOF w wieku 15 lat według wyników NSP 2011

<i>Jednostka terytorialna</i>	<i>Współczynnik aktywności zawodowej</i>	<i>Wskaźnik zatrudnienia</i>	<i>Stopa bezrobocia</i>
Polska	55,1	48,5	12,0
Województwo	53,8	45,2	16,0
Ełcki Obszar Funkcjonalny	54,3	44,3	18,4

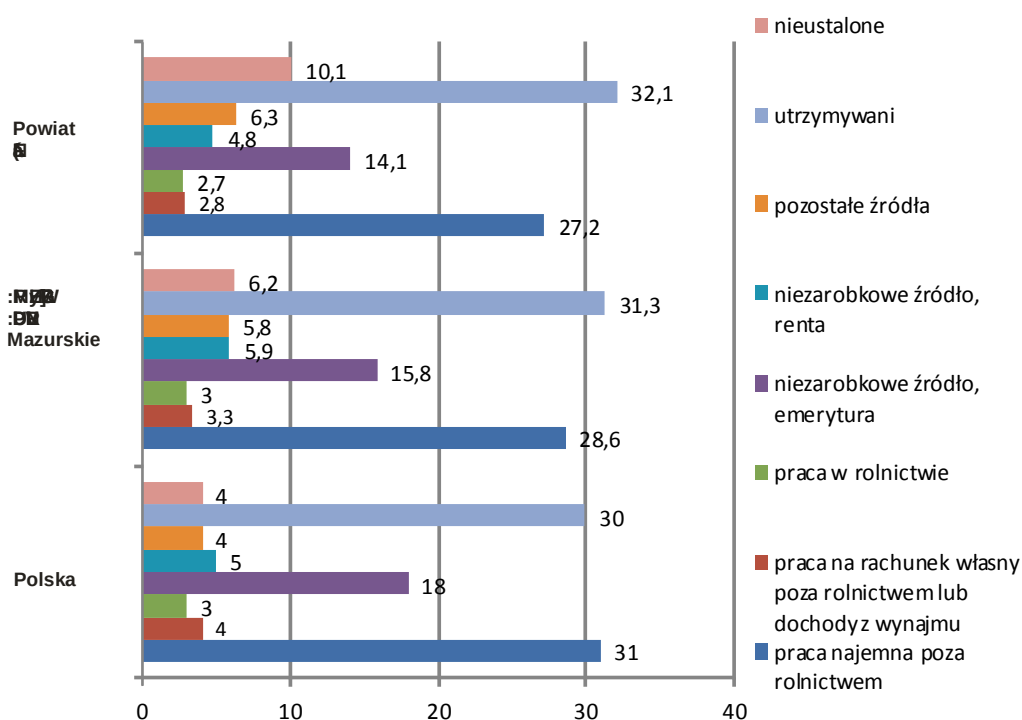
Źródło: GUS BDL, www.stat.gov.pl [10.02.2014].

Źródła utrzymania ludności

Charakteryzując społeczność zamieszkującą Ełcki Obszar Funkcjonalny należy zauważyć, że relatywnie niższy odsetek mieszkańców – 27,2% – utrzymuje się z pracy najemnej (rysunek 11). Analogiczny odsetek dla ludności zamieszkującej Warmińsko-Mazurskie wynosi 28,6, a dla kraju 31. Mieszkańcy Ełckiego Obszaru Funkcjonalnego nieco rzadziej niż pozostali mieszkańcy regionu czy kraju utrzymują się z prowadzenia własnej działalności, co świadczy o ich stosunkowo niższym poziomie przedsiębiorczości. Mniejsza grupa społeczności ziemi ełckiej utrzymuje się z emerytury, co wiąże się z dość niską

średnią wieku mieszkańców. Nieco częściej niż w regionie i w kraju w strukturze źródeł utrzymania deklarowanych przez mieszkańców Ełckiego Obszaru Funkcjonalnego pojawia się kategoria określana jako „pozostałe źródła utrzymania” lub „nieustalone”.

Rysunek 11. Struktura ludności EOF wg źródeł utrzymania na tle Województwa Warmińsko-Mazurskiego i kraju

Źródło: opracowanie własne na podstawie GUS, www.stat.gov.pl [05.02.2014].

Rysunek 12. Liczba osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą na 100 osób w wieku produkcyjnym w 2012 roku w ramach Ełckiego Obszaru Funkcjonalnego na tle województwa i kraju

Źródło: opracowanie własne na podstawie GUS, www.stat.gov.pl [05.02.2014].

Potwierdzeniem relatywnie niższego poziomu przedsiębiorczości wśród mieszkańców jest wskaźnik ukazujący liczbę osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą na 100 osób w wieku produkcyjnym (rysunek 12). Wartość wskaźnika w analizowanym obszarze w 2012 roku wynosiła 8,2, przy średniej dla Województwa Warmińsko-Mazurskiego sięgającej poziomu 9,2, a także przy średniej dla kraju wynoszącej 11,9. Społeczność EOF charakteryzuje się niskim poziomem aktywności gospodarczej także w relacji do pozostałych powiatów Podregionu Ełckiego. Spośród sześciu powiatów zlokalizowanych w tym podregionie jedynie węgorzewski cechuje się niższą liczbą osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą na 100 osób w wieku produkcyjnym.

Poziom życia mieszkańców EOF

Średnia miesięcznego wynagrodzenia brutto mieszkańców Ełckiego Obszaru Funkcjonalnego stanowi niespełna 80% w relacji do średniej krajowej (tabela 17).

Tabela 17. Przeciętne miesięczne wynagrodzenia brutto w relacji do średniej krajowej na tle Województwa Warmińsko-Mazurskiego

<i>Jednostka terytorialna</i>	<i>Przeciętne miesięczne wynagrodzenia brutto w relacji do średniej krajowej (Polska=100) w 2012 roku</i>
Polska	100,0
Województwo	84,1
Podregion Ełcki	78,2
Powiat Ełcki (EOF)	79,1
Powiat Giżycki	78,5
Powiat Olecki	78,1
Powiat Piski	81,2
Powiat Gołdapski	72,1
Powiat Węgorzewski	74,3

Źródło: GUS BDL, www.stat.gov.pl [10.02.2014].

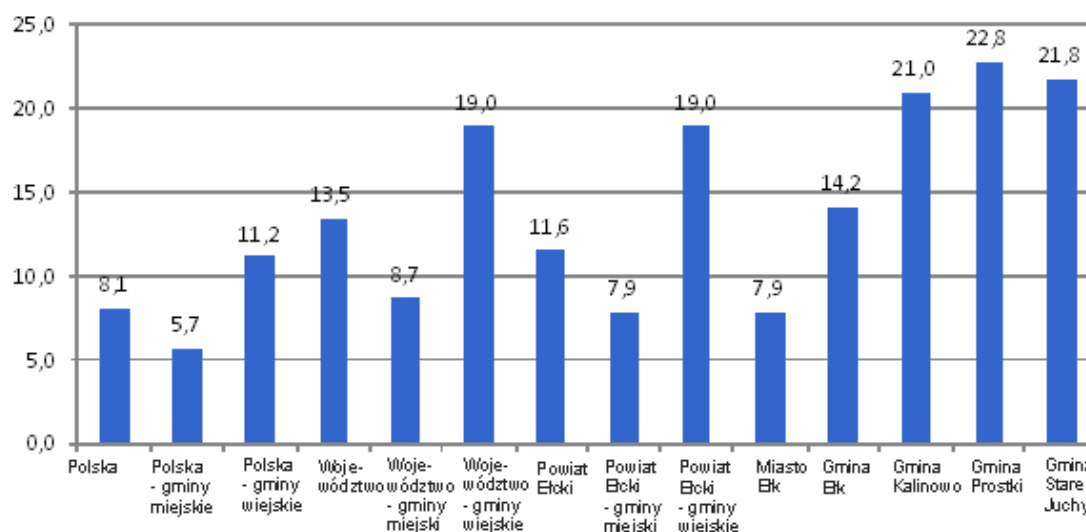
Społeczność EOF zarabia także mniej niż wynosi średnia miesięcznego wynagrodzenia dla mieszkańców Województwa Warmińsko-Mazurskiego. Jednak w porównaniu do przeciętnego wynagrodzenia w innych powiatach Podregionu Ełckiego, zarobki mieszkańców EOF prezentują się dość dobrze. Jedynie społeczność Powiatu Piskiego cechuje się wyższą średnią wynagrodzeń.

Relatywnie niższy poziom wynagrodzeń mieszkańców EOF w porównaniu do średniej dla kraju, przekłada się na liczbę klientów usług środowiskowej pomocy społecznej (rysunek 13). Udział osób w gospodarstwach domowych korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej w ludności EOF ogółem wyniósł w 2012 roku 11,6%, przy czym odsetek osób korzystających z pomocy społecznej w Mieście sięgał 7,9%, a w gminach wiejskich aż 19%, podczas gdy średnia dla kraju w tym samym okresie osiągnęła wartość 8,1% (w gminach miejskich wynosiła 5,7%, a w gminach wiejskich – 11,2%).

Oznacza to zatem, że statystycznie rzecz ujmując co piąty mieszkaniec obszarów wiejskich EOF jest klientem środowiskowej pomocy społecznej. Najwyższy odsetek osób pobierających świadczenia społeczne w gminach wiejskich EOF występuje w Gminie Prostki (22,8%) i Stare Juchy (21,8%), najniższy zaś w Gminie Ełk (14,2%).

Porównując Powiat Ełcki do Województwa Warmińsko-Mazurskiego należy zauważyć, że odsetek korzystających z pomocy społecznej w ludności ogółem w miastach jest niższy (w Powiecie Ełckim wynosi 7,9%, w województwie zaś 8,7%), natomiast na obszarach wiejskich jest taki sam.

Rysunek 13. Udział osób w gospodarstwach domowych korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej w ludności EOF ogółem na tle województwa i kraju w 2012 roku

Źródło: opracowanie własne na podstawie GUS, www.stat.gov.pl [05.02.2014].

W ostatnich latach obserwuje się lekki spadek udziału osób korzystających z pomocy społecznej w ludności EOF ogółem, jednak w Mieście Elk odsetek ten systematycznie wzrasta (tabela 18).

Tabela 18. Zmiana udziału osób w gospodarstwach domowych korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej w ludności EOF ogółem na tle województwa i kraju w latach 2008-2012

Jednostka terytorialna	Udział osób w gospodarstwach domowych korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej w ludności ogółem				
	2008	2009	2010	2011	2012
	[%]	[%]	[%]	[%]	[%]
Polska	9,6	9,1	8,7	8,1	8,1
Polska – gminy miejskie	6,4	6,1	6,0	5,6	5,7
Polska – gminy wiejskie	13,8	13,0	12,2	11,3	11,2
Województwo	15,4	15,2	14,3	13,2	13,5
Województwo – gminy miejskie	9,1	9,4	8,9	8,2	8,7
Województwo – gminy wiejskie	23,2	22,4	20,6	18,9	19,0
Powiat Elcki (EOF)	11,9	12,3	12,0	11,7	11,6
Miasto Elk	6,6	7,6	7,6	7,7	7,9
Gmina Elk	16,6	17,6	17,0	15,3	14,2
Gmina Kalinowo	26,0	24,1	23,1	21,7	21,0
Gmina Prostki	25,4	24,2	22,5	23,2	22,8
Gmina Stare Juchy	25,0	25,1	22,8	21,1	21,8

Źródło: GUS BDL, www.stat.gov.pl [10.02.2014].

Tabela 22. Struktura branżowa przedsiębiorstw w 2012 roku [%]

<i>Obszar</i>	<i>A</i>	<i>C</i>	<i>F</i>	<i>G</i>	<i>H</i>	<i>I</i>	<i>L</i>	<i>M</i>	<i>P</i>	<i>Q</i>	<i>R</i>	<i>Pozostałe</i>
Polska	2,3	9,1	11,9	26,8	6,4	3,1	5,3	8,9	3,5	5,1	1,7	15,9
Województwo	4,4	8,1	11,5	23,1	5,9	2,8	8,9	6,9	3,8	6,6	1,9	16,1
Powiat łomżyński	9,3	9,0	17,8	28,3	4,6	2,5	0,7	3,8	3,5	3,3	2,1	15,1
Powiat M. Łomża	1,1	8,2	12,3	29,0	8,0	2,5	1,5	9,0	3,9	6,8	1,9	15,8
Powiat Augustowski	7,9	7,9	11,2	23,8	8,3	4,3	3,5	6,0	4,7	5,0	2,1	15,3
Powiat Grajewski	6,9	8,4	11,9	30,9	7,3	2,5	2,6	4,0	4,4	4,1	2,3	14,7
Powiat Suwalski	8,2	9,9	13,8	22,7	6,9	3,4	1,9	5,6	4,2	4,8	2,5	16,1
Powiat M. Suwałki	0,9	7,9	10,6	28,9	8,4	2,6	3,4	8,8	3,9	6,5	1,6	16,5
Powiat Elbląski	8,5	12,9	10,7	23,4	5,1	2,3	5,9	4,1	3,1	6,4	2,2	15,4
Powiat M. Elbląg	1,0	8,8	9,1	22,0	6,4	2,7	14,3	7,6	3,6	8,1	1,9	14,5
Powiat Ełcki (EOF)	2,7	6,5	12,8	24,6	7,5	2,7	6,8	6,9	4,0	7,4	1,9	16,2
Powiat Giżycki	4,3	7,6	10,8	23,0	4,7	5,6	9,7	6,2	3,6	6,3	2,2	16
Powiat Olecki	6,1	8,4	15,4	21,6	5,5	2,5	9,7	5,0	4,5	4,9	1,5	14,9
Powiat Piski	7,2	6,8	12,5	23,2	5,3	5,4	9,5	4,9	3,5	5,2	1,8	14,7
Powiat Gołdapski	8,0	9,6	13,7	20,4	5,3	2,4	9,6	5,7	3,6	5,3	2,1	14,3
Powiat Węgorzewski	8,9	6,5	9,3	21,1	3,8	4,4	9,6	5,1	3,9	7,4	2,4	17,6
Powiat Olsztyński	5,2	9,0	13,1	22,4	5,5	2,6	6,4	7,6	3,5	6,4	1,8	16,5
Powiat M. Olsztyn	0,8	6,1	9,2	22,6	6,6	2,0	8,0	12,0	3,9	8,1	2,2	18,5

Legenda: a – rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo, C – przetwórstwo przemysłowe, F – budownictwo, G – handel hurtowy i detaliczny, H – transport i gospodarka magazynowa, I – zakwaterowanie i usługi gastronomiczne, L – działalność związana z obsługą rynku nieruchomości, M – działalność profesjonalna, naukowa i techniczna, P – Edukacja, Q – Opieka zdrowotna i pomoc społeczna, R – działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją.

Źródło: opracowanie własne na podstawie GUS, www.stat.gov.pl, [20.02.2014].

W strukturze branżowej firm sekcje Q i R nie wyróżniają się znacząco na tle innych obszarów, jednak pod względem liczby podmiotów w tych sekcjach EOF ma wysoką pozycję na tle sąsiednich obszarów.

Szczególne znaczenie dla rozwoju konkurencyjnej gospodarki mają firmy sekcji C (przetwórstwo przemysłowe). W strukturze branżowej EOF nie wyróżnia się pod tym względem na tle innych powiatów, ale uwzględniając bezwzględną liczbę firm, obszar ełcki konkuruje z najlepszymi w najbliższym otoczeniu.

W latach 2006-2012 nie stwierdzono istotnych zmian w strukturze branżowej na terenie EOF.

Warto zauważyć, że na obszarze EOF występuje przeciętna (w porównaniu z sąsiednimi powiatami) liczba podmiotów w branżach uznanych za inteligentne specjalizacje w regionie: produkcja artykułów spożywczych (dział 10), wyroby z drewna i meble (działy 16 i 31), natomiast dość dobrze pod względem produkcji odzieży (dział 14), wyrobów z gumy i tworzyw sztucznych (dział 22), produkcji wyrobów metalowych (dział 25). Na uwagę zasługuje fakt wyróżniającego się przemysłu maszyn i urządzeń (działy 27 – 29) oraz serwisu takich urządzeń (dział 33). Zwraca uwagę także istniejący potencjał w zakresie działalności transportowej i kurierskiej (działy 52 i 53) związane z położeniem geograficznym EOF oraz dość silne nowoczesne działy związane z oprogramowaniem i działalnością w zakresie informacji (działy 62 i 63) – tabela 23.

Tabela 23. Liczba firm w poszczególnych działach gospodarki narodowej dla wybranych obszarów w 2012 roku [szt.]

<i>Obszar/ dział gospodarki narodowej</i>	10	14	16	22	23	25	27	28	29	31	33	52	53	62	63
Powiat Łomżyński	45	9	43	15	19	29	4	3	0	42	26	5	1	9	4
Powiat M. Łomża	75	24	35	22	41	54	4	7	0	105	39	19	2	46	20
Powiat Augustowski	24	6	65	15	28	29	6	9	0	31	21	8	5	21	7
Powiat Grajewski	29	9	54	6	21	22	2	6	0	35	30	12	2	13	7
Powiat Suwalski	21	2	48	3	27	25	1	2	0	18	11	5	1	13	2
Powiat M. Suwałki	71	41	49	22	43	79	6	7	1	87	43	26	0	62	22
Powiat Elbląski	37	13	41	7	14	143	0	6	2	123	35	10	2	15	5
Powiat M. Elbląg	56	84	30	43	36	320	4	14	3	132	157	64	4	93	35
Powiat Ełcki (EOF)	48	40	44	22	42	47	7	7	6	43	39	16	18	58	18
Powiat Giżycki	52	25	72	12	20	57	6	8	1	43	38	16	2	35	10
Powiat Olecki	21	14	63	12	19	23	2	0	1	25	35	2	1	24	6
Powiat Piski	35	14	67	11	13	42	5	2	1	29	36	14	1	24	11
Powiat Gołdapski	12	6	69	7	10	34	0	0	1	15	19	4	1	6	3
Powiat Węgorzewski	16	4	25	1	7	12	0	0	0	13	8	1	1	8	1
Powiat Olsztyński	91	37	160	47	35	131	7	32	3	129	105	24	13	87	25
Powiat M. Olsztyn	96	119	88	49	60	172	12	67	2	143	197	75	51	301	121

Legenda: 10 – produkcja artykułów spożywczych, 14 – produkcja odzieży, 16 – produkcja wyrobów z drewna oraz korka, 22 – produkcja wyrobów z gumy i tworzyw sztucznych, 23 – produkcja wyrobów z pozostałych mineralnych surowców niemetalicznych, 25 – produkcja metalowych wyrobów gotowych, 27 – produkcja urządzeń elektrycznych, 28 – produkcja maszyn i urządzeń, gdzie indziej niesklasyfikowana, 29 – produkcja pojazdów samochodowych, przyczep, 31 – produkcja mebli, 33 – naprawa, konserwacja i instalowanie maszyn i urządzeń, 52 – magazynowanie i działalność usługowa wspomagająca transport, 53 – działalność pocztowa i kurierska, 62 – działalność związana z oprogramowaniem, 63 – działalność usługowa w zakresie informacji.

Źródło: opracowanie własne na podstawie GUS, www.stat.gov.pl [11.02.2014].

Analizy dokonane przy opracowaniu dokumentu Diagnoza i delimitacja Ełckiego Obszaru Funkcjonalnego³⁹ oraz zapisy Strategii rozwoju społeczno-gospodarczego Województwa Warmińsko-Mazurskiego do roku 2025, wskazują na następujące istotne obszary gospodarczej specjalizacji (inteligentne specjalizacje) Ełckiego Obszaru Funkcjonalnego, potwierdzając w dużym zakresie dane statystyczne:

- ekonomia wody – specjalizacja bazuje na największych w Polsce zasobach wód powierzchniowych, wokół których rozwinęła się turystyka oraz szereg rodzajów działalności, które mają duży potencjał innowacyjny (wszystkie gminy),
- branża metalowa, branża tworzyw sztucznych, elektrotechniczna (głównie Miasto Ełk),
- żywność wysokiej jakości – bazuje na tradycyjnej już silnej pozycji rolnictwa w regionie, podkreślono silne zaplecze naukowe w obszarze produkcji żywności (wszystkie gminy EOF);
- drewno i meblarstwo – oparta na tradycjach regionu w przetwórstwie drewna oraz kompetencjach w dostarczaniu surowców, półproduktów oraz produktów finalnych (głównie Miasto Ełk).

Najwięcej miejsc pracy na terenie EOF generują: rolnictwo, łowiectwo, leśnictwo, rybactwo (3381 zatrudnionych w 2012 roku), handel, naprawa pojazdów, transport, zakwaterowanie, gastronomia i komunikacja (3397 osób zatrudnionych) oraz pozostałe usługi (5323 zatrudnionych). Badania wska-

³⁹ Diagnoza i delimitacja Ełckiego Obszaru Funkcjonalnego, EU-Consult Sp. z o.o., Ełk 2013.

Tabela 25. Dane dotyczące bezrobocia w ramach Ełckiego Obszaru Funkcjonalnego

<i>Wyszczególnienie</i>	<i>Jednostka</i>	<i>2008</i>	<i>2009</i>	<i>2010</i>	<i>2011</i>	<i>2012</i>
Pracujący						
ogółem	[osoba]	19437	18506	18714	18956	18631
mężczyźni	[osoba]	10174	9579	9613	9891	9626
kobiety	[osoba]	9263	8927	9101	9065	9005
Pracujący wg PKD 2007						
rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo	[osoba]	3111	3063	3393	3390	3381
przemysł i budownictwo	[osoba]	6935	5964	6020	6062	6006
handel; naprawa pojazdów samochodowych; transport i gospodarka magazynowa; zakwaterowanie i gastronomia; informacja i komunikacja	[osoba]	3420	3306	3391	3471	3397
działalność finansowa i ubezpieczeniowa; obsługa rynku nieruchomości	[osoba]	889	861	590	564	524
pozostałe usługi	[osoba]	5082	5312	5320	5469	5323
Bezrobotni zarejestrowani						
ogółem	[osoba]	6094	7675	7793	7906	8547
mężczyźni	[osoba]	2859	3910	3936	3782	4244
kobiety	[osoba]	3235	3765	3857	4124	4303
Bezrobotni według wieku						
24 lata i mniej	[osoba]	1247	1768	1728	1647	1754
25-34	[osoba]	1701	2160	2231	2370	2491
35-44	[osoba]	1165	1382	1410	1424	1603
45-54	[osoba]	1469	1683	1623	1549	1637
55 i więcej	[osoba]	512	682	801	916	1062
Stopa bezrobocia rejestrowanego	[%]	19,6	24,4	24,7	24,9	26,9
Udział bezrobotnych zarejestrowanych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym						
ogółem	[%]	10,9	13,6	13,4	13,6	14,7
kobiety	[%]	11,9	13,8	14,0	14,9	15,6
mężczyźni	[%]	9,9	13,3	12,9	12,4	13,8

Źródło: opracowanie własne na podstawie GUS, www.stat.gov.pl [10.02.2014].

Na terenie Miasta Ełk funkcjonuje podstrefa Suwalskiej Specjalnej Strefy Ekonomicznej. Dysponuje terenami o powierzchni 127,4 ha w pełni wyposażonymi w infrastrukturę techniczną. Jest to atrakcyjne miejsce do prowadzenia działalności ze względu na ulgi podatkowe (można uzyskać zwolnienie w podatku dochodowym do 70 % wartości poniesionych nakładów inwestycyjnych). W ramach podstrefy działalność prowadzą 33 firmy, zatrudniające 1 993 osoby (tabela 26). Działalność produkcyjną prowadzą firmy z kapitałem polskim i zagranicznym (kapitał szwajcarski i ukraiński). Struktura branżowa firm w ramach SSSE wykazuje zróżnicowanie, jednakże wyróżnić można sektory wiodące: tworzyw sztucznych, metalowy, drzewny, materiałów budowlanych, elektroniczny i elektrotechniczny, poligraficzny.

Tabela 26. Efekty funkcjonowania SSSE [stan na 31.12.2013 roku]

<i>Wyszczególnienie</i>	<i>Sektory wiodące (co najmniej 20% udziału w przychodach lub zatrudnieniu)</i>	<i>Liczba firm</i>	<i>Skumulowane nakłady inwestycyjne [mln zł]</i>	<i>Liczba miejsc pracy</i>
Powiat Elcki, Miasto Elk	Usługi poligraficzne i usługi reprodukcji zapisanych nośników informacji; Wyroby metalowe gotowe z wyłączeniem maszyn i urządzeń; Przemysł drzewny, materiałów budowlanych, elektroniczny i elektrotechniczny.	33	502,96	1 993
Powiat Grajewski, Gmina Grajewo*	Drewno i wyroby z drewna i korka, z wyłączeniem mebli; Wyroby ze słomy i materiałów stosowanych do wyplatania.	bd.	392,86	153
Powiat Suwalski, Gmina Suwałki	Drewno i wyroby z drewna i korka, z wyłączeniem mebli; Wyroby ze słomy i materiałów stosowanych do wyplatania; Wyroby metalowe gotowe z wyłączeniem maszyn i urządzeń.	27	452,20	2 415

* dane z 12.2012

Źródło: www.ssse.pl [20.02.2014].

Suwalska Specjalna Strefa Ekonomiczna S.A., w Podstrefie Elk, dysponuje wolnymi terenami inwestycyjnymi o łącznej powierzchni około 46 hektarów. Tereny są przygotowane pod działalność gospodarczą, w pełni uzbrojone (woda, kanalizacja sanitarna, kanalizacja deszczowa, energia elektryczna, sieci telekomunikacyjne, drogi z nawierzchnią asfaltową), posiadają aktualny miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego⁴¹. Na terenie EOF istnieją jeszcze tereny inwestycyjne w gminach wiejskich: Elk – 150 ha, Kalinowo – 20 ha, Prostki – 20 ha. Tereny wymagają uzbrojenia. Miasto Elk dysponuje terenami przeznaczonymi na działalność usługową – o powierzchni 9 ha, z przeznaczeniem na cele mieszkaniowe oraz mieszkaniowo-usługowe – 6,97 ha.

Istotnym problem mającym wpływ na rozwój przedsiębiorczości jest niewielka liczba i małe wsparcie ze strony instytucji otoczenia biznesu. Instytucje te odgrywają istotną rolę pośrednictwa między nauką a praktyką. Kwestie te są istotne szczególnie w zakresie transferu wiedzy i innowacji, które są podstawą dobrze funkcjonującego systemu innowacji na poziomie regionu. W ramach *Badania instytucji otoczenia biznesu Województwa Warmińsko-Mazurskiego pod kątem konkurencyjności i innowacyjności świadczonych usług wraz z rekomendacjami*⁴² wskazano na występowanie tzw. „białych plam” (stan na 2010 rok). W ramach EOF zidentyfikowano jedynie 7 instytucji otoczenia biznesu, z czego żadna nie wskazała w swojej ofercie usług doradczo-informacyjnych w zakresie technologii, pomocy finansowej, kojarzenia partnerów gospodarczych, stymulowania współpracy między przedsiębiorstwami, organizacji i uczestnictwa w targach oraz udostępniania infrastruktury instytucjonalnej jako działalności dominującej. Badanie wykazało również nierównomierny rozkład instytucji w województwie – 35,7% z nich działało na terenie Podregionu Elbląskiego, 47,6% Olsztyńskiego, a jedynie 16,7% Elckiego.

⁴¹ www.ssse.com.pl [16.02.2014].

⁴² R. Kisiel i in., *Badania instytucji otoczenia biznesu Województwa Warmińsko-Mazurskiego pod kątem konkurencyjności i innowacyjności świadczonych usług wraz z rekomendacjami*, Olsztyn 2010, www.staryefs.warmia.mazury.pl [10.03.2014].

W 2012 roku rozpoczął działalność Park Naukowo-Technologiczny w Elku (podmiot również zaliczany do grupy instytucji otoczenia biznesu). Odgrywa on ważną rolę na rzecz poprawy atrakcyjności inwestycyjnej regionu. Skupia przedsiębiorstwa działające w branżach innowacyjnych oraz oferujących zaawansowane technologicznie produkty lub usługi⁴³. Domeną PNT w Elku jest wspieranie przedsiębiorstw o charakterze innowacyjnym na wszystkich etapach ich rozwoju wraz ze stymulowaniem procesów powstawania nowych firm tego typu poprzez inkubowanie. Przedsiębiorcy mogą uzyskać pomoc w zakresie doradztwa i usług specjalistycznych. PNT promuje też prace badawczo-rozwojowe i ich transfer do przemysłu, organizuje misje gospodarcze.

Elementem wspierającym rozwój gospodarczy regionu są konsekwentne działania na rzecz przyciągania inwestorów zagranicznych, podejmowane przez władze samorządowe (głównie z Miasta Elku). Zostały one dostrzeżone w ramach rankingu „Gmina na 5”. Tytułem „Gmina na 5” nagradza się samorządy wyróżniające się wysokim poziomem obsługi z wykorzystaniem elektronicznych narzędzi komunikacji. W rankingu znalazły się jeszcze dwa ośrodki z Województwa Warmińsko-Mazurskiego, a mianowicie Iława i Giżycko.

4.4. Infrastruktura

Infrastruktura wodno-kanalizacyjna

Na przestrzeni lat 2008-2012 odsetek gospodarstw domowych korzystających z sieci wodociągowej w obrębie Elckiego Obszaru Funkcjonalnego nieznacznie wzrósł z 88,9% do 89,7%. Zwiększyła się również dostępność do sieci kanalizacyjnej z 71,6% do 73,1%. Nadal jednak istnieje znaczna dysproporcja w dostępie do sieci między miastem a obszarami wiejskimi (rysunek 16).

Rysunek 16. Korzystający z sieci wodociągowej i kanalizacyjnej w powiatach Podregionu Elckiego i województwie

Województwo Podregion Podregion Podregion Powiat Powiat Powiat Powiat Powiat Powiat
warmińsko-mazurskie Elbląski Elbląski Elbląski Elbląski Elbląski Elbląski Elbląski Elbląski Elbląski
(EOF)

Źródło: opracowanie własne na podstawie GUS, www.stat.gov.pl [15.01.2014].

⁴³ www.technopark.elk.pl [18.02.2013].

Na podstawie powyższych informacji można stwierdzić, że sieć lokalną tworzą przede wszystkim drogi powiatowe – 48,97% o nawierzchni twardej – 44,29%. Drugie w kolejności są drogi gminne – 41,78% z przewagą nawierzchni gruntowej – 43,41%.

Poniżej przedstawiono średni dobowy ruch samochodów, w tym samochodów ciężarowych i osobowych na odcinkach dróg krajowych przechodzących przez teren EOF (tabela 28).

Tabela 28. Średni dobowy ruch (SDR) na odcinkach dróg krajowych przechodzących przez EOF

Nr drogi	Nazwa odcinka	Pojazdy silnikowe ogółem	Samochody osobowe	Samochody ciężarowe
16	Orzysz – Ełk	3726	2673	979
	Ełk – przejście	12903	10670	1843
	Ełk – Augustów	3900	2905	883
65	Olecko – Ełk	3973	3187	650
	Ełk – przejście	20956	17806	2529
	Ełk – Grajewo	8251	6543	1484

Źródło: www.gddkia.gov.pl [20.01.2014].

Na podstawie powyższych informacji można zauważyć, że największe obciążenie ruchem samochodowym przypada na odcinek Ełk – przejście, gdzie krzyżują się dwie drogi krajowe DK nr 16 i DK nr 65. W lipcu 2012 r. oddano do użytku ostatnie fragmenty obwodnicy Ełku. Położona jest ona w ciągu drogi krajowej nr 16 zlokalizowanej na północ od centrum miasta. Spowodowała ona przeniesienie ruchu samochodów ciężarowych z ul. Kilińskiego, Wojska Polskiego, 11 Listopada, Sikorskiego, Łukasiewicza oraz Suwalskiej. Ponadto na terenie EOF w ramach Programu Wieloletniego pod nazwą *Narodowy Program Przebudowy Dróg Lokalnych 2008-2011*, w 2011 r. zrealizowano dwie inwestycje o dużym znaczeniu: przebudowano drogę powiatową nr 186N na odcinkach w miejscowościach: Tracze, Maki, Szarejki w Gminie Ełk oraz ul. Zamkową w ciągu drogi powiatowej nr 1864 N na odcinku od skrzyżowania z ulicą Wojska Polskiego do granicy Miasta Ełk. W pobliżu Miasta Ełk planowany jest przebieg drogi ekspresowej „Via Baltica” – najważniejszego szlaku komunikacyjnego łączącego kraje skandynawskie z Europą Środkowo-Wschodnią. Planowana droga będzie prowadziła z Warszawy do granicy z Litwą i dalej połączeniem lądowo – morskim do Finlandii. W okolicach Ełku planuje się budowę skrzyżowania DK nr 16 z planowaną drogą (na podstawie informacji z GDDKiA w Olsztynie na chwilę obecną wykonane jest studium techniczno – ekonomiczno – środowiskowe wraz z materiałami do decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach na odcinku od węzła Nowa Wieś Ełcka do węzła Kalinowo DK nr 16).

Najlepiej rozwinięty układ drogowy ma Miasto Ełk, jest dobrze skomunikowane z pozostałymi gminami. Strategiczne położenie miasta powoduje, że we wschodniej części województwa Ełk stanowi ważny węzeł drogowy, który zapewnia miastu odpowiednie powiązania komunikacyjne zewnętrzne i wewnętrzne. Odwrotnie przedstawia się sytuacja w pozostałych gminach, gdzie układ drogowy jest słabo rozwinięty i nie zapewnia on wystarczających powiązań.

Stan sieci drogowej na terenie EOF należy określić jako mocno zróżnicowany i uzależniony od możliwości budżetowych poszczególnych gmin. Dotyczy to zarówno stanu nawierzchni, szerokości jezdni, jej wyprofilowania czy kolizyjności z drogami lokalnymi (najbardziej korzystna sytuacja jest w Mieście Ełk, najmniej – w Gminie Stare Juchy). W dużej części sieć drogową nie odpowiada wymaganym standardom z uwagi na narastający ruch kołowy, ciężarowy i osobowy. Podstawowym mankamentem jest fakt, że są to przeważnie drogi jednojezdniowe, niewystarczające w czasach wzmożonego rozwoju transportu samochodowego. Drogi te nie gwarantują odpowiedniej przepustowości, a tym samym mogą być barierą w rozwoju gospodarki.

Istotnym problemem na obszarze EOF jest bezpieczeństwo ruchu drogowego. Ze względu na niską jakość dróg gminnych, powiatowych, wojewódzkich oraz jednojezdniowe drogi krajowe i rosnący ruch drogowy notuje się dość dużo wypadków. W roku 2012 odnotowano 79 zdarzeń, w których było ponad 100 ofiar, w tym 5 śmiertelnych. Jest to trzeci pod względem liczby wynik w regionie wśród powiatów (tabela 29).

Tabela 29. Wypadki drogowe i ich ofiary w 2012 roku

<i>Jednostka terytorialna</i>	<i>Wypadki ogółem</i>	<i>Ofiary śmiertelne</i>	<i>Ranni</i>
	<i>[szt]</i>	<i>[osoba]</i>	<i>[osoba]</i>
Powiat Augustowski	55	10	67
Powiat Grajewski	19	2	20
Powiat Suwalski	27	4	40
Powiat M. Suwałki	37	5	36
Powiat Elbląski	90	8	127
Powiat M.Elbląg	113	3	135
Powiat Ełcki (EOF)	79	5	100
Powiat Giżycki	56	7	68
Powiat Olecki	32	3	43
Powiat Piski	36	2	46
Powiat Gołdapski	24	4	37
Powiat Węgorzewski	30	2	37
Powiat Olsztyński	214	27	285
Powiat M. Olsztyn	198	5	229

Źródło: opracowanie własne na podstawie GUS, www.stat.gov.pl [22.01.2014].

Warto podkreślić, że wskaźniki liczby posiadanych samochodów na 1 tys. ludności są na terenie EOF jednymi z najniższych w regionie, także w porównaniu z powiatami sąsiednimi Województwa Podlaskiego. Jeśli chodzi o samochody ciężarowe, to ich liczba na terenie EOF jest wyższa w porównaniu do wszystkich powiatów sąsiednich, zwłaszcza w przypadku samochodów dużej ładowności. Potwierdza to, iż branża transportowa rozwija się dość dobrze na terenie EOF.

Komunikacja autobusowa

Na terenie EOF trzy Gminy: Miejska i Wiejska Ełk oraz Stare Juchy obsługiwane są przez Miejski Zakład Komunikacji w Ełku Sp. z o.o. Właścicielami spółki jest Gmina Ełk i Miasto Ełk. Na podstawie zawartej w 2009 r. umowy świadczy ona usługi transportu zbiorowego na wskazanych wyżej obszarach. MZK Sp. z o.o. obsługuje 17 linii, z czego na terenie: Miasta Ełk – 8 linii (linie numer: 6,7,8,9,11,12,13,16 są typowo miejskie) a 9 to linie miejsko-wiejskie (linie numer: 1,2,3,4,5,10,14,17,18).

MZK Sp. z o.o. ma dominującą pozycję na rynku przewozów lokalnych na terenie Miasta Ełk. Na liniach pozamiejskich konkurentami spółki są: oddział lokalny PKS Suwałki S.A., PKS Podlasie, PKS Łomża Sp. z o.o., LELO oraz prywatne firmy przewozowe „Krzyś” (na trasie Grajewo – Ełk) i „Kazek” (na trasie Ełk – Nowa Wieś Ełcka – Bajtkowo). Ich udział w rynku jest niewielki i stanowi jedynie ok. 3%.

Pozostałe gminy Powiatu Ełckiego (Kalinowo, Prostki) są obsługiwane jedynie przez PKS-y dojeżdżające najczęściej tylko do miejscowości gminnych. Należy zaznaczyć, że na terenie EOF zlokalizowane są miejscowości nieobjęte komunikacją zbiorową (MZK Sp. z o.o.; PKS).

Oprócz połączeń regionalnych prywatne firmy przewozowe zapewniają bezpośrednie połączenie z Warszawą, Białymstokiem, Łomżą, Suwałkami, Piszem, Giżyckiem, Oleckiem, Augustowem, Grajewem i Gołdapią.

Stan transportu publicznego w obrębie Ełckiego Obszaru Funkcjonalnego należy uznać za niedostateczny. Brak jest przede wszystkim wystarczającej liczby połączeń pomiędzy poszczególnymi miejscowościami gminnymi (poza Miastem Ełk) i większymi wsiami. Połączenia nie realizują również potrzeb mieszkańców z uwagi na samą ich ilość (kursy przeważnie odbywają się rano i wieczorem, w okresie letnim ich ilość jest ograniczona). Ponadto tabor autobusowy wymaga wymiany na bardziej ekologiczny, większość autobusów ma powyżej 10 lat.

Kolej

Uzupełnieniem sieci drogowej w EOF jest transport kolejowy. Układ połączeń kolejowych stanowią następujące linie: nr 219 Olsztyn – Ełk, nr 38 Białystok – Bartoszyce, nr 41 Gołdap – Olecko (z uwagi na małą liczbę pasażerów zaprzestano przewozów kolejowych), nr 223 Czerwonka – Biskupiec Reszelski – Mrągowo – Mikołajki – Orzysz – Ełk (z uwagi na małą liczbę pasażerów zaprzestano przewozów kolejowych).

Dworzec pasażerski (główny) dla Ełckiego Obszaru Funkcjonalnego zlokalizowany jest na terenie Ełku. W Mieście dla obsługi ruchu towarowego istnieją także dwa obiekty: Ełk Towarowy I i Ełk Towarowy II (obecnie nieczynny). Ponadto w Ełku znajdują się przystanki kolejowe: Ełk Szyba Wschód i Ełk Szyba Zachód (obecnie nieczynny).

Stan infrastruktury kolejowej można uznać za przeciętny. Dotyczy to zarówno obiektów dworcowych (obecnie w remoncie), jak i linii kolejowej. Stan linii kolejowych przekłada się na dopuszczalną prędkość pociągów, a ta na atrakcyjność tego środka lokomocji. Stopniowe wygaszanie pasażerskich przewozów osobowych na liniach lokalnych pogarsza dostępność komunikacyjną i konkurencyjność obszaru w stosunku do innych subregionów. Szansą na odwrócenie niekorzystnych zmian jest modernizacja linii kolejowych z wykorzystaniem zewnętrznych źródeł finansowania. Ełk został bowiem wymieniony w Krajowym Planie Transportowym jako potencjalny punkt postojów handlowych, na którym występuje powiązanie z innymi środkami publicznego transportu zbiorowego i który może pełnić funkcję zintegrowanego węzła przesiadkowego.

Transport lotniczy

Utworzenie lotniska lokalnego w Podregionie Ełckim jest kluczową sprawą dla rozwoju całego subregionu. Koncepcja jego powstania opiera się głównie o klientów z sektora biznesowego i turystycznego. W planach jest budowa lotnisk, przystosowanego do przyjmowania samolotów 50-80 osobowych, w formule partnerstwa samorządowo – prywatnego. Jeśli dojdzie ona do skutku, niezbędna będzie poprawa i usprawnienie infrastruktury komunikacji miejskiej i drogowej.

Obecnie na terenie Województwa Warmińsko-Mazurskiego w miejscowości Szymany (/k Olsztyna) planowana jest budowa lotniska regionalnego. Zgodnie z prognozami będzie ono obsługiwało 57 tys. pasażerów rocznie, a w ciągu 20 lat ma nastąpić wzrost do 731 tys. rocznie. Początkowo liczba operacji lotniczych, startów i lądowań ma wynosić 5,6 tys. rocznie (po dwóch dekadach ma osiągnąć 17 tys. rocznie). Koszty budowy lotniska mają wynieść około 200 mln zł (z czego unijne dofinansowanie może sięgać 76%). Powstające koło Olsztyna lotnisko zostanie połączone z ośrodkami subregionalnymi województwa (Ełkiem i Elblągiem) bezpośrednimi połączeniami kolejowymi (Ełk-Szymany). Usprawni to znacząco możliwość szybkiego przemieszczania się zarówno turystów, przedsiębiorców, jak i mieszkańców do stolicy województwa, ale także do głównego ośrodka EOF.

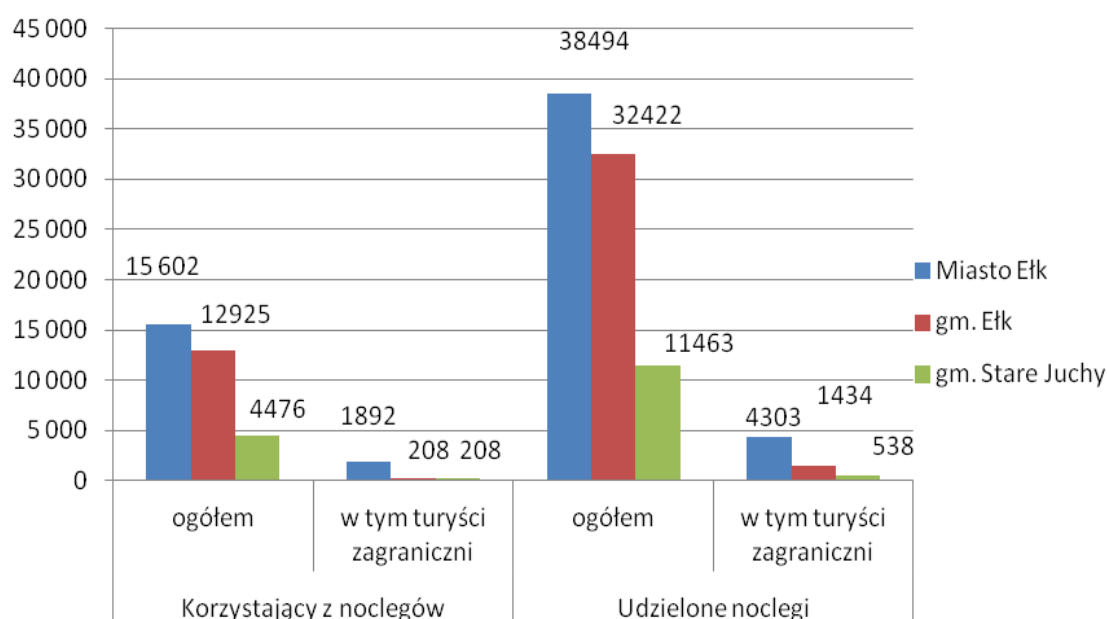
Tabela 30. Powiat Elcki na tle wybranych powiatów regionu pod względem liczby obiektów i miejsc noclegowych [stan na 31.12.2012]

Wyszczególnienie	Turystyczne obiekty noclegowe		Miejsca noclegowe	
	ogółem (hotele)	w tym całoroczne	ogółem	w tym całoroczne
Powiat Elcki (EOF)	14 (8)	11	1163	528
Miasto Elk	7	7	541	233
Gmina Elk	4	3	477	177
Gmina Stare Juchy	3	1	145	118
Powiat Giżycki	66 (17)	27	4853	1862
Powiat Gołdapski	8 (5)	7	760	715
Powiat Olecki	6 (2)	3	302	130
Powiat Mrągowski	78 (36)	40	6106	3720
Powiat Piski	51 (10)	20	3368	1232
Powiat Węgorzewski	17 (5)	7	960	382
Powiat Augustowski	34 (9)	18	2517	1080
Powiat Suwalski	18 (4)	7	773	226
Miasto Suwałki	7 (4)	6	600	570

Źródło: opracowanie własne na podstawie z GUS, www.stat.gov.pl [31.01.2014].

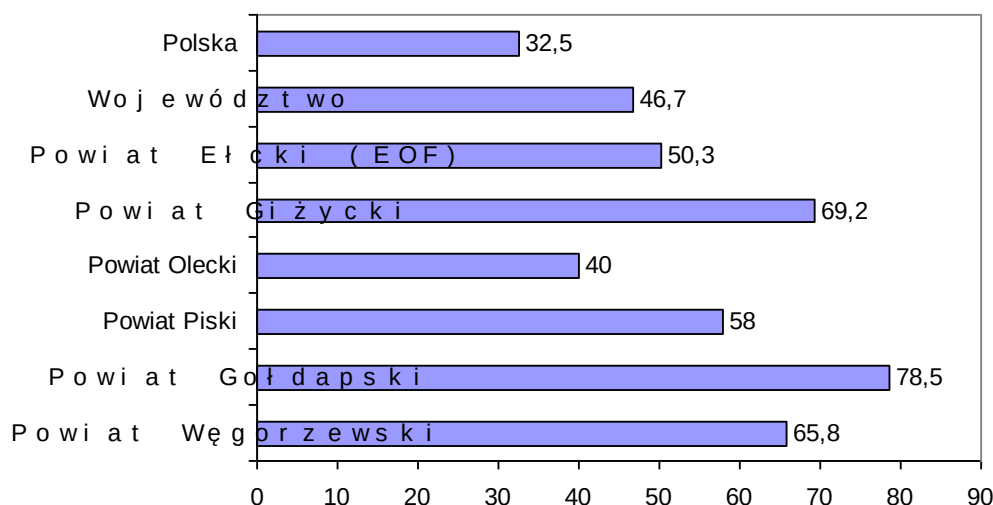
Miasto Elk jest najczęściej wybieranym miejscem przez turystów spośród gmin Elckiego Obszaru Funkcjonalnego. W roku 2012 z noclegów w Mieście skorzystało ponad 15, 5 tys. turystów, blisko 13 tys. wybrało gm. Elk, mniejsza liczba odwiedziła gm. Stare Juchy – blisko 4,5 tys. (rysunek 19).

Rysunek 19. Turyści na obszarze EOF [stan na 31.12.2012]

Źródło: opracowanie własne na podstawie GUS, www.stat.gov.pl [27.01.2014].

Rysunek 22. Udział obszarów chronionych w powierzchni powiatów Podregionu Ełckiego [%]

Źródło: opracowanie własne na podstawie GUS, www.stat.gov.pl [15.02.2014].

Lasy, zajmujące 25 tys. ha, stanowią na ogół pozostałości Puszczy Jaćwieskiej. Jej fragmentami są na północy Puszcza Borecka, na wschodzie Puszcza Augustowska i Lasy Ełckie. Są to głównie lasy iglaste, przede wszystkim świerk i sosna. Występują tu także lipa, dąb, wierzbą, brzoza i olcha. Bogata jest też roślinność wodna: turzyce, skrzypy, manna, jaskry, ponadto: trzciny, sitowie, pałka wodna, a na jeszcze głębszych wodach: grzybienie i grązeł żółty.

Na terenie EOF jest zlokalizowany ważny węzeł komunikacji samochodowej:

- droga krajowa nr 16: Dolna Grupa – Grudziądz – Iława – Ostróda – Olsztyn – Mrągowo – Ełk – Augustów,
- droga krajowa nr 65: granica państwa – Gołdap – Olecko – Ełk – Grajewo – Mońki – Białystok – Bobrowniki – granica państwa,
- droga wojewódzka nr 656: Staświny – Zelki – Ełk.

Obecnie na etapie projektowania jest odcinek drogi ekspresowej S61 Via Baltica Szczuczyn – Raczek. Przebieg drogi: Szczuczyn – Nowa Wieś Ełcka – Kalinowo – Raczek (węzeł Szkocja).

Ełk to także ważny węzeł kolejowy:

- linia Poznań – Iława – Olsztyn – Korsze – Skandawa – Czarniachowski,
- linia: Białystok – Korsze i (II-rzędna) Korsze – Głomno – Kaliningrad, stanowiące dla Polski Północnej połączenie pomiędzy Obwodem Kaliningradzkim a Białymstokiem.

Trasy Białystok – Korsze i Korsze – Iława – Poznań są ważnymi liniami w połączeniach międzynarodowych, krajowych i międzyregionalnych.

Taka lokalizacja EOF daje możliwości rozwijania działalności związanych z transportem i logistyką. Generuje jednak szereg problemów związanych z oddziaływaniem systemu komunikacyjnego (zwłaszcza transportu drogowego).

Na terenie EOF nie ma aktualnie dróg wodnych umożliwiających żeglugę. Trwają prace nad projektem szlaku wodnego, który ma połączyć Wielkie Jeziora Mazurskie z Kanałem Augustowskim. Na terenie Powiatu Ełckiego droga ta przebiegałaby od jeziora Kraksztyn, przez Druglin, j. Guzki, j. Lepaki, j. Sunowo, rzekę Legę, J. Rajgrodzkie. Dałaby ona nowe możliwości rozwoju turystyki.

Część północna i wschodnia jest mocno pofałdowana, dominują tutaj wysoczyzny oraz doliny i kotliny wypełnione najczęściej wodami. Część środkowa i południowa to teren mniej pofałdowany przechodzący stopniowo w równinę. Cechą charakterystyczną krajobrazu ziemi ełckiej są liczne jeziora o różnych kształtach, budowie dna, głębokości i wielkości⁴⁸.

Na obszarze EOF, wg Państwowego Instytutu Geologicznego, istnieje 46 udokumentowanych złóż kopalin, w tym złoża kruszywa naturalnego. Wśród kruszyw naturalnych największe znaczenie ma wydobywanie piasku i żwiru (40 złóż – 86,95%). W EOF występują też złoża gliny, یتu oraz torfu (tabela 34).

W ramach udokumentowanych złóż kopalin kruszyw naturalnych można wyróżnić: złoża eksploatowane (w tym także okresowo) – 9, złoża o zasobach rozpoznanych szczegółowo (w kat. A+B+C1) – 15, złoża, z których wydobywanie zostało zaniechane – 9, złoża o zasobach prognostycznych- 1, złoża rozpoznane wstępnie – 3 oraz złoża skreślone z bilansu zasobów – 9. Poniżej przedstawiono rodzaje poszczególnych złóż wraz ze sposobem ich zagospodarowania. Na koniec 2012 r. wydobyto łącznie 1 128 tys. ton mieszanek żwirów i piasków.

Wody

Ełcki Obszar Funkcjonalny pod względem hydrograficznym położony jest w zlewisku Morza Bałtyckiego. Wody powierzchniowe w obrębie omawianego obszaru należą do dorzecza Wisły. Sieć hydrograficzna jest tu silnie urozmaicona. Głównym ciekim wodnym jest rzeka Ełk (prawobrzeżny dopływ Biebrzy). Do większych cieków budujących sieć rzeczna analizowanego obszaru należą również rzeka Lega i rzeka Gawlik. Sieć uzupełniają liczne ciekі, kanały i sztuczne rowy⁴⁹.

Istotnym elementem krajobrazu ziemi ełckiej są jeziora. W obrębie Powiatu Ełckiego zlokalizowanych jest 88 jezior, z czego 25 o powierzchni powyżej 1 ha. Wśród największych jezior wyróżnić należy j. Łaśmiady (powierzchnia ponad 952 ha), Druglin Wielki (ponad 503 ha), Szóstak (około 490 ha), czy też Jezioro Ełckie (ponad 400 ha). Znaczna część zbiorników wykorzystywana jest na cele rekreacyjne⁵⁰.

Udział procentowy powierzchni jezior w stosunku do powierzchni Powiatu Ełckiego jest dość wysoki (6,5%). Jeziorność EOF wyróżnia się na tle pobliskich powiatów, osiągając 3 miejsce wśród obszarów o wysokich zasobach wód powierzchniowych, po Powiecie Giżyckim i Węgorzewskim (rysunek 24).

Biorąc pod uwagę udział wód powierzchniowych w ogólnej powierzchni gminy, najwyższe wskaźniki zanotowano w przypadku Miasta Ełk i Gminy Stare Juchy. Gmina Wiejska Ełk i Gmina Kalinowo osiągają pod tym kątem średnie wartości wskaźników, a Gmina Prostki – najniższe⁵¹.

Stan wód powierzchniowych i podziemnych na terenie EOF determinowany jest w znacznym stopniu przez czynniki antropogeniczne. Źródłem presji jest nadal nie do końca uporządkowana gospodarka wodno-ściekowa na terenie miejscowości, jak również związana z zabudową lotniskową i "dzikimi" polami biwakowymi, skoncentrowanymi wokół jezior. Zanieczyszczenie wód pochodzi także ze spływów powierzchniowych z użytków rolnych. Czynnikiem wywołującym zagrożenie jest tu przede wszystkim nieprawidłowe stosowanie nawozów i chemicznych środków ochrony roślin. Ryzyko zanieczyszczenia środowiska wodnego wiąże się także z niewłaściwym gospodarowaniem odpadami.

⁴⁸ Powiatowy program ochrony środowiska na lata 2012-2015 z uwzględnieniem perspektywy na lata 2016-2019 stanowiący załącznik do Uchwały nr XXIV.247.2012 Rady Powiatu Ełckiego z dnia 27 września 2012 r.

⁴⁹ Rastrowa Mapa Podziału Hydrograficznego Polski, Krajowy Zarząd Gospodarki Wodnej, mapa.kzgw.gov.pl [30.01.2014].

⁵⁰ Powiatowy program ochrony środowiska na lata 2012-2015 z uwzględnieniem perspektywy na lata 2016-2019 stanowiący załącznik do Uchwały nr XXIV.247.2012 Rady Powiatu Ełckiego z dnia 27 września 2012 r.

⁵¹ Diagnoza i delimitacja Ełckiego Obszaru Funkcjonalnego EU-Consult Sp. z o.o., Ełk 2013.

Świat zwierzęcy na terenie EOF obfituje w gatunki chronione, rzadkie i zagrożone. Badania wskaźników różnorodności biologicznej wskazują na zmiany zachodzące w strukturze gatunkowej zwierząt, co świadczy o pogorszeniu warunków siedliskowych niektórych gatunków. Z drugiej strony notowany jest znaczny wzrost liczebności populacji gatunków objętych ochroną, na przykład kormorana, czy też bobra. Wzrost liczebności populacji tych gatunków staje się wręcz kłopotliwy z uwagi na szkody wyrządzane przez zwierzęta. W przypadku kormorana negatywny wpływ obserwuje się w stosunku do gospodarki rybackiej i leśnej⁶⁸.

Presja na środowisko przyrodnicze wykazuje niewielkie zróżnicowanie przestrzenne. Różni się w zależności od komponentów środowiska i ich cech podlegających oddziaływaniom człowieka, jednak generalnie jest niższa niż na większości obszaru Polski.

Stan istniejący i stopień zachowania różnorodności biologicznej, flory i fauny na terenie EOF świadczy o wysokich walorach przyrodniczych regionu. Mimo postępującego rozwoju infrastruktury oraz presji urbanizacji obszar EOF nadal pozostaje ostoją wielu gatunków i mozaiką różnorodnych siedlisk, często cennych przyrodniczo.

Według danych GUS na terenie Ełckiego Obszaru Funkcjonalnego zlokalizowano występowanie 55 928,5 ha obszarów objętych ochroną prawną w myśl ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (Dz.U. z 2004 nr 92, poz. 880), co stanowi ponad 50% powierzchni obszaru. Wspomniana ustawa traktuje również o obiektach chronionych w formie pomników przyrody, których liczba według danych Regionalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska w Olsztynie (stan na dzień 07.02.2014 r.), wynosi 25 sztuk.

Różnorodność form ochrony przyrody ustanowionych na terenie EOF przedstawiono w tabeli 35.

Tabela 35. Obszary i obiekty cenne przyrodniczo, objęte ochroną na terenie EOF

Lp.	Forma ochrony przyrody	Ilość obiektów	Gmina
1	Rezerwat przyrody „Ostoja bobrów Bartosze”	1	Ełk
2	Obszary Chronionego Krajobrazu: - „OChK Jezior Orzyskich” - „OChK Pojezierza Ełckiego” - „OChK Doliny Legi” - „OChK Wzgórz Dybowskich” - „OChK Jezior Rajgrodzkich”	5	Miasto Ełk, Ełk, Kalinowo, Prostki, Stare Juchy (częściowo również na terenie gmin sąsiednich powiatów)
3	Użytek ekologiczny „Torfowisko Sikora”	1	Stare Juchy
4	Zespół przyrodniczo-krajobrazowy „Torfowisko Zocie”	1	Kalinowo
5	Pomniki przyrody	25	Miasto Ełk, Ełk, Kalinowo, Prostki, Stare Juchy
6	Obszary Specjalnej Ochrony Ptaków „Ostoja Poligon Orzysz” (kod obszaru: PLB280014)	1	Ełk
7	Obszary mające znaczenie dla Wspólnoty: - „Jezioro Woszczelskie” (kod obszaru: PLH280034) - „Murawy na Pojezierzu Ełckim” (kod obszaru: PLH280041) - „Torfowisko Zocie” (kod obszaru: PLH280037)	3	Ełk, Kalinowo

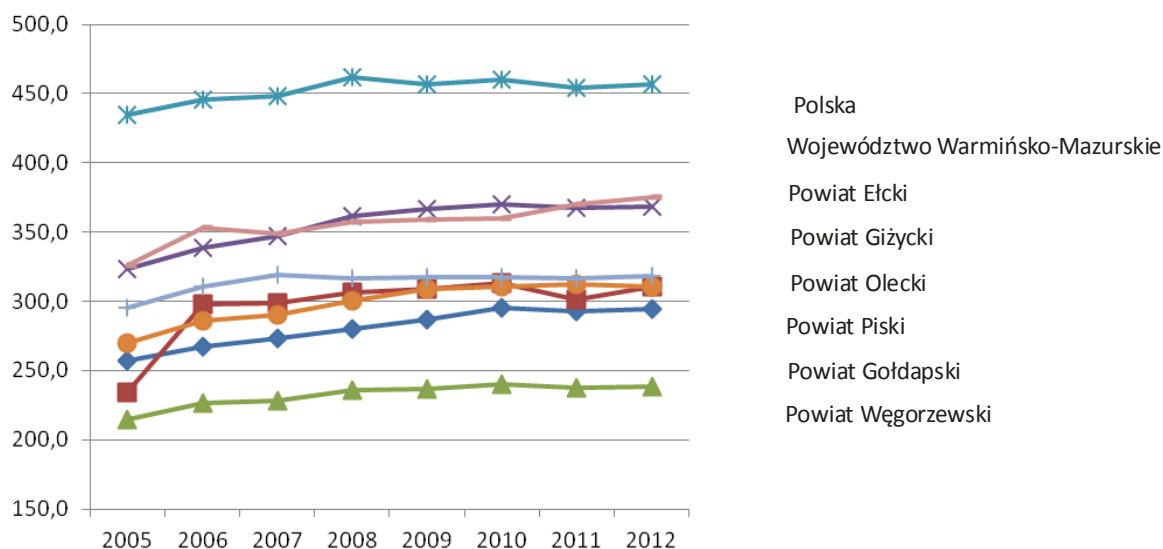
Źródło: RDOŚ w Olsztynie, 2014 r.

⁶⁸ Powiatowy program ochrony środowiska na lata 2012-2015 z uwzględnieniem perspektywy na lata 2016-2019 Powiat Ełcki, Ełk 2012.

czynników, w tym przede wszystkim dynamika wzrostu gospodarczego, a ta od 2009 roku ma tendencje stagnacyjne (rysunek 31).

Podobnie wygląda sytuacja w przypadku obszarów wiejskich (rysunek 32). Zużycie energii elektrycznej na niskim napięciu w Powiecie Ełckim jest również najniższe w całym podregionie i trzecie najniższe w województwie (niższy wskaźnik w 2012 roku miały Powiaty Działdowski i Braniewski).

Rysunek 32. Zużycie energii elektrycznej na niskim napięciu na 1 mieszkańca na wsi [kWh/mieszkańca/rok]

Źródło: opracowanie własne na podstawie GUS, www.stat.gov.pl [15.02.2014].

Celem uwzględnienia wpływu poziomu rozwoju gospodarczego na zużycie energii elektrycznej, odniesiono je do wynagrodzeń brutto (dane dotyczące PKB nie są dostępne na poziomie powiatów). Ten wskaźnik dla EOF jest już mniej korzystny – jest on na poziomie średniej wojewódzkiej i wyższy niż średnia dla kraju (rysunek 33). Można zatem stwierdzić, że względnie niskie zużycie energii elektrycznej na 1 mieszkańca wynika częściowo z niskiego poziomu rozwoju tego obszaru i niskich dochodów mieszkańców. Chociaż więc EOF jest relatywnie najbardziej oszczędny na tle sąsiednich powiatów i w kolejnych latach efektywność się poprawia, to jednak potrzebne są ciągłe działania proefektywnościowe. Realizowane procesy rozwojowe nie powinny generować wzrostu zużycia energii w relacji do dochodów, a optymalnie – także w przeliczeniu na 1 mieszkańca.

Z danych zgromadzonych w poszczególnych samorządach EOF wynika, że pod względem zużycia energii elektrycznej budynki będące w gestii samorządów są względnie efektywne. Według warunków referencyjnych określonych przepisami, zużycie energii na 1 m² powierzchni wynosi: dla szkół – 40 kWh/m²/rok, dla biur i urzędów – 50 kWh/m²/rok, dla budynków handlowo-usługowych 125 kWh/m²/rok⁷⁰. Wskaźniki zużycia energii elektrycznej w obiektach należących do poszczególnych jednostek EOF w większości nie przekraczają wartości referencyjnych (tabela 36).

⁷⁰ Wielkości na podstawie danych zawartych w rozporządzeniu Ministra Infrastruktury z dnia 6 listopada 2008 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie warunków technicznych, jakim powinny odpowiadać budynki i ich usytuowanie (Dz.U. nr 201 poz. 1238).

Są to w większości urządzenia opalane węglem, nieodpowiadające obowiązującym aktualnie normom, o niskiej sprawności i wysokim poziomie emisji zanieczyszczeń, a także wysokich kosztach eksploatacji. Wymagają w większości gruntownych modernizacji. Niewielką część stanowią nowoczesne kotłownie opalane biomasą, gazem czy olejem opałowym.

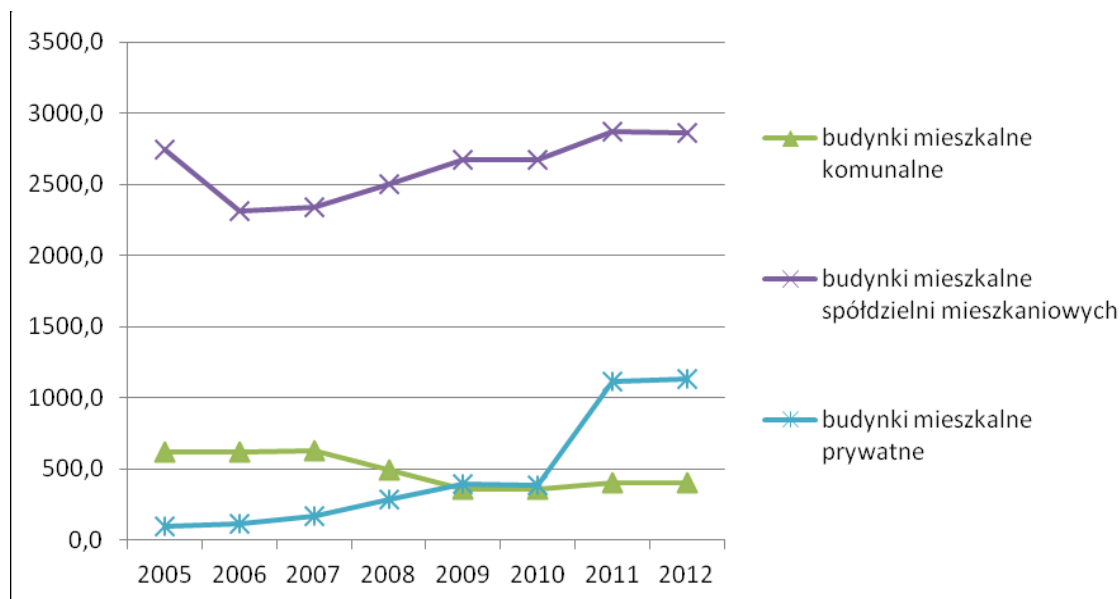
Tabela 37. Kotłownie i sieć ciepła na terenie Ełckiego Obszaru Funkcjonalnego

Lata	Ogółem			Spółdzielnie mieszkaniowe		
	Kotłownie [szt.]	Długość sieci ciepłej przesyłowej [km]	Długość sieci ciepłej przyłączy do budynków i innych obiektów [km]	Kotłownie [szt.]	Długość sieci ciepłej przesyłowej [km]	Długość sieci ciepłej przyłączy do budynków i innych obiektów [km]
2005	20	35,6	11,6	7	15,9	5,8
2006	21	34,8	13,1	6	15,9	6,5
2007	20	37,3	13,1	6	15,9	6,5
2008	18	48,7	13,9	6	15,9	6,5
2009	21	55,4	11,6	5	15,9	6,5
2010	20	56,9	11,9	5	17,2	3,6
2011	19	51,6	12,2	4	17,2	3,3
2012	23	57,2	17,0	5	17,2	3,6

Źródło: opracowanie własne na podstawie GUS, www.stat.gov.pl [15.02.2014].

Pozytywnym zjawiskiem jest wzrost liczby budynków prywatnych ogrzewanych z sieci ciepłowniczej (rysunek 34). W okresie 2011–2012 kubatura takich budynków, w porównaniu z 2010 rokiem wzrosła prawie trzykrotnie.

Rysunek 34. Kubatura budynków ogrzewanych z sieci ciepłowniczej na terenie EOF [dam³]

Źródło: opracowanie własne na podstawie GUS, www.stat.gov.pl [15.02.2014].

Tabela 39. Standard energetyczny i wskaźniki zużycia energii na ogrzewanie i c.w.u. w budynkach gmin EOF

Gminy	Obiekty, dla których podano dane	Ogółem	Obiekty o zużyciu energii cieplnej [GJ/m ² /rok]						Liczba budyn- ków wymaga- jących termo- modernizacji
			do 0,4	0,4-0,6	0,6-0,8	0,8-1	1-1,2	powyżej 1,2	
Gmina Ełk	[liczba]	11	1	4	1	1	3	1	10
	[powierzchnia]	13592	4932	6208	1186	1005	236	259	
Miasto Ełk	[liczba]	27	5	13	6	3	0	0	13
	[powierzchnia]	74793	16 004	42 106	14 677	2006	0	0	
Kalinowo	[liczba]	9	1	2	0	2	2	2	8
	[powierzchnia]	11282	3227	5429	0	1039	815	771	
Prostki	[liczba]	9	0	0	0	6	3	0	8
	[powierzchnia]	14390	0	0	0	8890	5500	0	
Stare Ju- chy – stan obecny	[liczba]	3	0	1	0	1	1	0	2
	[powierzchnia]	4260	0	3200	0	720	340	0	
Stare Ju- chy – po termomo- dernizacji (2014)	[liczba]	3	0	3	0	0	0	0	0
	[powierzchnia]	4260	0	4260	0	0	0	0	

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych urzędów gmin.

Szczegółowe zestawienia wskaźników energetycznych oraz potrzeb termomodernizacyjnych budynków na obszarze EOF znajdują się w załączniku 1 do diagnozy.

Najważniejszym atutem EOF w obszarze efektywności energetycznej jest aktywność Miasta Ełk. Od początku lat dziewięćdziesiątych w Ełku zrealizowano szereg przedsięwzięć z zakresu oszczędzania energii i wykorzystania OZE. Ełk jest też od 2010 r. członkiem Porozumienia Burmistrzów (Porozumienie Burmistrzów dla poprawy klimatu, *Convenant of Mayors*), europejskiej inicjatywy angażującej miasta i gminy w działania na rzecz ochrony klimatu. Pozostałe gminy, chociaż nie uczestniczą w tym programie, sukcesywnie realizują działania na rzecz poprawy efektywności energetycznej. Oprócz działań inwestycyjnych, związanych z poprawą efektywności energetycznej budynków należących do JST oraz wykorzystania energii ze źródeł odnawialnych, w Ełku stopniowo budowany jest system zarządzania energią. Działania w tej sferze należy rekomendować też pozostałym samorządom EOF.

τ 8 ω 8 2 ĩ ú × ě Ê ĩ Â Ó Ĺ Ů Ĺ ò ě × É Å Ê Ó Ě É ã È

Obszary wiejskie pełnią wiele ważnych funkcji przyczyniając się do zrównoważonego rozwoju w sferze produkcji rolniczej i pozarolniczej, oddziaływania na środowisko oraz konsumpcji. Obserwuje się wciąż duże dysproporcje w jakości życia (dostęp do infrastruktury i usług publicznych oraz ich jakość, dostępność transportowa i energetyczna) na wsi i w Mieście oraz wewnętrzne zróżnicowanie w tym zakresie na wsi.

Zgodnie z waloryzacją województwa ze względu na kierunki rozwoju rolnictwa, dokonaną przez Warmińsko-Mazurskie Biuro Planowania Przestrzennego w Olsztynie (Rawa-Głady, Wróblewska 2011),

Ełcki Obszar Funkcjonalny został zakwalifikowany do wielofunkcyjnego rozwoju rolnictwa (typ A). Taki typ rolnictwa oznacza wkomponowanie w wiejską przestrzeń dodatkowych funkcji pozarolniczych. W literaturze wyróżnia się wiele takich funkcji, z uwagi na EOF najważniejszymi są:

- funkcje błękitne związane z zarządzaniem zasobami wodnymi, poprawą jakości wód, zapobieganiem powodziom, wytwarzaniem energii wodnej i wiatrowej,
- funkcje żółte odnoszące się do utrzymywania spójności i żywotności obszarów wiejskich, podtrzymywania i wzbogacania tradycji kulturalnej oraz tożsamości wsi i regionów, rozwoju agroturystyki i myślistwa,
- funkcje białe dotyczące zapewniania bezpieczeństwa żywnościowego i zdrowej żywności.

Dodatkowo w *Strategii rozwoju społeczno-gospodarczego Województwa Warmińsko-Mazurskiego do 2025 roku* zdefiniowano trzy inteligentne specjalizacje województwa, czyli: ekonomię wody, żywność wysokiej jakości, drewno i meblarstwo. Zgodnie z dokumentem *Diagnoza i delimitacja Ełckiego Obszaru Funkcjonalnego* wskazano specjalizację „produkcja żywności wysokiej jakości” jako jedyną obejmującą cały obszar EOF, pozostałe odnoszą się głównie do samego Miasta Ełk. Specjalizacja ta opiera się na przemyśle rolno-spożywczym i dynamicznym rozwoju rolnictwa lokalnego i tradycyjnym przetwórstwie żywności opartej o regionalne surowce i krótkie łańcuchy sprzedaży oraz produkcji żywności o projektowanych funkcjach. Odpowiada ona na potrzeby konsumentów związane z promowanym zdrowym stylem życia. Potencjał opiera się na branży spożywczej oraz potencjale rolnictwa, także rolnictwa ekologicznego. Duży potencjał istnieje w produktach lokalnych i specjalnościach gastronomicznych. Znaczącym argumentem do wyboru takiej specjalizacji są również badania prowadzone przez IUNG w Puławach, zgodnie z którymi gminy wchodzące w skład EOF mają bardzo korzystne warunki do produkcji ekologicznej⁷¹.

Rolnictwo jest jedną z głównych dziedzin gospodarki w Ełckim Obszarze Funkcjonalnym. Użytki rolne stanowią nieco ponad 60,6% powierzchni ogólnej obszaru. Warunki glebowe i klimatyczne panujące w regionie wpłynęły na ukształtowanie się profilu produkcji roślinnej obejmującej głównie zboża (65% struktury zasiewów), poza tym ziemniaki, rzepak, buraki cukrowe, warzywa strączkowe i inne. Produkcja zwierzęca ukierunkowana jest na produkcję drobiu, mleka, żywca wołowego i wieprzowego. w EOF dominują dwa kompleksy: pszenno-dobry – gleby klasyfikowane jako dobre (III a) oraz średnio dobre (III b), pszenno-wadliwy – gleby klasyfikowane jako gleby średnie (IVa) oraz średnie gorsze (IVb). Zgodnie z klasą bonitacyjną gleby te należy uznać za zadowalające lub dobre do uprawy rolniczej.

Na obszarze EOF dominują gleby obojętne (37%) i lekko kwaśne (24%), duży jest również udział gleb o pH zasadowym (22%). Powiat Ełcki zajmuje drugie miejsce w regionie pod względem najmniejszej powierzchni gleb kwaśnych i bardzo kwaśnych użytkowanych rolniczo. Należy to uznać za cechę świadczącą o występowaniu niewielkiej ilości antropogenicznych źródeł zakwaszania gleb w Powiecie Ełckim, jak i mniej zaawansowanych procesach naturalnych prowadzących do zakwaszenia. W związku z powyższym potrzeba wapnowania jest zbędna lub ograniczona, w porównaniu do innych powiatów Województwa Warmińsko-Mazurskiego Powiat Ełcki ma najmniejsze potrzeby w tym zakresie⁷².

Gleby Powiatu Ełckiego charakteryzują się ponadto niską i bardzo niską zawartością fosforu (47% gleb) i potasu (43% gleb). Zawierają natomiast dość dużo magnezu. Zawartość metali ciężkich (kadmu, miedzi, niklu, ołowiu i cynku) w glebach nie przekracza wartości dopuszczalnych i nie powoduje ich zanieczyszczenia.

Wskaźnik waloryzacji rolniczej przestrzeni produkcyjnej dla Powiatu Ełckiego wynosi 63,7 i jest niższy niż wskaźnik dla województwa – 66 i dla kraju – 66,6.

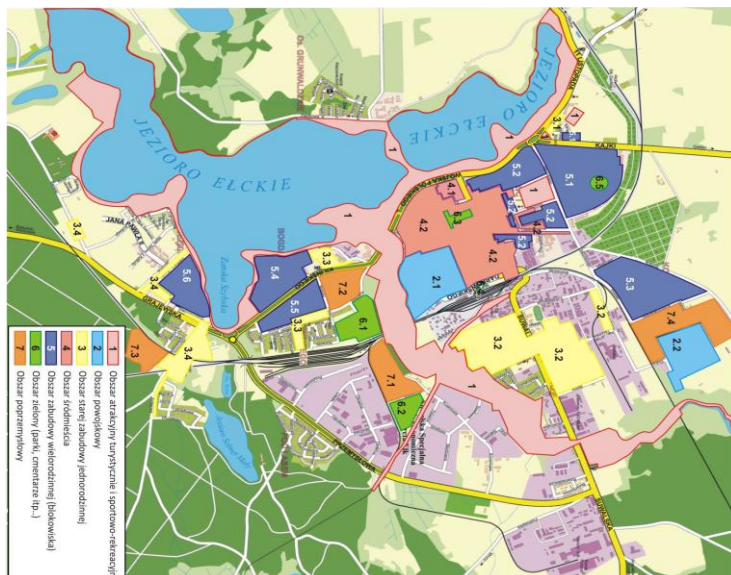
⁷¹ Instytut Upraw Nawożenia i Gleboznawstwa w Puławach, www.iung.pulawy.pl [10.02.2014].

⁷² Okręgowa Stacja Chemiczno-Rolnicza w Białymstoku, dane na dzień 31.12.2013.

4.10. Zdegradowane obszary

Na terenie EOF istnieją obszary zdegradowane typowe dla obszarów miejskich w Elku oraz specyficzne dla terenów wiejskich. W Elku problem degradacji dotyczy szeregu obszarów wskazanych w Programie Rewitalizacji Elku (rysunek 37).

Rysunek 37. Obszary wymagające rewitalizacji na terenie Miasta Elku

Źródło: Program Rewitalizacji Elku. Aktualizacja, Załącznik nr 1
do Uchwały nr LIII/493/10 Rady Miasta Elku z dnia 25 maja 2010 roku.

Zdegradowane obszary śródmieścia (obszar śródmieścia)

Centrum Elku (ulice: Armii Krajowej, Chopina, Dąbrowskiego, Konopnickiej, Kościuszki, Magazynowa, Mickiewicza, Orzeszkowej, Słowackiego, Wawelska, Wojska Polskiego, 3-go Maja) tworzą w dużej części budynki zaniedbane i zdegradowane, z powodu zaszłości historycznych, skomplikowanych układów własnościowych i ze względu na brak środków finansowych. Część z nich stanowią obiekty zabytkowe. W centrum zlokalizowane są w większości lokale socjalne i komunalne, co sprawia, że oprócz degradacji fizycznej, w centrum miasta w dość dużym nasileniu istnieją też problemy społeczne – bieda, bezrobocie i związane z tym niepożądane zjawiska.

Dodatkowym czynnikiem degradacji jest brak, poza kilkoma ulicami, funkcjonalnego układu komunikacyjnego dla ruchu kołowego i pieszego. Niezadowalająca jest także estetyka przestrzeni publicznych. Specyficzną cechą większości terenu Elku jest w tym kontekście stosunkowo zwarta zabudowa i brak większych terenów zielonych – istnieją nieliczne parki, skwery, zieleń uliczna i cmentarze. Dbalność o zabudowę jest zatem czynnikiem decydującym o funkcjonalności i estetyce terenu miasta.

W efekcie śródmieście Elku nie ma charakteru prestiżowego, mimo że znajdują się tu ważniejsze urzędy, instytucje kultury i inne obiekty użyteczności publicznej. Sąsiadują z nimi najczęściej pozabawione zieleni zespoły zabudowy mieszkalnej, w sporej części pochodzące z XIX wieku, a także zespoły wielofunkcyjne, z przewagą funkcji mieszkaniowej i usługowej. Pojawiają się także obiekty mało adekwatne do zabudowy śródmiejskiej, jak zespoły garaży naziemnych. Problemem jest również emisja do powietrza związana z ogrzewaniem piecowym (najczęściej węglowym) oraz ruchem samochodowym. Sytuację w obszarze śródmieścia częściowo poprawi realizowana obecnie inwestycja „Brama Mazur”. Na terenie powojennym u zbiegu ulic Kościuszki i Dąbrowskiego (ok. 3 ha) realizowany jest

kompleks handlowo-usługowy, w ramach którego, oprócz obiektów handlowych, gastronomicznych i kinowych i części rekreacyjnej, zostanie też zmodernizowany układ komunikacyjny w sąsiedztwie.

Omawiany obszar wymaga dalszych działań rewitalizacyjnych skierowanych na zapewnienie miastu odpowiedniego, prestiżowego centrum, o wysokiej funkcjonalności pod kątem realizacji funkcji publicznych, a także dobrego miejsca do życia. Konieczne są również zintegrowane działania na rzecz włączenia społecznego, zorientowane w dużej mierze na mieszkańców lokali komunalnych i socjalnych. Przedsięwzięciom z zakresu fizycznej rewitalizacji budynków powinno towarzyszyć tworzenie infrastruktury społecznej, kulturalnej, sportowej, rekreacyjnej i innej wspierającej włączenie społeczne.

Obszary zdegradowanej zabudowy wielorodzinnej – blokowiska

W Ełku istnieje wiele osiedli mieszkaniowych z lat 70 i 80 XX wieku, budowanych w technologii z wielkiej płyty. Są to osiedla Północ I, Północ II, Konieczki, Bogdanowicza, Osiedle Kochanowskiego, Osiedle Jeziora. Budynki na tych osiedlach wymagają obecnie szczególnych zabiegów technicznych. Duża część z nich wymaga remontów, termomodernizacji, wymiany instalacji itp. Poza tym infrastruktura towarzysząca często nie nadąża za oczekiwaniami i potrzebami mieszkańców. Blokowiska nie są uznawane za atrakcyjne miejsca zamieszkania. Istnieją tu problemy typowe dla dużych skupisk ludności, związane z anonimowością i rozluźnieniem więzi społecznych. Zwłaszcza wśród młodzieży tworzą się grupy zagrożone wykluczeniem. Tereny te wymagają więc, oprócz fizycznej rewitalizacji budynków mieszkalnych, tworzenia infrastruktury kulturalnej, sportowej, rekreacyjnej, informatycznej, terapeutyczno-poradniczej i opiekuńczej, w celu rozwiązywania i zapobiegania problemom społecznym tu występującym.

Obszary zabudowy starej i jednorodzinnej

Na terenie miasta istnieje wiele zabytkowych zabudowań jednorodzinnych z lat dwudziestych i trzydziestych XX wieku. Są one zlokalizowane głównie na osiedlu Zatorze (między trakcją kolejową, rzeką Ełk a ulicą Sikorskiego), osiedlu Szyba, a także wzdłuż ulicy Kochanowskiego i torów kolejowych oraz przy ulicy 11 Listopada. W przypadku osiedla Zatorze problemem jest oddzielenie go od pozostałej części miasta linią kolejową, co zmniejsza atrakcyjność tego terenu i utrudnia działania rewitalizacyjne.

Duża część budynków wymaga remontów, przebudowy i modernizacji (wymiany wewnętrznych instalacji technicznych i źródeł ciepła, remontu elewacji, pokryć dachowych, stolarki) oraz podniesienia ogólnego standardu użytkowania i poprawy estetyki. Także infrastruktura jest w bardzo złym stanie. Działania na tym terenie są trudne ze względu na stosunki własnościowe (budynki i grunty w większości stanowiące własność prywatną).

Obszar powojсковy

Są to tereny po zlikwidowanej kilkanaście lat temu jednostce wojskowej: jeden w ścisłym centrum miasta, przy ulicy Kościuszki w pobliżu dworca autobusowego i kolejowego, drugi z dala od centrum, między ul. Bora Komorowskiego a ul. Kolonia. Większość zabudowań stanowią obiekty magazynowe i pokoszarowe. Część z nich jest sukcesywnie adaptowana na mieszkania socjalne i inne cele. Duża część budynków oraz infrastruktury wymaga jednak działań rewitalizacyjnych. Potrzebna jest w szczególności poprawa infrastruktury drogowej.

Na terenie powojсковym przy skrzyżowaniu ul. Dąbrowskiego i Kościuszki powstała galeria handlowa „Brama Mazur”. W projekcie przewidziano rewitalizację nieużywanego przedwojennego magazynu wojskowego, który po wykonaniu prac konserwatorsko-budowlanych stał się integralną częścią

Rewitalizacja tych obszarów wymaga zatem kompleksowych działań, których kluczowym elementem musi być aktywizacja społeczno-zawodowa mieszkańców i zaoferowanie im trwałych miejsc pracy. Niezbędne jest połączenie przedsięwzięć infrastrukturalnych z miękkimi, przede wszystkim z działaniami służącymi włączeniu społecznemu mieszkańców i niwelującym zjawiska niepożądane.

W poszczególnych gminach problem ten dotyczy szeregu obszarów:

Gmina Stare Juchy – część południowa gminy – dawne gospodarstwa rolne Skomack Wielki, Grabnik, Rogale, Rogalik, Ostrów

Na terenie Gminy Stare Juchy szczególnej uwagi wymagają obszary popegeerowskiej zabudowy wielorodzinnej (Ostrów, Grabnik-Osada). Są to budynki w dużej części zdewastowane. Mimo tego, że zostały one przejęte przez mieszkańców na własność (jeszcze w czasie istnienia PGR-ów), to późniejsza utrata pracy i ogólna nieporadność życiowa spowodowały brak dbałości o lokale. W części miejscowości popegeerowskich, gdzie mieszkańcy zajmują budynki jednorodzinne i są posiadaczami ziemi, sytuacja jest lepsza (Skomack Wielki, Rogale). Część gruntów została wykupiona na cele turystyczne – obserwuje się tam rozwój zabudowy letniskowej. Rdzenni mieszkańcy (głównie dzięki środkom ze sprzedaży ziemi) także bardziej dbają o swoje domy, w efekcie czego ogólna estetyka tych wsi jest lepsza.

Istotną kwestią jest też zagospodarowanie budynków gospodarczych, inwentarskich oraz gruntów rolnych, wykupionych najczęściej przez rolników i przedsiębiorców (głównie lokalnych, częściowo spoza gminy). O ile grunty są użytkowane, to same zabudowania gospodarcze są w dużej części opuszczone. Podejmowane próby prowadzenia tam działalności gospodarczej okazały się w większości nieudane.

Gmina Kalinowo – Borzymy, Wierzbowo, Krzyżewo, Pisanica, Piętki, Milewo, Kalinowo, Wiśniowo Ełckie

Główne tereny problemowe to wieś Ryczywół, część wsi Borzymy (zwłaszcza budynki jednorodzinne) i część wsi Wierzbowo. Obszary zabudowy mieszkalnej (częściowo bloki, częściowo budynki piętrowe, częściowo jednorodzinne) są tutaj w dużej mierze zaniedbane lub zdewastowane. Duża część mieszkańców korzysta z pomocy społecznej. We wsiach Kalinowo, Piętki, Pisanica obszary zabudowy popegeerowskiej są raczej zagospodarowane, estetyka większości budynków nie budzi zastrzeżeń.

Popegeerowskie zabudowania gospodarcze zostały sprzedane (głównie właścicielom spoza gminy) i są zagospodarowane, wykorzystywane. Zabudowania w miejscowościach Ryczywół i Piętki są nawet częściowo wyremontowane.

Gmina Prostki – Bobry, Borki, Dybówko, Glinki, Katarzynowo, Kobylin, Kobylinek, Miechowo, Wiśniowo Ełckie, Zawady-Tworki

Budynki mieszkalne popegeerowskie to głównie obiekty wielorodzinne (Wiśniowo Ełckie – 2 osiedla, Bobry, Katarzynowo) lub kilkurodzinne (pozostałe wsie). Relatywnie najlepsza sytuacja, jeśli chodzi o stan zagospodarowania obiektów, jest w Wiśniowie Ełckim (osiedle w centrum wsi), Bobrach i Katarzynowie. W pozostałych wsiach potrzeby w zakresie rewitalizacji są bardzo duże.

Szczególnie pilnym do rozwiązania problemem jest degradacja terenu w związku z nierozwiązaną kwestią oczyszczania ścieków. Istniejące kiedyś urządzenia uległy w dużej części zniszczeniu i obecnie większość osiedli odprowadza ścieki do wód powierzchniowych. Ze względu na skomplikowane stosunki własnościowe (część gruntów pod urządzeniami stanowi własność prywatną, część – gminy, część – Agencji Nieruchomości Rolnych Skarbu Państwa) budowa urządzeń kanalizacyjnych jest bar-

aptek jest wysoka w Mieście Ełk (zaledwie 2485 osób) i bardzo niska w Gminie Prostki (7538 osób przypada na jedną aptekę).

Tabela 49. Łóżka szpitalne w 2012 roku

<i>Jednostka terytorialna</i>	<i>Łóżka w szpitalach ogólnych</i>	<i>Liczba łóżek szpitalnych na 10 tys. mieszkańców</i>
Polska	188820	49,0
Województwo	6700	46,2
Podregion Elbląski	2007	37,4
Powiat M.Elbląg	1065	86,1
Podregion Ełcki	1726	59,2
Powiat Ełcki (EOF)	420	47,0
Podregion Olsztyński	2967	47,6
Powiat M. Olsztyn	1791	102,6

Źródło: opracowanie własne na podstawie GUS, www.stat.gov.pl [24.01.2014].

Opieka społeczna

W Powiecie Ełckim w 2012 roku funkcjonowało pięć stacjonarnych placówek świadczących pomoc społeczną, z czego trzy zlokalizowane są w Mieście Ełk (tabela 50). Pomoc społeczna na terenie powiatu jest świadczona między innymi poprzez:

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Ełku,
Środowiskowy Dom Samopomocy dla Dzieci,
Dom Pomocy Społecznej,
Warsztaty Terapii Zajęciowej,
Punkt Konsultacyjny dla Ofiar Przemocy Domowej,
Punkt Konsultacyjny dla Osób Uzależnionych od Narkotyków i Ich Rodzin,
Ełcki ośrodek dla ludzi bezdomnych i ubogich,
Centrum Integracji Społecznej,
Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Ełku,
Zakład Aktywizacji Zawodowej osób niepełnosprawnych,
Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Ełku,
Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Kalinowie,
Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Starych Juchach,
Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Prostkach,
Ośrodek Interwencji Kryzysowej dla Kobiet i Dzieci w Nowej Wsi Ełckiej.

Ponadto pomoc społeczna świadczona jest przez liczne organizacje prywatne, pozarządowe oraz religijne organizacje charytatywne, przykładowo: Dom Pomocy Społecznej „Lili” w Golubiach, Dom Samotnej Matki w Ełku, działalność Caritas, Fundacja „Tęczowy Dom”.

O dostępności opieki społecznej świadczą dane obrazujące liczbę publicznych stacjonarnych instytucji pomocy społecznej i miejsc oferowanych przez te instytucje w przeliczeniu na 10 tys. mieszkańców. W Powiecie Ełckim dostępność instytucji oferujących świadczenia społeczne jest zadowalająca. Na 10 tys. mieszkańców w Powiecie Ełckim przypada 0,6 placówki, podczas gdy średnio w Polsce 0,4, natomiast w Województwie Warmińsko-Mazurskim 0,5.

Tabela 50. Stacjonarne placówki opieki społecznej w 2012 roku

<i>Jednostka terytorialna</i>	<i>Placówki (z filiami)</i>	<i>Placówki na 10 tys. mieszkańców</i>	<i>Domy pomocy społecznej</i>	<i>DPS na 10 tys. mieszkańców</i>
Województwo	73	0,5	42	0,3
Powiat Ełcki (EOF)	5	0,6	3	0,3
Miasto Ełk	3	0,5	1	0,2
Gmina Ełk	1	0,9	1	0,9
Gmina Kalinowo	1	1,4	1	1,4

Źródło: opracowanie własne na podstawie GUS, www.stat.gov.pl [24.01.2014].

W Powiecie Ełckim, zwłaszcza w Gminie Kalinowo w latach 2010–2012, wzrosła liczba miejsc w stacjonarnych ośrodkach pomocy społecznej, stąd również wskaźnik liczby miejsc na 10 tys. mieszkańców kształtuje się korzystnie (tabela 51). Wskaźnik ten dla EOF wynosi 64 i jest zdecydowanie wyższy zarówno w porównaniu do średniej w Polsce (28 miejsc na 10 tys. mieszkańców), w województwie (33 miejsca na 10 tys. mieszkańców). Tak wysoki wskaźnik jest efektem dużego potencjału ośrodka pomocy społecznej w Gminie Ełk, który oferuje aż 280 miejsc osobom potrzebującym pomocy.

Tabela 51. Miejsca w stacjonarnych ośrodkach pomocy społecznej w 2012 roku

<i>Jednostka terytorialna</i>	<i>Miejsca (łącznie z filiami)</i>	<i>Miejsc na 10 tys. mieszkańców</i>	<i>Mieszkańcy (łącznie z filiami)</i>	<i>Mieszkańcy ośrodków na 10 tys. mieszkańców</i>
Województwo	4736	33	4562	31,4
Podregion Elbląski	1380	26	1381	25,7
Powiat m. Elbląg	328	27	330	26,7
Podregion Ełcki	1188	41	1106	38,0
Powiat Ełcki (EOF)	572	64	565	63,3
Miasto Ełk	204	34	200	33,5
Gmina Ełk	280	253	280	252,9
Gmina Kalinowo	88	124	85	120,2
Podregion Olsztyński	2168	35	2075	33,3
Powiat M. Olsztyn	616	35	567	32,5

Źródło: opracowanie własne na podstawie GUS, www.stat.gov.pl [24.01.2014].

Brakuje natomiast na obszarze EOF placówek wyspecjalizowanych w pomocy osobom starszym. Nie istnieją również inne ośrodki wyspecjalizowane w pomocy poszczególnym grupom wrażliwym na wykluczenie społeczne, czyli: rodzinny dom pomocy czy środowiskowy dom samopomocy lub inny ośrodek wsparcia dla osób z zaburzeniami psychicznymi.

Bezpieczeństwo publiczne

Obszar EOF pod względem bezpieczeństwa publicznego mierzonego liczbą stwierdzonych przestępstw nie wyróżnia się na tle Województwa Warmińsko-Mazurskiego. W 2012 roku na 10 tys. mieszkańców w Powiecie Ełckim stwierdzono 236 przestępstw, podczas gdy w całym województwie 257 (tabela 52).

Tabela 52. Przestępstwa stwierdzone

<i>Jednostka terytorialna</i>	<i>2009</i>	<i>2010</i>	<i>2011</i>	<i>2012</i>	<i>Liczba przestępstw na 10 tys. mieszkańców</i>
Województwo	38841	37666	39193	37375	257,6
Miasto Olsztyn	6087	5647	6236	5551	317,9
Powiat Elbląski	6278	6004	5889	5698	975,7
Powiat Ełcki (EOF)	2584	2307	2358	2108	236,1
Powiat Giżycki	1521	1382	1348	1400	242,4
Powiat Gołdapski	643	608	613	569	206,8
Powiat Mrągowski	1266	1371	1322	1160	226,1
Powiat Olecki	840	753	815	724	207,1
Powiat Piski	1185	1212	1341	1398	240,7

Źródło: Komenda Policji w Olsztynie.

Kultura

Na obszarze EOF w 2012 roku działało 6 ośrodków kultury:

Ełckie Centrum Kultury (w tym Szkoła Artystyczna w Ełku),
Centrum Kultury i Sportu Gminy Ełk w Stradunach,
Muzeum Historyczne w Ełku,
Gminny Ośrodek Kultury w Starych Juchach,
Gminny Ośrodek Kultury w Prostkach,
Gminny Ośrodek Kultury w Kalinowie,
Gminny Ośrodek Kultury w Pisanicy.

Ośrodki te w 2012 roku zorganizowały 943 imprezy, przy czym w porównaniu do 2011 roku nastąpił ponad trzykrotny wzrost liczby imprez (rysunek 37). Dane o liczbie imprez w odniesieniu do liczby mieszkańców wskazują, że Miasto Ełk jest jednym z liderów w organizacji imprez przewyższając takie Miasta jak Giżycko, Elbląg, Olsztyn czy Augustów (więcej imprez organizuje jedynie Orzysz).

W efekcie wzrostu liczby imprez w 2012 roku w Powiecie Ełckim (EOF) prawie dwukrotnie wzrosła liczba uczestników imprez do poziomu ponad 150 tys. osób, przekraczając znacząco liczbę mieszkańców powiatu (rysunek 38). Może to oznaczać wielokrotne uczestnictwo mieszkańców w imprezach organizowanych w powiecie lub też uczestnictwo osób spoza EOF. W związku z tym atrakcyjność imprez mierzona liczbą uczestników na 10 tys. mieszkańców w Powiecie Ełckim (EOF) kształtuje się na wysokim poziomie. W 2012 roku na 10 tys. mieszkańców przypadało prawie 17 tys. uczestników imprez. Dla porównania, średnio w Polsce wskaźnik ten wyniósł zaledwie 8,2 tys. osób, a w Województwie Warmińsko-Mazurskim – nieco więcej 13,4 tys. osób. W Województwie Warmińsko-Mazurskim rekordzistami pod względem umiejętności organizacji atrakcyjnych imprez i przyciągania rzeszy uczestników są Powiaty: Mrągowski, gdzie na 10 tys. mieszkańców przypada 34,7 tys. osób i Giżycki, który potrafi przyciągnąć aż 32,3 tys. osób na 10 tys. mieszkańców.

Rysunek 38. Imprezy na 10 tys. mieszkańców w 2012 roku

Źródło: opracowanie własne na podstawie GUS, www.stat.gov.pl [24.01.2014].

Rysunek 39. Uczestnicy imprez na 10 tys. mieszkańców w 2012 roku

Źródło: opracowanie własne na podstawie GUS, www.stat.gov.pl [24.01.2014].

Wzrost liczby imprez (prawie 5,5 krotny wzrost) dotyczy głównie imprez organizowanych w Mieście Ełk oraz w Gminie Kalinowo, gdzie wraz z powstaniem nowego obiektu zaczęto konstruowanie oferty kulturalnej.

Głównymi wydarzeniami kulturalnymi odbywającymi się cyklicznie w Ełku są:

Mazurskie Lato Kabaretowe MULATKA,
EŁK, OGIEŃ & WODA – Festiwal Sztuk Pirotechnicznych,
Festiwal Folkloru Dzieci i Młodzieży TĘCZA,

W 2012 roku w Powiecie Ełckim odsetek dzieci objętych wychowaniem przedszkolnym wyniósł 62,7% i jest porównywalny z analogicznym odsetkiem w podregionie (62,9%) oraz całym województwie (63,1%) – tabela 54. Jest natomiast zdecydowanie niższy niż w całej Polsce (71,6%). Na tle innych powiatów Województwa Warmińsko-Mazurskiego nie występują tutaj istotne różnice, natomiast wewnątrz powiatu istnieje dość duże zróżnicowanie. Najmniejszy odsetek dzieci objętych wychowaniem przedszkolnym jest na terenie Gminy Stare Juchy (36,5%) i Prostki (39%).

Szkoły podstawowe

W 2012 roku na terenie EOF działało 27 szkół podstawowych, do których uczęszczało 5272 uczniów (tabela 55). W Mieście Ełk edukacja na poziomie podstawowym odbywa się w 10 szkołach (66,6% wszystkich uczniów), w Gminie Ełk – 6 (12% wszystkich uczniów), Kalinowo – 5 (8,8% wszystkich uczniów), Prostki – 4 (8,8% wszystkich uczniów) i Stare Juchy – 2 (3,7% wszystkich uczniów). „Gęstość” sieci szkół w Powiecie Ełckim jest porównywalna z „gęstością” sieci szkół w Polsce i w województwie. W 2012 roku na 10 tys. mieszkańców w Powiecie Ełckim przypadały 3 szkoły, natomiast w Polsce 3,5, a w Województwie Warmińsko-Mazurskim 3,7. Warto zauważyć, że wskaźnik „gęstości” szkół jest zdecydowanie wyższy w poszczególnych gminach powiatu. W Gminie Kalinowo na 10 tys. mieszkańców przypada 7 szkół, natomiast w pozostałych gminach ponad 5.

Tabela 55. Szkoły podstawowe w 2012 roku

<i>Jednostka terytorialna</i>	<i>Ogółem [liczba]</i>	<i>Uczniowie [osoby]</i>	<i>Szkoły na 10 tys. mieszkańców</i>
Polska	13555	2160861	3,5
Województwo	533	84719	3,7
Powiat Ełcki (EOF)	27	5272	3,0
Miasto Ełk	10	3513	1,7
Gmina Ełk	6	632	5,4
Gmina Kalinowo	5	466	7,1
Gmina Prostki	4	466	5,3
Gmina Stare Juchy	2	195	5,1

Źródło: opracowanie własne na podstawie GUS, www.stat.gov.pl [24.01.2014].

Szkoły gimnazjalne

W 2012 roku na terenie EOF działało 18 szkół gimnazjalnych, do których uczęszczało 3022 uczniów (tabela 56). W Mieście Ełk edukacja na poziomie gimnazjum odbywa się w 9 szkołach (68,5% wszystkich gimnazjalistów), w Gminie Ełk – 4 (10,6% wszystkich gimnazjalistów), Kalinowo – 2 (9% wszystkich gimnazjalistów), Prostki – 2 (8,7% wszystkich gimnazjalistów) i Stare Juchy – 1 (3,1% wszystkich gimnazjalistów).

W Powiecie Ełckim (EOF) współczynnik skolaryzacji brutto, czyli relacja liczby osób uczących się (stan na początku roku szkolnego) na danym poziomie kształcenia (niezależnie od wieku) do liczby ludności (stan w dniu 31 XII) w grupie wieku określonej jako odpowiadająca temu poziomowi nauczania⁷⁵ dla szkół podstawowych wynosił 93,05%, natomiast na poziomie gimnazjum 95,6%. Oba współczynniki są niższe niż przeciętnie w kraju (odpowiednio 99,2% i 99,7%) oraz w województwie (odpowiednio 97,4% i 99,5%).

⁷⁵ www.stat.gov.pl [25.01.2014].

Tabela 56. Szkoły gimnazjalne w 2012 roku

<i>Jednostka terytorialna</i>	<i>Ogółem [liczba]</i>	<i>Uczniowie [osoby]</i>
Polska	7573	1177480
Województwo	304	47735
Powiat Ełcki (EOF)	18	3022
Miasto Ełk	9	2070
Gmina Ełk	4	322
Gmina Kalinowo	2	273
Gmina Prostki	2	263
Gmina Stare Juchy	1	94

Źródło: opracowanie własne na podstawie GUS, www.stat.gov.pl [24.01.2014].

Bardzo ważnym czynnikiem wpływającym na jakość kształcenia w placówkach oświatowych jest między innymi poziom wyposażenia szkół w sprzęt komputerowy i dostęp do Internetu. Dane statystyczne wskazują, że wszystkie szkoły, zarówno podstawowe, jak i gimnazja funkcjonujące na terenie EOF są wyposażone w komputery. Tak wysoki wskaźnik komputeryzacji szkół wyróżnia Powiat Ełcki i poszczególne gminy na tle innych powiatów Województwa Warmińsko-Mazurskiego (tabela 57).

Tabela 57. Wskaźniki komputeryzacji szkół podstawowych i gimnazjum w 2012 roku

<i>Jednostka terytorialna</i>	<i>Udział % szkół wyposażonych w komputery przeznaczone do użytku uczniów z dostępem do Internetu</i>		<i>Uczniowie przypadający na 1 komputer z dostępem do Internetu przeznaczony do użytku uczniów</i>	
	<i>szkoły podstawowe dla dzieci i młodzieży bez specjalnych</i>	<i>gimnazja dla dzieci i młodzieży bez specjalnych</i>	<i>szkoły podstawowe dla dzieci i młodzieży bez specjalnych</i>	<i>gimnazja dla dzieci i młodzieży bez specjalnych</i>
	<i>[%]</i>	<i>[%]</i>	<i>[osoba]</i>	<i>[osoba]</i>
Polska	94,92	81,79	10,02	10,17
Województwo	96,17	81,60	9,84	6011,07
Podregion Elbląski	96,30	84,34	9,59	11,96
Powiat M.Elbląg	94,44	91,67	12,50	12,86
Podregion Ełcki	96,04	90,57	10,23	11,99
Powiat Ełcki (EOF)	100,00	100,00	11,42	13,25
Miasto Ełk	100,00	100,00	16,87	23,79
Gmina Ełk	100,00	100,00	6,65	6,08
Gmina Kalinowo	100,00	100,00	5,30	8,53
Gmina Prostki	100,00	100,00	10,36	6,58
Gmina Stare Juchy	100,00	100,00	8,48	10,44
Podregion Olsztyński	96,12	75,44	9,89	9,98
Powiat M.Olsztyn	100,00	85,00	14,10	9,46

Źródło: opracowanie własne na podstawie GUS, www.stat.gov.pl [24.01.2014].

Kolejne dane, tzn. wskaźnik liczby uczniów przypadających na 1 komputer z dostępem do Internetu pozwalają jeszcze bliżej przyjrzeć się poziomowi wyposażenia szkół. W 2012 roku w Powiecie Ełckim na jeden komputer przypadało 11,4 uczniów w szkole podstawowej i 13,2 w gimnazjum, przy czym

analogiczne dane na poziomie kraju i województwa są nieco korzystniejsze. Dane w skali powiatu zostały zawyżone przez Miasto Ełk (odpowiednio 16,9 i 23,8), ponieważ w gminach współczynniki te są korzystniejsze i wahają się, w przypadku szkół podstawowych od 5,3 (Kalinowo) do 10,36 (Prostki), a w przypadku gimnazjum od 6,08 (Gmina Ełk) do 10,44 (Stare Juchy).

Szkoły ponadgimnazjalne

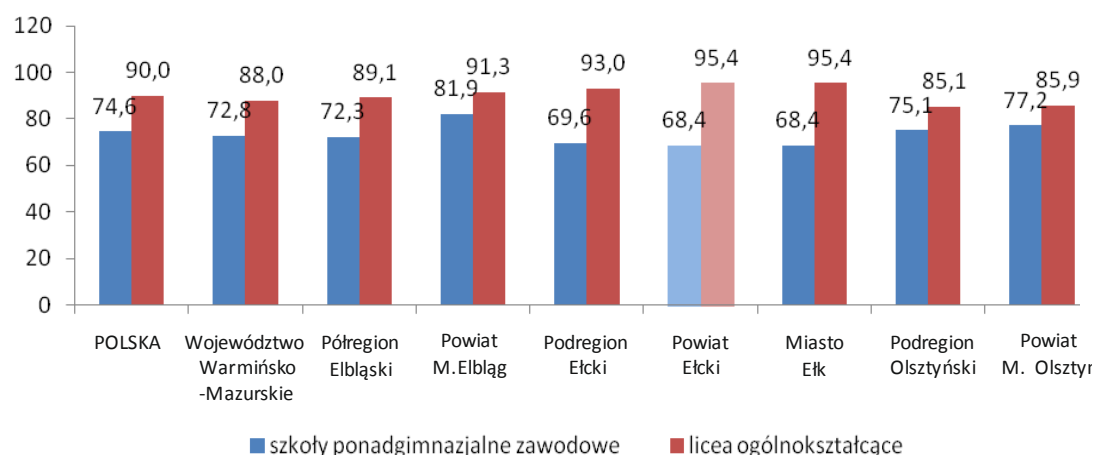
W 2012 roku na terenie EOF (głównie w Mieście Ełk) działały:

- 4 licea ogólnokształcące (1530 uczniów),
- 7 techników (1757 uczniów),
- 1 ponadgimnazjalne technikum uzupełniające dla dorosłych (21 uczniów),
- 1 szkoła artystyczna niedająca uprawnień zawodowych (123 uczniów),
- 1 szkoła artystyczna dająca uprawnienia zawodowe (38 uczniów),
- 3 zasadnicze szkoły zawodowe (363 uczniów),
- 1 szkoła przysposabiająca do pracy zawodowej (37 uczniów).

Podobnie jak w przypadku szkół podstawowych i gimnazjalnych wskaźnikiem jakości kształcenia jest wskaźnik komputeryzacji szkół ponadgimnazjalnych. Odsetek tych szkół wyposażonych w komputery nie jest tak wysoki, jak w przypadku szkół podstawowych i wynosi 66,7%, ale i tak jest wyższy niż przeciętnie w kraju (64,1%) i w Województwie Warmińsko-Mazurskim (62,9%).

Ostatnim wskaźnikiem jakości kształcenia w szkołach Powiatu Ełckiego (EOF) są wyniki egzaminów maturalnych (rysunek 39). W 2012 roku zdawalność egzaminów w szkołach ponadgimnazjalnych kształtowała się na poziomie 68,4%, podczas gdy w kraju 74,6%, natomiast w Województwie Warmińsko-Mazurskim 72,8%. Zdecydowanie lepiej wyglądała zdawalność egzaminów w liceach ogólnokształcących, w których aż 95,4% uczniów mogło pochwalić się zdany egzaminem (w Polsce 90%, w województwie 88%).

Rysunek 40. Zdawalność egzaminów maturalnych

Źródło: opracowanie własne na podstawie GUS, www.stat.gov.pl [24.01.2014].

Tabela 61. Analiza SWOT sfery infrastruktury transportu publicznego

W	Mocne strony	W	Słabe strony
0,20	Istniejący węzeł kolejowy i drogowy	0,18	Niska jakość lokalnej infrastruktury drogowej: gminnej i powiatowej
0,16	Położenie w pobliżu granicy	0,18	Niski poziom bezpieczeństwa drogowego (niedostosowanie szlaków komunikacyjnych do poruszania się pieszych i rowerzystów, wzrastającego natężenia ruchu)
0,14	Dobrze skomunikowane centrum obszaru z miejscowościami gminnymi	0,14	Brak dróg szybkiego ruchu łączących EOF z dużymi ośrodkami gosp.
0,12	Promienisty układ dróg krajowych i wojewódzkich	0,14	Niskie budżety samorządów lokalnych
0,10	Środowisko – przestrzeń umożliwiająca realizację inwestycji	0,08	Peryferyjne położenie obszaru w regionie
0,10	Rozwój działalności firm przewozowych uzupełniających sieć przewozów lokalnych i ponadlokalnych	0,08	Wysokie bezrobocie (małe zainteresowanie ofertą transportową)
0,10	Obwodnica Miasta Ełk	0,08	Słaba dostępność komunikacyjna w gminach wiejskich
0,08	Transport publiczny obejmujący Miasto Ełk i dwie gminy Ełckiego Obszaru Funkcjonalnego	0,08	Mała ilość połączeń komunikacyjnych na obszarze EOF
		0,04	Stary tabor komunikacyjny
W	Szanse	W	Zagrożenia
0,20	Plany budowy Via Baltica, Rail Baltica, modernizacji DK nr 16 i 65	0,19	Brak jednoznacznego krajowego programu budowy dróg lokalnych i tranzytowych
0,20	Środki zewnętrzne (głównie krajowe) na wsparcie budowy dróg lokalnych	0,19	Plany rządu dotyczące przesunięcia inwestycji krajowych: Via Baltica, Rail Baltica, modernizacji DK nr 16 i 65
0,15	Budowa centrum logistycznego drogowo-kolejowego	0,16	Ograniczony dostęp do środków zewnętrznych na budowę, rozbudowę, modernizację lokalnej infrastruktury transportowej
0,15	Środki unijne na wsparcie zakupu taboru niskoemisyjnego	0,14	Likwidacja lokalnych połączeń kolejowych
0,12	Zawiązanie współpracy samorządów z zarządcami dróg krajowych, przewoźnikami, na rzecz poprawy dostępności komunikacyjnej EOF	0,13	Niewystarczające środki na bieżące utrzymanie inwestycji drogowych, komunikacyjnych
0,10	Plany budowy lotniska w okolicach Ełku	0,10	Wysokie koszty związane z prowadzeniem działalności transportowej
0,08	Połączenie kolejowe z Portem Lotniczym Ełk-Szymany	0,09	Rygorystyczne przepisy dotyczące ochrony środowiska (normy spalin)

Źródło: opracowanie własne na podstawie analizy wyników ocen grupy eksperckiej i grupy roboczej.

Turystyka i sport

Potencjał do rozwoju turystyki i rekreacji oraz sportu jest zróżnicowany na terenie EOF. Do rozwoju turystyki pieszej, rowerowej i wodnej, agroturystyki, wypoczynkowej potencjał istnieje na obszarze całego EOF dzięki wykorzystaniu walorów przyrodniczych Pojezierza Ełckiego i rzeki Ełk. Turystyka tranzytowa i biznesowa ma duży potencjał w samym Mieście Ełk oraz w Gminie Ełk. Potencjał do rozwoju sportu posiada głównie Miasto Ełk dzięki istniejącej infrastrukturze.

Podstawowymi atutami EOF są bogate środowisko przyrodnicze i infrastruktura sportowa. Do głównych słabych stron należy niska jakość infrastruktury turystycznej (słabo zagospodarowane szlaki, słabo zagospodarowane brzegi jezior), mała liczba obiektów noclegowych i gastronomicznych i brak spójnej oferty turystycznej wraz ze stosowymi działaniami informacyjnymi. Wśród podstawowych szans dla rozwoju turystyki i sportu dostrzega się środki unijne, współpracę i promocję oraz wzrost mody na zachowania prozdrowotne i popytu na turystykę. Do kluczowych zagrożeń należy wysoka konkurencyjność ośrodków sąsiadujących oraz obawa przed zmianami dotyczącymi dużych krajowych inwestycji (tabela 62).

Tabela 62. Analiza SWOT sfery turystyki i sportu

W	Mocne strony	W	Słabe strony
0,28	Bogate środowisko przyrodnicze, duży potencjał do rozwoju turystyki wypoczynkowej i kwalifikowanej	0,25	Niski poziom infrastruktury turystycznej
0,19	Dobra jakość obiektów sportowych	0,20	Mała liczba obiektów noclegowych
0,15	Atrakcyjne położenie komunikacyjne	0,17	Niska spójność oferty turystycznej i mała ilość podmiotów turystycznych
0,14	Rozpoznawalne cykliczne imprezy kulturalne	0,16	Słabo rozwinięta informacja turystyczna
0,12	Rozwinięta agroturystyka na wybranych terenach EOF	0,13	Ubogie społeczeństwo – niski wewnętrzny popyt na turystykę i sport
0,12	Duży potencjał turystyczny wybranych elementów infrastruktury (Ełcka Kolej Wąskotorowa, 7 kilometrowa promenada pieszo-rowerowa w Ełku, Amfiteatr, inne)	0,11	Wysokie koszty utrzymania obiektów sportowych i rekreacyjnych
W	Szanse	W	Zagrożenia
0,26	Środki UE na sport i turystykę	0,33	Konkurencyjność blisko położonych ośrodków turystycznych
0,24	Współpraca samorządów w zakresie tworzenia oferty turystycznej	0,25	Zamykanie lokalnych połączeń i odwrócenie krajowych inwestycji komunikacyjnych
0,21	Wzrost zachowań prozdrowotnych społeczeństwa i popytu turystycznego	0,22	Zmienny klimat
0,19	Wzmocnienie promocji turystycznej Ełckiego Obszaru Funkcjonalnego	0,20	Restrykcyjne prawodawstwo dot. ochrony przyrody
0,10	Poprawa dostępności komunikacyjnej: budowa lotniska, budowa Via Baltica, Rail Baltica		

Źródło: opracowanie własne na podstawie analizy wyników ocen grupy eksperckiej i grupy roboczej.

Zróżnicowanie przestrzenne

Za najważniejsze czynniki wewnętrzne EOF z punktu widzenia wykorzystania zróżnicowania przestrzennego dla rozwoju analizowanego obszaru uznano te związane z położeniem komunikacyjnym i walorami przyrodniczymi, możliwościami rozwoju rolnictwa i planowaniem przestrzennym (tabela 63).

Wśród czynników zewnętrznych dominującą rolę odgrywają środki unijne, w których dostrzegana jest szansa dla rozwoju EOF oraz problemy związane z procedurami prawnymi utrudniającymi wykorzystanie lokalnego potencjału przestrzeni.

Tabela 63. Analiza SWOT sfery zróżnicowania przestrzennego

W	Mocne strony	W	Słabe strony
0,19	Walory krajobrazowe dla rozwoju turystyki	0,14	Brak koncepcji rozwoju turystyki, która nie spowoduje zakłóceń środowiskowych na obszarze EOF
0,14	Atrakcyjna sieć jezior i rzek	0,14	Niski udział obszarów EOF objętych MPZP
0,13	Drogowy i kolejowy węzeł komunikacyjny	0,13	Ograniczenia kierunków rozwoju Miasta Ełk ze względu na położenie (niewystarczające tereny pod mieszkalnictwo)
0,13	Dobre warunki dla rolnictwa ekstensywnego, ekologicznego, zintegrowanego	0,13	Słabe powiązania wewnątrz regionu ze względu na układ komunikacyjny
0,09	Położenie w rejonie przygranicznym	0,12	Istniejąca zabudowa po byłych PGR-ach
0,08	Warunki do rozwoju różnych obszarów funkcjonalnych	0,12	Występowanie zdegradowanych obszarów w wyniku niewłaściwej gospodarki wodnej
0,08	Zrównoważona gospodarka leśna	0,12	Ograniczenie możliwości inwestowania w atrakcyjnych miejscach wynikające ze struktury własnościowej
0,08	Istniejące studia uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego dla wszystkich gmin	0,10	Wrażliwość przestrzeni na antropopresję
0,08	Dobrze zachowane układy urbanistyczne architektury miejskiej i wiejskiej		
W	Szanse	W	Zagrożenia
0,30	Pozyskanie środków unijnych	0,28	Prawo, które nie chroni w odpowiedni sposób terenów w bezpośrednim sąsiedztwie jezior
0,29	Lokalizacja Via Baltica oraz Rail Baltica	0,25	Niekontrolowany rozwój turystyki degradujący przestrzeń
0,21	Współpraca w ramach EGO SA i EGO	0,24	Skomplikowane procedury związane z porządkowaniem układów przestrzennych – przepisy prawne, stosunki własnościowe
0,20	Nacisk polityk UE i krajowych na zrównoważony rozwój, ochronę środowiska i ład przestrzenny	0,23	Niedoskonałe prawo wodne ograniczające prawidłową gospodarkę wodną

Źródło: opracowanie własne na podstawie analizy wyników ocen grupy eksperckiej i grupy roboczej.

Środowisko przyrodnicze i efektywność energetyczna

Analizę SWOT opracowano z punktu widzenia zrównoważonego wykorzystania środowiska, jego ochrony i efektywności energetycznej (tabela 64).

Tabela 64. Analiza SWOT sfery środowisko przyrodnicze i efektywność energetyczna

W	Mocne strony	W	Słabe strony
0,13	Wysoki potencjał przyrodniczy	0,13	Niski stopień skanalizowania gmin wiejskich
0,12	Dobre warunki do rozwoju rolnictwa ekologicznego i upraw energetycznych	0,13	Występowanie niskiej emisji na dużym obszarze (ind. kotłownie węglowe, słaba efektywność)
0,09	Przemysł nieuciążliwy dla środowiska	0,12	Niedostateczna świadomość ekologiczna mieszkańców i turystów
0,09	Potencjał do wykorzystania OZE	0,10	Nieekologiczna zabudowa terenów nadjeziornych – degradacja walorów krajobrazowych i przyrodniczych, ograniczony dostęp do wód publicznych
0,09	Duża różnorodność siedlisk i obszarów chronionych	0,10	Niezadowalający poziom efektywności energetycznej budynków
0,09	Nowoczesna infrastruktura wodno-ściekowa w obrębie MOF	0,10	Niewystarczająca infrastruktura turystyczna – niekontrolowana presja na środowisko
0,09	Wizerunek Elku jako Miasta przyjaznego środowisku i energooszczędnego	0,09	Dzikie wysypiska śmieci
0,08	Kadry administracji doceniające wagę ochrony środowiska	0,09	Duża liczba materiałów zawierających azbest na terenach wiejskich
0,08	Doświadczenie Miasta Elku w zakresie zarządzania energią	0,07	Niewystarczająca ochrona obszarów szczególnie cennych przyrodniczo
0,07	Relatywnie dobra jakość powietrza mimo występowania niskiej emisji	0,07	Oddziaływania związane z przebiegiem dróg krajowych
0,07	Relatywnie wysoki poziom zwodociągowania		
W	Szanse	W	Zagrożenia
0,24	Możliwość pozyskania środków unijnych na ochronę środowiska	0,19	Częste zmiany prawa i skomplikowane przepisy ochrony środowiska
0,16	Realizacja krajowych inwestycji energetycznych (most energetyczny Polska – Litwa)	0,18	Skomplikowane procedury związane z realizacją inwestycji, zwłaszcza na obszarach chronionych
0,16	Doskonalenie krajowego systemu edukacji ekologicznej i energetycznej	0,18	Wysokie koszty inwestycji w ochronie środowiska
0,16	Postęp technologiczny i spadek kosztów coraz lepszych rozwiązań proekologicznych	0,13	Strefa klimatyczna powodująca wyższe koszty termomodernizacji i niższą efektywność fotowoltaiki oraz solarów
0,15	Ekonomizacja środowiska wpływająca na upowszechnienie zachowań prośrodowiskowych	0,12	Wzrost ruchu samochodowego (tranzytowego) przy niedostatecznej infrastrukturze
0,13	Wdrażanie przepisów wpływających na wzrost jakości środowiska i ułatwienie działań prośrodowiskowych	0,11	Zbyt wysokie wymagania wskaźnikowe dla inwestycji środowiskowych i energetycznych
		0,09	Wzrost zanieczyszczeń powietrza dalekiego zasięgu

Źródło: opracowanie własne na podstawie analizy wyników ocen grupy eksperckiej i grupy roboczej.

Inwentaryzacja źródeł emisji CO₂ na terenie Ełckiego Obszaru Funkcjonalnego

Emisja CO₂ generowana na terenie EOF obejmuje następujące sfery:

budynki mieszkalne,
budynki użyteczności publicznej,
sektor przedsiębiorstw,
transport.

W każdej z tych sfer należy uwzględnić następujące sposoby zużycia energii finalnej:

- energia cieplna (na potrzeby ogrzewania i ciepłej wody użytkowej),
energia paliw zużywanych w transporcie,
energia elektryczna,
energia gazu (na cele socjalno-bytowe i ogrzewania w przedsiębiorstwach).

Zaopatrzenie w energię cieplną i c.w.u. na terenie EOF jest realizowane częściowo przez kotłownie i ciepłownie zbiorcze, jednak większość stanowią indywidualne źródła ciepła. Na terenie EOF istnieją następujące kotłownie i ciepłownie:

1. Miasto Ełk

ciepłownia Przedsiębiorstwa Energetyki Ciepłej w Ełku,
ciepłownia Spółdzielni Mieszkaniowej „Świt” w Ełku,

2. Gmina Ełk

kotłownia Spółdzielni Mieszkaniowej w Chełchach,
kotłownia Spółdzielni Mieszkaniowej w Stradunach,
kotłownia Spółdzielni Mieszkaniowej „Wspólnota” w Nowej Wsi Ełckiej,
Kotłownia Spółdzielni Mieszkaniowej w Ruskiej Wsi,
kotłownia DPS w Nowej Wsi Ełckiej,

3. Gmina Kalinowo

kotłownia Spółdzielni Mieszkaniowej w Kalinowie,
kotłownia Spółdzielni Mieszkaniowej w Pisanicy,

4. Gmina Prostki

kotłownia Spółdzielni Mieszkaniowej w Prostkach,
kotłownia Spółdzielni Mieszkaniowej w Wiśniowie Ełckim,

5. Gmina Stare Juchy

kotłownia Spółdzielni Mieszkaniowej w Staruch Juchach.

Według danych GUS, na terenie EOF w 2011 r. było łącznie 27 722 mieszkań stale zamieszkałych, z czego w sumie około 31% (38% powierzchni) było ogrzewanych źródłami na paliwo stałe (centralne ogrzewanie i piece). Ze zbiorowych źródeł ciepła korzysta ponad 62% mieszkań (52% powierzchni) – tabela 68.

Budynki użyteczności publicznej to ogólnodostępne budynki wykorzystywane na potrzeby administracji, wymiaru sprawiedliwości, kultury, oświaty, szkolnictwa wyższego, nauki, opieki zdrowotnej, obsługi bankowej, handlu, gastronomii, turystyki, sportu, obsługi pasażerów w transporcie kolejowym, wodnym.

Tabela 68. Mieszkania zamieszkane stale na terenie EOF według sposobu ogrzewania w 2011 r.

Wyszczególnienie	Ogółem	CO zbiorowe	CO indywidualne					Piecze			Inne źródła
			Razem	CO na paliwa stałe	CO energia elektr.	CO gaz	CO ind. inne	Piecze razem	Piecze na paliwa stałe	Piecze energia elektr.	
Liczba mieszkań	27722	17309	6550	5022	133	335	1060	3694	3652	24	169
Udział w liczbie mieszkań [%]	100,00%	62,44%	23,63%	18,12%	0,48%	1,21%	3,82%	13,33%	13,17%	0,09%	0,61%
Powierzchnia [m ²]	1738137	911274	592676	435848	9262	21623	125943	226596	223769	1448	7591
Udział w powierzchni mieszkań [%]	100,00%	52,43%	34,10%	25,08%	0,53%	1,24%	7,25%	13,04%	12,87%	0,08%	0,44%

Źródło: opracowanie własne na podstawie GUS, www.stat.gov.pl [15.04.2014].

Są to obiekty stanowiące własność różnych podmiotów, zarówno publicznych (samorządowych: gminnego, powiatowego oraz rządowych), ale też prywatnych. Są one ogrzewane z sieci (budynki na terenie Ełku) lub ze źródeł indywidualnych.

Według danych GUS na terenie EOF na koniec 2013 r. były zarejestrowane 6653 podmioty gospodarcze, z czego 95% stanowiły przedsiębiorstwa osób fizycznych, zatrudniające poniżej 10 osób. Do grupy średnich przedsiębiorstw były zaliczane 63 jednostki, a do grupy dużych – 4 podmioty. Największe zakłady zużywające energię funkcjonują w Ełku: Zakład Elektrotechniki Motoryzacyjnej w Ełku Sp. z o.o. oraz Zakłady Mięsne MAZURY Sp. z o.o. Od 1 września 1996 r. w Ełku funkcjonuje Podstrefa Ełk Suwalskiej Specjalnej Strefy Ekonomicznej, w której na 31.12.2013 r. działały 33 podmioty zatrudniające 1993 osoby.

Do największych zakładów zużywających energię na obszarze EOF należą:

1. Miasto Ełk:

Zakład Elektrotechniki Motoryzacyjnej w Ełku Sp. z o.o.,
Zakłady Mięsne MAZURY w Ełku Sp. z o.o.,
PREFABET EŁK Sp. z o.o.,
P.W.DORYB Piotr Basiewicz,
Paged Sklejka S.A. Zakład Produkcji Sklejek,
MG MURBET Sp. z o.o.,
Przedsiębiorstwo Produkcyjne CEZAR,
PRODEKO Ełk,
OLMET,
Porta KMI POLAND,
IMPRESS DECOR Polska,
DAR-TECH Dariusz Szrejter.

2. Gmina Ełk:

Wytwórnia Mączek Mięsno-Kostnych J. Laskowski Nowa Wieś Ełcka,
Firma Budowlano-Handlowa „BUDROB” Robert Wasilewski Zakład Ceramiczny w Siedliskach.

3. Gmina Kalinowo:

„Cegielnia” S.C. w Pisanicy.

4. Gmina Prostki:

Zakład Przetwórstwa Papierniczego i Opakowań Tekturowych Stanisław Sobolewski,

Łączna emisja CO₂ ze zbiorczych źródeł ogrzewania na terenie EOF w 2013 r. została oszacowana na 113.222 Mg. Co istotne, emisja pochodzi głównie ze spalania węgla w źródłach relatywnie przestarzałych, wymagających modernizacji. Na terenie EOF funkcjonują i są budowane nowe źródła biomasowe, jednak ich udział w bilansie energetycznym, a więc i uniknięta emisja CO₂ jest relatywnie niska.

Emisję z indywidualnych źródeł ciepła w budynkach gminnych i powiatowych nie ogrzewanych przez źródła sieciowe oszacowano na podstawie danych dostarczonych przez gminy i Starostwo Powiatowe w Ełku.

Tabela 71. Oszacowanie emisji CO₂ z indywidualnych źródeł ciepła w jednostkach gminnych i powiatowych na terenie EOF w 2013 roku

Gminy	Węgiel [t]	Olej opałowy [l]	Gaz płynny [l]	Pellet [t]	Gaz PBP [m3]	Drewno [m3]
Zużycie paliw						
Miasto Ełk	86,95	115100	53000	40	0	0
Gmina Ełk	153	113202	0	0	223,17	0
Gmina Kalinowo	247,82	243,47	0	370,4	0	0
Gmina Prostki	44	0	0	100	0	0
Gmina Stare Juchy	0	0	0	0	19931	0
Razem:	531,77	228545,47	53000	510,4	0	0
Emisja CO₂						
Miasto Ełk	206,43	310,86	21,37	0,00	0,00	0,00
Gmina Ełk	363,24	305,73	0,00	0,00	0,00	0,00
Gmina Kalinowo	588,35	0,66	0,00	0,00	0,00	0,00
Gmina Prostki	104,46	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Gmina Stare Juchy	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Razem:	1262,48	617,25	21,37	0,00	0,00	0,00

Źródło: obliczenia własne na podstawie danych jednostek samorządowych.

Łączną emisję z indywidualnych źródeł ciepła w budynkach gminnych i powiatowych ogrzewanych przez źródła indywidualne w 2013 r. oszacowano na 1963,87 Mg.

Oszacowanie emisji z indywidualnych źródeł ciepła w mieszkaniach jest niezwykle trudne ze względu na bardzo ograniczoną dostępność danych. W gospodarstwach domowych ogrzewających mieszkania indywidualnymi źródłami ciepła nie są prowadzone badania statystyczne dotyczące zużycia paliw na cele grzewcze. W ramach różnych projektów prowadzone były natomiast badania na niewielkich próbach. Uzyskane w nich wyniki dotyczące struktury wykorzystywanych paliw i wskaźników zużycia energii na 1 m² ogrzewanej powierzchni były jednak na tyle zróżnicowane, że oszacowanie emisji na ich podstawie byłoby obciążone bardzo dużym błędem.

Posłużono się w związku z tym danymi na temat zużycia węgla w gospodarstwach domowych w Woj. Warmińsko-Mazurskim (publikowane są tylko dane na poziomie województw), a także informacjami o powierzchni mieszkań ogrzewanych źródłami na paliwo stałe. Przyjęto, że na terenie EOF zużywa się na cele grzewcze ilość węgla odpowiadającą udziałowi EOF w powierzchni ogrzewanej źródłami na paliwo stałe w całym województwie. Założono w związku z tym, że udział innych paliw stałych w zużyciu na cele grzewcze jest taki sam, jak średnia dla województwa, a także że standard energetyczny budynków i sprawność urządzeń grzewczych odpowiada średniej dla regionu. Obliczenia przedstawiono w tabeli poniżej.

Tabela 72. Oszacowanie emisji CO₂ ze spalania węgla w indywidualnych źródłach ciepła na terenie EOF w 2013 roku

Wyszczególnienie	Powierzchnia ogrzewana źródłami na paliwo stałe		
	CO indywidualne	Piece	Razem
Powierzchnia ogrzewana – Woj. Warmińsko-Mazurskie [m ²]	10 051 465	4 286 273	14 337 738
Powierzchnia ogrzewana – Ełcki Obszar Funkcjonalny [m ²]	435 848	223 769	659 617
Udział EOF w powierzchni ogrzewanej źródłami na paliwo stałe [%]			4,6006
Zużycie węgla kamiennego w gospodarstwach domowych [Mg]			247 000
Zużycie węgla kamiennego w gospodarstwach domowych w EOF [Mg]			11 363,4
Wartość opałowa [GJ/Mg]			21,63
Wskaźnik emisji CO ₂ [kg/GJ]			94,97
Emisja CO ₂ [Mg]			23 342,7

Źródło: opracowanie własne na podstawie GUS, www.stat.gov.pl [15.04.2014].

Na podstawie danych o ogólnej ilości gazu dostarczonej przez PGNiG SA odbiorcom z terenu EOF (Miasto Ełk i Gmina Ełk) przeprowadzono oszacowanie ogólnej emisji ze spalania gazu propan-butan-powietrze (PBP).

Tabela 73. Emisja związana ze zużyciem gazu PBP

Wyszczególnienie	Wartość
Sprzedaż gazu ogółem [m ³]	1 641 500
Wartość opałowa [MJ/m ³]	25,16
Współczynnik emisji CO ₂ [kg/GJ]	63,10
Emisja CO ₂ [Mg]	2 606,04

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych PGNiG S.A.

Łączna wielkość emisji CO₂ ze spalania gazu PBP dostarczonego odbiorcom na terenie EOF wyniosła w 2013 r. 2606 Mg.

Emisja związana ze zużyciem energii elektrycznej została oszacowana dwójako: oszacowano emisję globalną dla całego EOF oraz emisję generowaną przez jednostki samorządowe i sektor gospodarstw domowych.

Emisję globalną obliczono na podstawie danych o ilości energii dostarczonej odbiorcom na terenie EOF, według grup taryfowych. Dane o zużyciu w gospodarstwach domowych ustalono na podstawie danych GUS o zużyciu energii na niskim napięciu, a w obiektach gminnych – na podstawie danych dostarczonych przez te jednostki.

Emisja CO₂ związana z ogólnym zużyciem energii elektrycznej na terenie EOF wyniosła w 2013 r. niespełna 160 tys. Mg. Z tego emisja CO₂ ze zużycia energii elektrycznej przez jednostki gminne oraz gospodarstwa domowe na terenie EOF została oszacowana na niespełna 50 tys. Mg.

Emisję w transporcie publicznym oszacowano na podstawie danych o zużyciu paliw przez tabor MZK w Ełku Sp. z o.o. oraz PKS Suwałki SA, placówka w Ełku (tabela 75).

Tabela 74. Emisja związana ze zużyciem energii elektrycznej

<i>Wyszczególnienie</i>	<i>Zużycie energii elektrycznej [MWh]</i>	<i>Współczynnik emisji [Mg/MWh]</i>	<i>Emisja CO₂ [Mg]</i>
1. Emisja ogółem, w tym:	206 591	0,77406	159 913,83
1.1. taryfa B	96 137		74 415,81
1.2. taryfa C	46 060		35 653,20
1.3. taryfa G	64 394		49 844,82
2. Gospodarstwa domowe – niskie napięcie ^{a)}	58 971		45 647,09
3. Jednostki gminne, w tym:	2 598		2 011,35
3.1. Gmina Ełk	185		143,47
3.2 Gmina Kalinowo	143		110,97
3.3 Gmina Prostki	141		109,30
3.4 Gmina Stare Juchy	118		91,34
3.5. Miasto Ełk ^{a)}	2 011		1 556,28

a) dane za 2012 r.

Źródło: opracowanie własne na podstawie GUS, PGE Dystrybucja SA oraz danych urzędów gmin.

Tabela 75. Oszacowanie emisji CO₂ z transportu publicznego na terenie EOF w 2013 roku

<i>Lp.</i>	<i>Wyszczególnienie</i>	<i>Jednostka miary</i>	<i>Olej napędowy</i>	<i>LPG</i>	<i>Benzyna</i>	<i>RAZEM</i>
1.	Zużycie paliw w MZK Ełk	[Mg]	374,54	0,56	0,21	1811,69
2.	Zużycie paliw w PKS Suwałki – Placówka terenowa w Ełku	[Mg]	194,93	0,00	0,00	
2.	Razem zużycie paliw	[Mg]	374,54	0,56	0,21	
3.	Wartość opałowa	[GJ/Mg]	43,33	47,31	44,80	
4.	Wskaźnik emisji CO ₂	[kg/GJ]	73,33	62,44	68,61	
5.	Emisja CO ₂ (2x3x4/1000)	[Mg]	1190,05	1,65	0,64	

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych MZK w Ełku Sp. z o.o. i PKS Suwałki S.A.

Emisji CO₂ z transportu indywidualnego nie analizowano ze względu na brak możliwości uzyskania wiarygodnych danych.

Ze względu na trudności w pozyskaniu danych historycznych, nie dokonano analiz zmian w czasie, a wyłącznie analiz strukturalnych. Mimo ograniczonej bazy informacyjnej, możliwe jest jednak zidentyfikowanie kluczowych problemów i określenie priorytetowych kierunków działań na rzecz ograniczania emisji.

Cele i kierunki działań w zakresie gospodarki niskoemisyjnej

Polityka klimatyczno-energetyczna kraju, jak również Wspólnot Europejskich zmierza do tego, by w jak najszerszym stopniu angażować jak najszersze grono interesariuszy do podejmowania działań redukcyjnych i podejmowania zobowiązań w tym zakresie.

Jest to niezbędny warunek skuteczności polityki redukcji emisji i osiągnięcia ambitnych celów, jakie postawiono na szczeblu unijnym i krajowym. Dlatego też ważne jest, by działania na rzecz redukcji emisji CO₂ podejmowały samorządy lokalne i całe społeczności lokalne.

Spośród samorządów lokalnych EOF skoordynowaną politykę w tym zakresie realizuje Miasto Ełk. Miasto zobowiązało się do ograniczenia emisji CO₂ o 20% do 2020 r. w porównaniu z rokiem 2006. Analogiczne, konkretne ilościowe cele powinny przyjąć również pozostałe gminy, jak również samorząd powiatowy, co wykracza jednakże poza zakres niniejszego dokumentu.

Na potrzeby niniejszej strategii cele w zakresie gospodarki niskoemisyjnej zostaną sformułowane w sposób ogólny:

zmniejszenie emisji gazów cieplarnianych, w tym emisji na 1 mieszkańca i w relacji do dochodów, zwiększenie udziału energii ze źródeł odnawialnych w bilansie energetycznym EOF, ze szczególnym uwzględnieniem energetyki rozproszonej i prosumenckiej, poprawa efektywności energetycznej.

Przedsięwzięcia służące wdrożeniu na terenie EOF założeń gospodarki niskoemisyjnej powinny być podejmowane we wszystkich sektorach gospodarki. Główne kierunki działań to:

- zmiana struktury zaopatrzenia w ciepło na terenie EOF:
 - zamiana źródeł ciepła z paliwa stałego (węgiel, koks) na paliwa o niższej emisyjności (paliwa ciekłe – lekki olej opałowy, paliwo gazowe),
 - wymiana istniejących źródeł spalania na nowoczesne, o wysokiej sprawności, z automatyczną regulacją procesu spalania,
 - rezygnacja z indywidualnych źródeł ciepła na rzecz ciepła sieciowego (podłączanie do istniejących źródeł i budowa nowych ciepłowni),
 - wykorzystanie energii ze źródeł odnawialnych,

działania na rzecz poprawy efektywności energetycznej we wszystkich sektorach:
termomodernizacja budynków (użyteczności publicznej, mieszkalnych i innych),
wykorzystywanie urządzeń o wysokim poziomie efektywności energetycznej
poprawa efektywności energetycznej w przemyśle,
rozwój transportu multimodalnego, z uwzględnieniem rozwiązań łączących transport rowerowy i komunikację publiczną,
poprawa efektywności oświetlenia ulicznego,

wzrost wytwarzania energii ze źródeł odnawialnych, w tym głównie inwestycje w źródła rozproszone,

inwestycje służące redukcji emisji w rolnictwie i w gospodarce odpadami,

działania miękkie:

- planowanie przestrzenne uwzględniające potrzeby w zakresie efektywności energetycznej,
- działania organizacyjne, w tym wdrożenie systemów zarządzania energią w samorządach i ich jednostkach organizacyjnych, uwzględnienie kryteriów związanych z gospodarką niskoemisyjną w przetargach (zielone zamówienia publiczne), opracowanie planów, koncepcji, dokumentów itp.,
- działania edukacyjne, doradcze, promocyjne itp.

Samorządy lokalne powinny przyjąć na siebie rolę lidera, inspiratora i koordynatora tych działań. Rekomendowanym rozwiązaniem jest opracowanie, przyjęcie i realizacja samorządowych polityk energetycznych, w ramach których wszystkie wymienione cele i kierunki działań zostałyby zoperacjonalizowane i skonkretyzowane.

<i>Gmina</i>	<i>Miasto Ełk</i>	<i>Gmina Ełk</i>	<i>Gmina Kalinowo</i>	<i>Gmina Prostki</i>	<i>Gmina Stare Juchy</i>
Obszary interwencji według diagnozy i delimitacji EOF					
Innowacyjna gospodarka	X	X	-	X	-
Nowoczesna wieś	-	X	X	X	X
Turystyka	X	X	-	-	X
Obszary wymagające restrukturyzacji i rewitalizacji	X	X	X	X	X
Zagrożenia środowiska naturalnego	X	X	X	X	X
Niska dostępność komunikacyjna	X	X	X	X	X
Obszary o słabym dostępie do usług publicznych	-	-	X	X	X

Źródło: opracowanie własne.

Największy potencjał do rozwoju nowoczesnej gospodarki na terenie EOF posiadają: Miasto i Gmina Ełk, nieco mniejszy, ale też istotny – Gmina Prostki. Z poziomu regionu cały Powiat Ełcki przyporządkowano do obszaru interwencji „tygrys warmińsko-mazurski”.

Pod względem rozwoju rolnictwa i obszarów wiejskich największy potencjał posiadają gminy wiejskie, w tym dominujący Kalinowo i Prostki. Pod względem rozwoju turystyki najsilniejsze potencjały znajdują się w ośrodku subregionalnym oraz Gminie Stare Juchy.

Obszary wymagające restrukturyzacji i rewitalizacji znajdują się na terenie całego EOF. Z punktu widzenia regionu tylko Miasto Ełk objęto takim obszarem interwencji ze względu na nasilenie zjawisk.

Problem zagrożeń dla środowiska naturalnego wynikający z presji turystycznej, gospodarki odpadami, niezagospodarowanych brzegów jezior, braku sieci kanalizacyjnej na wielu obszarach wiejskich dotyczy całego EOF.

W dostępie do usług społecznych istnieje wyraźne zróżnicowanie w ramach EOF, gminy wiejskie mają dużo słabsze wskaźniki, w tym istotnie słabsze – Gmina Stare Juchy. Pod względem dostępności komunikacyjnej Gminy Kalinowo i Stare Juchy wyraźnie ustępują pozostałym obszarom w ramach EOF.

6. Wizja, misja, cele strategiczne

Na podstawie zidentyfikowanych kluczowych czynników rozwoju i problemów obszaru EOF oraz wynikających z nich obszarów interwencji opracowano wizję i misję rozwoju EOF, wyznaczono cele strategiczne i operacyjne rozwoju oraz określono typy działań dla poszczególnych celów operacyjnych.

Planowanie strategiczne definiuje się jako formułowanie długoterminowych celów organizacji, obejmujące selekcję odpowiednich działań niezbędnych do osiągnięcia założonych zamierzeń. Wykorzystanie elementów i narzędzi zarządzania strategicznego w rozwoju lokalnym jest niezwykle istotne, gdyż jednostki terytorialne są zobowiązane do uwzględnienia opinii i potrzeb wielu zróżnicowanych grup interesariuszy miejsca⁷⁹. Długoterminowe planowanie w przypadku samorządów rozpoczyna się od przyjęcia założenia, że przyszłość nie jest pewna, ale można na nią wpływać poprzez działania o charakterze strategicznym. Oznacza to, że zarządzanie jednostkami terytorialnymi wymaga opracowania systemu informowania, planowania, wdrażania, a także kontroli, dzięki któremu można monitorować zmiany występujące w otoczeniu i konstruktywnie reagować na pojawiające się szanse i zagrożenia. Celem jednostek samorządu terytorialnego (lub ich partnerstw) staje się przygotowanie strategicznego planu rozwoju i propozycji działań, które integrują cele i zasoby danego terytorium z zewnętrznymi uwarunkowaniami mogącymi mieć wpływ na ich rozwój⁸⁰. Strategiczny plan rozwoju określonego terytorium przybiera formę swego rodzaju scenariusza rozwoju jednostki, który obejmuje docelową wizję i misję rozwoju, strategiczne cele rozwoju, a także zadania strategiczne oraz sposoby ich realizacji⁸¹. Biorąc powyższe pod uwagę przyjęto, że *Zintegrowana strategia rozwoju Elckiego Obszaru Funkcjonalnego na lata 2014–2025* powinna także obejmować wspomniane elementy składowe.

W oparciu o wyniki pogłębionej diagnozy społeczno-gospodarczej EOF, w wyniku której zidentyfikowano zasadnicze problemy tego obszaru, a także biorąc pod uwagę zewnętrzne uwarunkowania rozwoju Powiatu Elckiego i rezultaty analizy dokumentów strategicznych wyższego rzędu (obejmujących strategię rozwoju województwa, Polski Wschodniej, kraju, a także UE), nakreślono wizję, misję, a także cele strategiczne i operacyjne rozwoju EOF w perspektywie roku 2025. W formułowaniu tych elementów strategii przyjęto podejście partycypacyjne, polegające na angażowaniu w proces ich nakreślania reprezentantów wszystkich JST wchodzących w skład EOF, uczestniczących w warsztatach stanowiących integralną część prac nad dokumentem.

Wizja rozwoju EOF 2025

EOF 2025 miejscem wysokiej jakości życia i dynamicznego rozwoju konkurencyjnej, przyjaznej środowisku gospodarki lokalnej opartej na synergii lokalnych potencjałów, strategicznym obszarem wzrostu Polski Północno-Wschodniej, rozpoznawalną w kraju i za granicą marką terytorialną.

⁷⁹ T. Metaxas, Place Marketing, Strategic Planning and Competitiveness Case of Malta, European Planning Studies” 2009 Vol. 17, No. 9, s. 1357-1378.

⁸⁰ Ph. Kotler, C. Asplund, I. Rein, D.H. Haider, Marketing Places Europe: How to Attract Investments, Industries, Residents and Visitors to Cities, Communities, Regions and Nations in Europe, Pitman Prentice Hall, London, 1999, s. 106.

⁸¹ R. Brol, A. Sztando, Strategia rozwoju lokalnego Projekt pilotażowy – Łądek Zdrój, Agencja Wydawnicza Skigraf, Warszawa 1998, s. 9.

Wizja EOF stanowi najbardziej ogólny cel rozwoju tego obszaru do 2025 roku, z którego wynikają wszystkie cele strategiczne i operacyjne. Formułując wizję rozwoju EOF przyjęto, że stanowi ona opis oczekiwanego w przyszłości stanu charakteryzującego faktyczny status tego terytorium i jego społeczności. Nakreślona wizja wyraża najbardziej pożądaną obraz EOF w perspektywie 10 lat, przyjmując jednocześnie optymistyczne założenie wystąpienia korzystnych uwarunkowań zewnętrznych. W związku z tym, że formułowanie wizji powstało dzięki konsultacjom z dużą grupą lokalnych interesariuszy lokalnych, można przyjąć, że wyraża ona realną koncepcję rozwoju EOF w przyszłości. Jest ona deklaracją aspiracji i marzeń mieszkańców tego obszaru o kierunkach zmian i oczekiwanych sukcesach EOF. Budując tekst wizji kierowano się kilkoma ważnymi zasadami⁸²:

tekst wizji powinien być rozumiany i podzielany przez członków społeczności,
powinna być ona wystarczająco szeroka, aby obejmować zróżnicowaną gamę lokalnych perspektyw,
powinna być inspirująca i podnosząca na duchu wszystkich zaangażowanych w wysiłek rozwoju obszaru,
powinna być łatwa do komunikowania.

Wizja EOF została tak zredagowana, że znajdują się w niej odniesienia zarówno do wewnętrznych, jak i zewnętrznych użytkowników oferty tego terytorium⁸³. Aktualni i potencjalni mieszkańcy EOF z tekstu misji mogą się dowiedzieć, że w wyniku realizacji zadań i przedsięwzięć zaplanowanych w dokumencie strategicznym, miejsce, w którym żyją będzie im oferować wysoką jakość usług publicznych. Z kolei patrząc na tekst wizji, firmy z terenu EOF mogą być pewne, że władze samorządowe będą wspierać rozwój gospodarki lokalnej opartej na synergii lokalnych potencjałów. Wśród zewnętrznych odbiorców przekazu zawartego w wizji rozwoju EOF należy wskazać między innymi potencjalnych inwestorów, turystów, władze regionalne. Kierując swoje przesłanie do tych grup Elcki Obszar Funkcjonalny chce je przekonać, że w 2025 roku będzie liczącym się obszarem wzrostu Polski Północno-Wschodniej, a także rozpoznawalną w kraju i za granicą marką terytorialną.

Misja rozwoju EOF 2025

Spółeczność EOF kierując się zasadami partnerskiej współpracy i solidarności społecznej wspiera aktywne obywatelstwo, budowa lokalnej wspólnoty, efektywnie wykorzystuje regionalne dziedzictwo kulturowe i przyrodnicze do realizacji ambitnych projektów inwestycyjnych i przedsięwzięć społecznych, zachowując otwartość na otoczenie zewnętrzne (regionalne, krajowe i międzynarodowe).

Misja EOF opisuje mandat tego obszaru do realizacji wizji jego rozwoju oraz ukazuje nadrzędne wartości (zasady), jakimi będą się kierować wszystkie gminy wchodzące w skład EOF, podejmując działania na rzecz realizacji wizji. Misja stanowi bowiem syntetyczny opis sposobu postępowania w celu realizacji wizji jednostki terytorialnej. Jej treść zawiera „szczególny powód” i objaśnia cel funkcjonowania określonego terytorium⁸⁴. Formułując treść misji kierowano się następującymi zasadami⁸⁵: zwięzłość, zorientowanie na wyniki, a także włączenie (polegające na uwzględnieniu odniesień do różnych grup społeczności obszaru). Wśród wartości, które mają budować efektywne osiągnięcie głównego celu funkcjonowania EOF (zawartego w wizji jego rozwoju) w perspektywie 2025 roku

⁸² www.ctb.ku.edu [20.02.2014].

⁸³ Por. E. Glińska, M. Florek, A. Kowalewska, Wizerunek Miasta – od koncepcji do wdrożenia, Wolters Kluwer a business, Warszawa 2009.

⁸⁴ Por. G. Gierszewska, Zarządzanie strategiczne, Wyd. Wyższej Szkoły Przedsiębiorczości i Zarządzania, Warszawa 2000, s. 8.

⁸⁵ www.ctb.ku.edu [20.02.2014].

WiM, zgodnie ze *Strategią rozwoju społeczno-gospodarczego Województwa Warmińsko-Mazurskiego* do roku 2025 Obszar Funkcjonalny Ełku został określony jako Miasto Ełk i Gmina Ełk (wspólnie nazywane jako Ośrodek Subregionalny Ełk / Miejski Obszar Funkcjonalny Ełku – MOF Ełk). W delimitacji przeprowadzonej na potrzeby niniejszej strategii wykazano natomiast, że istniejące powiązania pomiędzy Ełkiem oraz Gminami: Ełk, Kalinowo, Prostki i Stare Juchy uzasadniają twierdzenie, że skala i charakter wspólnych problemów rozwojowych uzasadniają zastosowanie instrumentu ZIT także na terenie Ełckiego Obszaru Funkcjonalnego (wszystkie gminy Powiatu Ełckiego – obszar EOF). Istnieją na tym terenie wspólne dla poszczególnych samorządów problemy, a także wspólne potencjały, stwarzające pole do realizacji zintegrowanych przedsięwzięć. Wspólna, partnerska realizacja przedsięwzięć pozwoli wygenerować określoną wartość dodaną, związaną z efektami synergii oraz wynikającą ze współpracy samorządów.

W związku z takimi uwarunkowaniami, na potrzeby niniejszej strategii sformułowano dwie grupy przedsięwzięć o charakterze zintegrowanym:

Zintegrowane Inwestycje Terytorialne dla MOF Ełk (ZIT),
Zintegrowane Przedsięwzięcia Terytorialne (ZPT) dla Ełckiego Obszaru Funkcjonalnego.

Podstawowym trybem wyboru projektów do dofinansowania w perspektywie finansowej 2014–2020 jest tryb konkursowy. Tryb pozakonkursowy może być stosowany do przedsięwzięć, w przypadku których tryb konkursowy byłby nieefektywny lub niezasadny.

Zgodnie z wytycznymi, projektami pozakonkursowymi mogą być:

projekty pomocy technicznej,
duże projekty w rozumieniu art.100 określone na etapie programowania,
wybrane projekty finansowane z Europejskiego Funduszu Społecznego,
wybrane projekty realizujące strategię Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych (ZIT),
projekty uzgodnione w ramach kontraktu terytorialnego lub analogicznych rozwiązań funkcjonujących na poziomie regionalnym,

przy czym dwie ostatnie kategorie projektów wymagają konsensusu między wszystkimi zaangażowanymi w realizację strategii ZIT lub kontraktu terytorialnego podmiotami, co oznacza że wyłanianie są w tzw. trybie pozakonkursowym negocjacyjnym.

Projekty do nich komplementarne (przede wszystkim w ramach priorytetów inwestycyjnych 4.3; 4.5; 7.4), pozytywnie zaopiniowane w ramach Strategii ZIT przez właściwą instytucję zarządzającą programem oraz ministra właściwego ds. rozwoju regionalnego mogą otrzymać preferencje w procesie wyboru konkursowego m.in. poprzez:

zamieszczenie w kryteriach wyboru projektów preferencji dla projektów komplementarnych, wynikających ze strategii ZIT,
wprowadzenie ścieżki negocjacyjnej w ramach trybu wyboru projektów pozakonkursowych dla danego programu operacyjnego (w przypadku programu krajowego potwierdzonych postanowieniami kontraktu terytorialnego dla danego województwa).

W ramach ZIT realizowane będą projekty w trybie konkursowym (tryb podstawowy) i pozakonkursowym. Wdrażane będą również projekty komplementarne do ZIT MOF Ełk w ramach krajowych programów operacyjnych lub RPO Warmia i Mazury 2014-2020.

Opierając się na wyływającym z diagnozy uzasadnieniu dla realizacji poszczególnych projektów dla większości przedsięwzięć przewidziano tryb konkursowy. Oprócz trybu konkursowego zaproponowano również do realizacji pięć strategicznych przedsięwzięć w trybie pozakonkursowym, które mają kluczowe znaczenie dla rozwiązywania problemów rozwojowych EOF:

Rewitalizacja społeczna i środowiskowa obszarów zdegradowanych EOF,

Uzbrojenie terenów inwestycyjnych pod rozwój przedsiębiorczości,
Program kompleksowej poprawy efektywności energetycznej i redukcji emisji CO₂ budynków
użyteczności publicznej,
Rozwój sieci rozproszonych (zbiorczych i indywidualnych) oczyszczalni ścieków,
Powiatowa sieć ścieżek turystycznych.

Proponowane jako strategiczne pozakonkursowe są przedsięwzięcia, które w ramach Zintegrowanej strategii rozwoju Ełckiego Obszaru Funkcjonalnego na lata 2014–2025 zostały zidentyfikowane i zdefiniowane, oraz występuje monopol kompetencyjny wnioskodawcy, czyli samorządów w ramach EOF. Są to przedsięwzięcia kwalifikowalne w kontekście zapisów RPO (odpowiadające typom zadań kwalifikujących się do objęcia wsparciem i kategoriom beneficjentów).

Listy przedsięwzięć ZIT dla MOF Ełk i ZPT dla EOF przedstawiają poniższe tabele. Szczegółowe opisy poszczególnych przedsięwzięć zawarto w załączniku 2.

Tabela 77. Projekt strategiczny dla MOF Ełk

<i>Lp.</i>	<i>Wnioskodawca</i>	<i>Nazwa projektu</i>	<i>Opis projektu</i>	<i>Okres realizacji</i>	<i>Wartość projektu</i>	<i>Miejsce realizacji</i>	<i>Program operacyjny</i>
1.	ZIT MOF Ełk	Promocja gospodarcza i turystyczna MOF Ełk	Zakres działań: ■ opracowanie koncepcji promocji gospodarczej i turystycznej, ■ stworzenie informacji dla inwestorów oraz turystów krajowych i zagranicznych, - identyfikacja potencjalnych inwestorów zewnętrznych, - opracowanie profili inwestycyjnych pod kątem inwestorów zagranicznych, - udział w targach inwestycyjnych i turystycznych krajowych i zagranicznych, - udział w misjach gospodarczych, - promowanie inteligentnych specjalizacji, - opracowanie materiałów promocyjnych i dystrybucja krajowa oraz zagraniczna do potencjalnych inwestorów, - stworzenie zintegrowanej oferty gospodarczej obszaru, - promocja produktów turystycznych wspólnych dla całego regionu.	2015-2020	4,60 mln zł	Miasto Ełk, Gmina Ełk	RPO Warmia i Mazury 2014–2020 Oś priorytetowa 1. Inteligentna gospodarka Warmii i Mazur Priorytet inwestycyjny UE - 3c

Źródło: opracowanie własne.

<i>Lp.</i>	<i>Nazwa projektu</i>	<i>Opis projektu</i>	<i>Okres realizacji</i>	<i>Wartość projektu</i>	<i>Miejsce realizacji</i>	<i>Program operacyjny, działanie</i>
4.	Integracja społeczna i zawodowa MOF Ełk	Usługi skierowane do osób wykluczonych i zagrożonych wykluczeniem społecznym przez podmioty integracji społecznej, między innymi: prowadzenie działań związanych z zapewnieniem dostępu do zatrudnienia osobom poszukującym pracy i nieaktywnym zawodowo m.in. poprzez zastosowanie Indywidualnych Planów Działania, Indywidualnych Programów Zatrudnienia Socjalnego, diagnozowanie potrzeb szkoleniowych oraz możliwości doskonalenia zawodowego, organizacja warsztatów oraz szkoleń z zakresu aktywnego poszukiwania pracy oraz nabywania kluczowych umiejętności i kompetencji, doradztwo zawodowe, wsparcie psychologiczno-doradcze w celu zwiększenia szans na powrót na rynek pracy, wolontariat, itp., podejmowanie lokalnych inicjatyw na rzecz zatrudnienia oraz wspieranie mobilności pracowników, aktywizacja i wsparcie osób zagrożonych wykluczeniem społecznym we współpracy partnerów podmiotów integracji społecznej oraz podmiotów ekonomii społecznej, rozwój usług społecznych, profilowanych, przewyżających indywidualne bariery w integracji społecznej i powrocie na rynek pracy, staże, zajęcia reintegracji społecznej i zawodowej, wsparcie dla tworzenia i/lub działalności podmiotów integracji społecznej tj. młodzieżowych klubów integracji społecznej, klubów integracji społecznej, centrów integracji społecznej, podmiotów działających na rzecz aktywizacji społeczno-zawodowej, zakładów aktywności zawodowej, kursy i szkolenia zawodowe umożliwiające podniesienie lub zmianę kwalifikacji.	2015-2020	11,76mln	Miasto Ełk, Gmina Ełk	RPO Warmia i Mazury 2014–2020 Oś priorytetowa 11. Włączenie społeczne Priorytet inwestycyjny UE – 9i

Lp.	Nazwa projektu	Opis projektu	Okres realizacji	Wartość projektu	Miejsce realizacji	Program operacyjny, działanie
5.	Poprawa jakości usług społecznych na terenie MOF Ełk	Typy przedsięwzięć: ■ lokalne działania integracyjne społeczności, sprzyjające włączeniu społecznemu (np. wspólne działanie na rzecz poprawy przestrzeni publicznej z wykorzystaniem nabytych podczas aktywizacji zawodowej kompetencji) ■ wsparcie usług poradnictwa prawnego i obywatelskiego. Przykładowe projekty/działania: ■ podejmowanie lokalnych inicjatyw na rzecz poprawy przestrzeni publicznych, - ułatwienie dostępu do niedrogich i wysokiej jakości usług społecznych, - działania na rzecz aktywizowania społeczności lokalnych, szczególnie biednych i marginalizowanych, - realizowanie lokalnych działań z aktywnym udziałem społeczności, - aktywizacja osób nieaktywnych zawodowo, pozostających długo-trwale bezrobotnych, - działania realizowane metodą streetworkingu i animacji skierowane do osób, w tym dzieci i młodzieży ze środowisk zagrożonych wykluczeniem społecznym, realizowane przez liderów młodzieżowych i pedagogów ulicznych, - poradnictwo prawne, psychologiczne, obywatelskie, psychospołeczne, prowadzące do integracji społecznej, - organizowanie grup inicjatywnych, - podejmowanie działań o charakterze środowiskowym i integracyjnym, - kształtowanie pozytywnych relacji społecznych, animowanie środowisk lokalnych, - działania profilaktyczne seniorów, - działania aktywizacyjne i integracyjne seniorów, kursy i szkolenia zawodowe umożliwiające podniesienie lub zmianę kwalifikacji.	2015-2020	11,97 mln	Miasto Ełk, Gmina Ełk	RPO Warmia i Mazury 2014–2020 Oś priorytetowa 11. Włączenie społeczne Priorytet inwestycyjny UE – 9iv

<i>Lp.</i>	<i>Nazwa projektu</i>	<i>Opis projektu</i>	<i>Okres realizacji</i>	<i>Wartość projektu</i>	<i>Miejsce realizacji</i>	<i>Program operacyjny, działanie</i>
6.	Rozwój i dostosowanie do nowoczesnych usług instytucji kultury działających na terenie MOF Ełk	Typy przedsięwzięć: – inwestycje w instytucje kultury by dostosować je do nowoczesnej działalności kulturalnej, w tym zakup trwałego wyposażenia oraz konserwacja muzealiów, starodruków itp. rozwój i wyposażenie muzeów, izb pamięci itp., w tym Muzeum Historycznego w Ełku.	2015-2020	11,50 mln zł	Miasto Ełk, Gmina Ełk	RPO Warmia i Mazury 2014–2020 Oś priorytetowa 6. Kultura i dziedzictwo Priorytet inwestycyjny UE – 6c

Źródło: opracowanie własne Urzędu Miasta Ełku.

Projekty komplementarne do działań w formule ZIT na terenie MOF Ełk są planowane do realizacji w następujących obszarach (współfinansowanie z krajowych programów operacyjnych i RPO Warmia i Mazury 2014-20202):

- poprawa infrastruktury transportowej,
- poprawa efektywności energetycznej,
- rewitalizacja,
- aktywizacja społeczno-zawodowa,
- poprawa jakości usług społecznych,
- rozwój funkcji turystycznych i rekreacyjnych,
- poprawa gospodarki wodno-ściekowej,
- zwiększenie konkurencyjności i innowacyjności gospodarki,
- ochrona dziedzictwa kulturowego i poprawa jakości funkcjonowania instytucji kultury.

Tabela 79. Lista projektów w formule ZPT na terenie Elckiego Obszaru Funkcjonalnego, tryb pozakonkursowy

Lp.	Wnioskodawca	Nazwa przedsięwzięcia	Opis przedsięwzięcia	Okres realizacji	Wartość przedsięwzięcia	Miejsce realizacji	Program operacyjny
Cel 1.2. Rewitalizacja obszarów zdegradowanych							
1.	Porozumienia międzygminne: Miasto Elk, Gmina Elk (w ramach ZIT MOF), Gmina Kalinowo, Gmina Prostki, Gmina Stare Juchy Uprawnione podmioty	Rewitalizacja społeczna i środowiskowa obszarów zdegradowanych EOF	Remonty, adaptacja budynków na obszarach zdegradowanych (tereny przemysłowe, pokolejowe, powojenne, zdegradowane obszary wiejskie – popegeerowskie i inne): przywracanie zdegradowanym obiektom funkcji społecznych, w tym adaptacja i remonty na cele integracji (centrum rewitalizacji społecznej, kluby integracji, świetlice i punkty świetlicowe, wyposażenie dla celów działań miękkich), przedsiębiorczości społecznej, poprawy dostępności do usług społecznych, aktywizacji społecznej, rewitalizacja centrów wsi i innych problemowych części miejscowości (w tym place, skwery, ciągi piesze, ścieżki rowerowe, parkingi itp.). <i>W tym projekt dla MOF Elk:</i> Rewitalizacja społeczna i środowiskowa Ośrodka Subregionalnego Elk: rewaloryzacja/ modernizacja/ adaptacja istniejącej zabudowy, wyjątkowo w uzasadnionych wypadkach odtworzenie historycznej zabudowy, zagospodarowanie/ rozwój przestrzeni publicznych – przedsięwzięcia ukierunkowane na podniesienie atrakcyjności społecznej oraz nadawanie walorów funkcjonalnych i estetycznych tym przestrzeniom z uwzględnieniem ich regionalnej tożsamości, budowa, przebudowa dróg przyczyniających się do gospodarczej i fizycznej rewitalizacji i regeneracji obszarów miejskich lub miejskich obszarów funkcjonalnych (jako element lokalnego/ponadlokalnego planu rewitalizacji).	2014–2025	41,83 mln zł	Cały EOF, w tym MOF Elk	RPO Warmia i Mazury 2014–2020 (Miasto Elk) Oś priorytetowa 8. Obszary wymagające rewitalizacji Program Rozwoju Obszarów Wiejskich 2014–2020 Działanie M07 – Podstawowe usługi i odnowa wsi na obszarach wiejskich Działanie M19 – Wsparcie dla rozwoju lokalnego w ramach inicjatywy LEADER

Lp.	Wnioskodawca	Nazwa przedsięwzięcia	Opis przedsięwzięcia	Okres realizacji	Wartość przedsięwzięcia	Miejsce realizacji	Program operacyjny
Cel. 2.1. Stworzenie warunków do pozyskiwania inwestorów							
2.	Porozumienie międzygminne: Miasto Elk, Gmina Elk, Gmina Kalinowo, Gmina Prostki, Gmina Stare Juchy	Uzbrojenie terenów inwestycyjnych pod rozwój przedsiębiorczości	Budowa i rozbudowa infrastruktury na terenach przeznaczonych pod inwestycje, modernizacja istniejącej zdegradowanej infrastruktury i przestrzeni (tereny poprzemysłowe, pokolejowe, popegeerowskie, powojkowe) na cele gospodarcze (sieć wod-kan., energia, drogi, inne). <i>W tym projekt komplementarny do ZIT dla MOF Elk:</i> Przygotowanie nowych terenów inwestycyjnych wzdłuż dróg krajowych nr 16 i 65 w EOF	2014–2018	38 mln zł	Cały EOF, w tym MOF Elk	RPO Warmia i Mazury 2014–2020 Oś priorytetowa 1. Inteligentna gospodarka Warmii i Mazur
Cel 3.1. Poprawa efektywności energetycznej i wzrost wykorzystania energii ze źródeł odnawialnych							
3.	Porozumienie samorządowe: Miasto Elk, Gmina Elk, Gmina Kalinowo, Gmina Prostki, Gmina Stare Juchy, Powiat Elcki	Program kompleksowej poprawy efektywności energetycznej i redukcji emisji CO ₂ budynków użyteczności publicznej	Kompleksowa modernizacja energetyczna samorządowych budynków użyteczności publicznej na terenie EOF, w tym: ocieplenie budynków (ścian, stropów, dachu), wymiana okien i drzwi zewnętrznych na nowe, o odpowiednich parametrach przenikalności cieplnej, wymiana oświetlenia na energooszczędne, przebudowa systemów grzewczych i c.w.u. (w tym wymiana, modernizacja, podłączenie do źródła ciepła), w tym wykorzystujących OZE, przebudowa systemów wentylacji i klimatyzacji, systemów chłodzących, w tym wykorzystanie OZE. <i>W tym projekt komplementarny do ZIT dla MOF Elk:</i> Poprawa efektywności energetycznej budynków użyteczności publicznej w Subregionie Elckim	2014–2025	78,5 mln zł	Cały EOF, w tym MOF Elk	PO Infrastruktura i Środowisko 2014–2020 Oś priorytetowa 1. Zmniejszenie emisyjności gospodarki RPO Warmia i Mazury 2014–2020 Oś priorytetowa 4. Efektywność energetyczna

Lp.	Wnioskodawca	Nazwa przedsięwzięcia	Opis przedsięwzięcia	Okres realizacji	Wartość przedsięwzięcia	Miejsce realizacji	Program operacyjny
Cel 3.3. Rozbudowa i modernizacja infrastruktury wodno-kanalizacyjnej							
4.	Porozumienie międzygminne: Gmina Ełk, Gmina Kalinowo, Gmina Prostki, Gmina Stare Juchy	Rozwój sieci rozproszonych (zbiornych i indywidualnych) oczyszczalni ścieków	Budowa oczyszczalni przydomowych, a w uzasadnionych przypadkach małych zbiorczych (dla wsi lub ich części) oczyszczalni ścieków wraz z infrastrukturą.	2014–2025	20,7 mln zł	Cały EOF	RPO Warmia i Mazury 2014–2020 Oś priorytetowa 5. Środowisko przyrodnicze i racjonalne wykorzystanie zasobów
Cel 3.5. Rozwój infrastruktury turystycznej skierowanej na wykorzystanie i poszanowanie walorów i zasobów środowiska							
5.	Porozumienie samorządowe: Miasto Ełk, Gmina Ełk, Gmina Kalinowo, Gmina Prostki, Gmina Stare Juchy, Powiat Ełcki	Powiatowa sieć ścieżek turystycznych	Stworzenie sieci ścieżek turystycznych (rowerowych, edukacyjnych, zdrowotnych, punkty widokowe, inne miejsca atrakcyjne turystycznie) w gminach EOF, w tym ścieżek prowadzących do miejsc atrakcyjnych turystycznie i świadczących usługi turystyczne, w tym także mała infrastruktura (tablice informacyjne, postoje i miejsca na ognisko, kosze na śmieci itp.) w tym: – ścieżka Mazury Garbate, – ścieżki łączące jeziora, – ścieżki etnograficzne, kulturowe, kulinarne (w tym połączone z siecią sprzedaży lokalnych produktów), ścieżki historyczne.	2014–2025	12 mln zł	Cały EOF	RPO Warmia i Mazury 2014–2020 Oś priorytetowa 6. Kultura i dziedzictwo

Źródło: opracowanie własne.

Lp.	Wnioskodawca	Nazwa przedsięwzięcia	Opis przedsięwzięcia	Okres realizacji	Wartość przedsięwzięcia	Miejsce realizacji	Program operacyjny
6.	Porozumienie samorządowe: Powiat Ełcki, Miasto Ełk, Gmina Ełk, Gmina Kalinowo, Gmina Prostki, Gmina Stare Juchy	Program profilaktyki chorób stanowiących poważny problem zdrowotny w EOF	Opracowanie i realizacja programów profilaktyki skierowanych na choroby cywilizacyjne i specyficzne problemy zdrowotne na terenie EOF, w tym zwłaszcza: profilaktyka wśród dzieci, choroby układu krążenia, nowotwory, choroby odkleszczowe, choroby i zaburzenia psychiczne, choroby układu oddechowego, a zwłaszcza: programy badań przesiewowych/profilaktycznych, programy szczepień ochronnych poza kalendarzem szczepień obowiązkowych, projekty edukacyjno-promocyjne dotyczące zachowań prozdrowotnych, prawidłowego żywienia, udziału w badaniach profilaktycznych i samobadania.	2014–2025	7 mln zł	Cały EOF	RPO Warmia i Mazury 2014–2020 Oś priorytetowa 9. Dostęp do wysokiej jakości usług publicznych
7.	Porozumienie międzygminne: Miasto Ełk, Gmina Ełk, Gmina Kalinowo, Gmina Prostki, Gmina Stare Juchy	Program budownictwa socjalnego/ komunalnego, wspomagane, chronionego promującego włączenie społeczne	Budowa, modernizacja, adaptacja mieszkań socjalnych i infrastruktury towarzyszącej. Rozwiązania organizacyjne i działania miękkie zapobiegające późniejszej degradacji obiektów przez „problemowych” mieszkańców; uwzględnienie potrzeb osób starszych. <i>W tym projekt komplementarny do ZIT dla MOF Ełk: Rozwój budownictwa socjalnego i chronionego w MOF Ełk.</i>	2014–2025	20,11 mln zł	Cały EOF, w tym MOF Ełk	RPO Warmia i Mazury 2014–2020 Oś priorytetowa 9. Dostęp do wysokiej jakości usług publicznych Środki krajowe – Program wspierania budownictwa socjalnego ze środków Funduszu Dopląt

Lp.	Wnioskodawca	Nazwa przedsięwzięcia	Opis przedsięwzięcia	Okres realizacji	Wartość przedsięwzięcia	Miejsce realizacji	Program operacyjny
Cel 1.4. Wzrost jakości i poszerzenie oferty usług administracji, placówek edukacyjnych, kulturalnych i rekreacyjno-sportowych							
8.	Porozumienie międzygminne: Miasto Ełk, Gmina Ełk, Gmina Kalinowo, Gmina Prostki, Gmina Stare Juchy	Poprawa wykorzystania TIK w EOF	Wzmocnienie wykorzystania Internetu i e-usług (e-administracja, e-learning, e-integracja, e-kultura i e-zdrowie), w tym działania inwestycyjne i edukacyjne (szkolenia, informacja na temat dostępnych e-usług publicznych i sposobu korzystania z nich): zwiększenie dostępności szerokopasmowego Internetu dla instytucji publicznych, digitalizacja zasobów informacyjnych i dokumentów będących w posiadaniu jednostek publicznych, wdrażanie elektronicznych usług w administracji, rozwój informatycznych narzędzi wspierających edukację, służbę zdrowia, placówki kulturalne, rozwój dostępnej on-line informacji turystycznej, kulturalnej i gospodarczej. <i>W tym projekt komplementarny do ZIT dla MOF Ełk:</i> Ełk – Smart City – Wzmacnianie zastosowania technologii komunikacyjno-informacyjnych w MOF Ełk.	2014–2025	9 mln zł	Cały EOF, w tym MOF Ełk	RPO Warmia i Mazury 2014–2020 Oś priorytetowa 3. Cyfrowy region
9.	Porozumienie samorządowe: Powiat Ełcki, Miasto Ełk, Gmina Ełk, Gmina Kalinowo, Gmina Prostki, Gmina Stare Juchy	Kształcenie zgodnie z potrzebami rynku pracy	Rozwój infrastruktury edukacyjnej: tworzenie przedszkoli /punktów przedszkolnych w gminach wiejskich EOF, stworzenie placówek popularyzujących naukę i innowacje, w tym przeznaczonych dla dzieci i młodzieży, doposażenie placówek szkolnictwa zawodowego i szkół wyższych, adekwatnie do specjalizacji obszaru i zdiagnozowanych potrzeb przedsiębiorców z terenu EOF (w tym zawodów technicznych, rolnictwa, przemysłu rolno-spożywczego, informatyki). <i>W tym projekt komplementarny do ZIT dla MOF Ełk:</i> Utworzenie „Szkoły Młodego Einsteina” przy Parku Naukowo-Technologicznym w Ełku.	2014–2025	19 mln zł	Cały EOF	RPO Warmia i Mazury 2014–2020 Oś priorytetowa 2. Kadry dla gospodarki Oś priorytetowa 9. Dostęp do wysokiej jakości usług publicznych

Lp.	Wnioskodawca	Nazwa przedsięwzięcia	Opis przedsięwzięcia	Okres realizacji	Wartość przedsięwzięcia	Miejsce realizacji	Program operacyjny
			w kontekście potrzeb dzieci o szczególnych potrzebach), ■ wsparcie rozwoju kompetencji kadry zarządzającej placówkami edukacyjnymi (w tym dotyczących orientacji placówek na potrzeby rynku pracy).				tytne polityki publicznej dla rynku pracy, gospodarki i edukacji
11.	Porozumienie samorządowe: Miasto Elk, Gmina Elk, Gmina Kalinowo, Gmina Prostki, Gmina Stare Juchy, Powiat Elcki	Uczenie się przez całe życie dla rozwoju EOF	Zakres przedsięwzięcia: ■ szkolenia i kursy podnoszące kwalifikacje (w tym zwłaszcza formy kształcenia związane z uzyskaniem uprawnień zawodowych), rozwój form kształcenia ogólnego kierowanych do osób dorosłych, doradztwo zawodowe dla osób dorosłych zainteresowanych poszerzeniem/zmianą kwalifikacji, poprawa bazy dydaktycznej placówek kształcenia zawodowego i ustawicznego, w tym zwłaszcza tworzenie warunków odpowiadających rzeczywistym warunkom pracy (pracownie, laboratoria itp.), dostosowanie systemu kształcenia, w tym opracowanie nowych kierunków nauczania na potrzeby przedsiębiorstw z terenu EOF, tworzenie i rozwój centrum kształcenia zawodowego i ustawicznego i innych jednostek realizujących zadania z zakresu kształcenia zawodowego i ustawicznego. <i>W tym projekt komplementarny do ZIT dla MOF Elk:</i> Centrum Kształcenia Zawodowego i Ustawicznego w MOF Elk (Modernizacja budynków, wyposażenie, działania edukacyjne)	2014–2025	43 mln zł	Cały EOF, w tym MOF Elk	RPO Warmia i Mazury 2014–2020 Oś priorytetowa 2. Kadry dla gospodarki Oś priorytetowa 9. Dostęp do wysokiej jakości usług publicznych POWER 2014-2020 Oś priorytetowa II. Efektywne polityki publicznej dla rynku pracy, gospodarki i edukacji
12.	Porozumienie samorządowe: Powiat Elcki, Miasto Elk, Gmina Elk, Gmina	Poprawa oferty kulturalnej na terenie EOF	Modernizacja infrastruktury i wzbogacenie oferty instytucji kultury: poprawa wyposażenia, w tym zwłaszcza służącego wzbogaceniu oferty placówek (w tym zwłaszcza domów kultury	2014–2025	25,5 mln zł	Cały EOF, w tym MOF Elk	RPO Warmia i Mazury 2014–2020

Lp.	Wnioskodawca	Nazwa przedsięwzięcia	Opis przedsięwzięcia	Okres realizacji	Wartość przedsięwzięcia	Miejsce realizacji	Program operacyjny
	Kalinowo, Gmina Prostki, Gmina Stare Juchy		na obszarach wiejskich), konserwacja muzealiów, organizacja imprez (w tym zintegrowany kalendarz imprez dla EOF, współpraca przy tworzeniu harmonogramu wydarzeń), tworzenie produktów kulturalnych, w tym łączących poszczególne gminy EOF, wsparcie działań związanych z tworzeniem produktów turystycznych, w tym sieciowych, tworzenie i rozbudowa punktów bibliotecznych na terenach wiejskich, rozbudowa Szkoły Artystycznej i utworzenie szkoły teatralnej, tworzenie i rozwój placówek kultury działających na rzecz zachowania i promocji walorów architektoniczno-krajobrazowych i kulturowych miejscowości EOF (placówki muzealne, skansen, park etnograficzny). <i>W tym przedsięwzięcia w formule ZIT dla MOF Ełk:</i> Poprawa jakości funkcjonowania instytucji kultury: inwestycje w instytucje kultury by dostosować je do nowoczesnej działalności kulturalnej, w tym zakup trwałego wyposażenia oraz konserwacja muzealiów, starodruków itp., rozwój i wyposażenie muzeów, izb pamięci itp., w tym Muzeum Historycznego w Ełku.				Oś priorytetowa 6. Kultura i dziedzictwo
13.	Porozumienie międzygminne: Miasto Ełk, Gmina Ełk, Gmina Kalinowo, Gmina Prostki, Gmina Stare Juchy	Rewitalizacja obiektów zabytkowych na terenie EOF	Rewitalizacja obiektów wpisanych w rejestrze zabytków – ochrona, zachowanie i zabezpieczenie obiektów, w tym obiektów mogących stanowić atrakcje turystyczne lub element produktu turystycznego (Ełckiej Kolei Wąskotorowej)	2014–2025	6 mln zł	Cały EOF	RPO Warmia i Mazury 2014–2020 Oś priorytetowa 6. Kultura i dziedzictwo

Lp.	Wnioskodawca	Nazwa przedsięwzięcia	Opis przedsięwzięcia	Okres realizacji	Wartość przedsięwzięcia	Miejsce realizacji	Program operacyjny
14.	Porozumienie samorządowe: Powiat Elcki, Miasto Elk, Gmina Elk, Gmina Kalinowo, Gmina Prostki, Gmina Stare Juchy	Rozwój oferty sportowo-rekreacyjnej EOF	Budowa, rozbudowa, wyposażenie obiektów: - ogólnodostępnych boisk, stadionów, placów zabaw, zwłaszcza na terenach wiejskich, - terenów rekreacyjnych, parków, innych obiektów, w tym siłowni na świeżym powietrzu, ścieżek zdrowotnych, - budowa całorocznego obiektu sportowego do treningu dla sportowców zawodowych, - tworzenie/ dostosowywanie tras saneczkowych (w tym z profesjonalnym torem saneczkowym), budowa tras do nart biegowych (wraz z infrastrukturą). Działania kierowane do mieszkańców i turystów: - organizacja imprez sportowych (np. turniejów, rozgrywek), w tym zwłaszcza kierowanych do szerokiej społeczności, dzieci i młodzieży, - wsparcie oddolnych inicjatyw związanych ze sportem i rekreacją, w tym drużyn sportowych, klubów itp., projekty promujące i zachęcające do aktywnego spędzania czasu wolnego, promocja zachowań prozdrowotnych, aktywizacja sportowa młodzieży.	2014–2025	23,5 mln zł	Cały EOF	RPO Warmia i Mazury 2014–2020 Oś priorytetowa 6. Kultura i dziedzictwo Oś priorytetowa 9. Dostęp do wysokiej jakości usług publicznych
Cel. 2.1. Stworzenie warunków do pozyskiwania inwestorów							
15.	Porozumienie międzygminne: Miasto Elk, Gmina Elk, Gmina Kalinowo, Gmina Prostki, Gmina Stare Juchy	Stworzenie wspólnego dla EOF Punktu/Centrum Obsługi Inwestorów	Stworzenie Punktu/sieci punktów obsługi inwestorów (odrębna jednostka lub w ramach urzędów gmin): analizy dotyczące potencjału inwestycyjnego EOF, poprawa oferty inwestycyjnej, obsługa projektów związanych z tworzeniem potencjału inwestycyjnego, udzielanie zainteresowanym podmiotom informacji w zakresie uwarunkowań prawnych i gospodarczych w procesach inwestycyjnych, współpraca z pozyskanymi inwestorami, aktywne poszukiwanie inwestorów.	2014–2020	2,3 mln zł	Cały EOF	RPO Warmia i Mazury 2014–2020 Oś priorytetowa 1. Inteligentna gospodarka Warmii i Mazur środki własne

Lp.	Wnioskodawca	Nazwa przedsięwzięcia	Opis przedsięwzięcia	Okres realizacji	Wartość przedsięwzięcia	Miejsce realizacji	Program operacyjny
Cel. 2.2. Rozwój form wsparcia biznesu							
16.	Porozumienie międzygminne: Miasto Ełk, Gmina Ełk, Gmina Kalinowo, Gmina Prostki, Gmina Stare Juchy	Tworzenie i rozwój instytucji otoczenia biznesu	Zakres przedsięwzięcia: stworzenie i wsparcie usług sieci doradców biznesowych wspomagających przedsiębiorców z terenu EOF, rozbudowa sieci instytucji otoczenia biznesu, w tym funduszu pożyczkowego i poręczeniowego, wsparcie doradcze i szkoleniowe instytucji wspierających przedsiębiorczość, stworzenie sieci aniołów biznesu/funduszu venture capital skierowanego na wsparcie podmiotów z terenu EOF, stworzenie klastrów: turystycznego, meblarskiego i przetwórstwa rolno-spożywczego.	2014–2025	5 mln zł	Cały EOF	RPO Warmia i Mazury 2014–2020 Oś priorytetowa 1. Inteligentna gospodarka Warmii i Mazur
17.	Miasto Ełk	Stworzenie Centrum Wsparcia Biznesu w Ełku i pobudzenie do działalności instytucji otoczenia biznesu	Zakres przedsięwzięcia: przygotowanie strategii funkcjonowania, przygotowanie powierzchni oraz wyposażenie CWB w niezbędny sprzęt; doradztwo w zakresie inteligentnych specjalizacji, przygotowanie dokumentacji wdrożeniowej; wspieranie inteligentnych specjalizacji poprzez stworzenie centrum Inteligentnych Specjalizacji; integracja i wdrażanie sieci współpracy ponadregionalnej; tworzenie i rozwój klastrów (w tym klastra ekologicznego); projekty służące wzmocnieniu zdolności innowacyjnej przedsiębiorstw i transferu technologii; działanie mające na celu integrację i wzrost efektywności przedsiębiorstw prowadzących działalność usługową i produkcyjną, która ma wpływ na ochronę środowiska; identyfikacja innowacyjnych rozwiązań potencjalnych przedsiębiorców oraz weryfikacja ich potencjału rynkowego, doradztwo w zakresie tworzenia nowego przedsiębiorstwa, udostępnienie infrastruktury i usług niezbęd-	2015–2020	6,04 mln zł	Miasto Ełk	RPO Warmia i Mazury 2014–2020 Oś priorytetowa 1. Inteligentna gospodarka Warmii i Mazur

Lp.	Wnioskodawca	Nazwa przedsięwzięcia	Opis przedsięwzięcia	Okres realizacji	Wartość przedsięwzięcia	Miejsce realizacji	Program operacyjny
			w tym poprawa efektywności wytwarzania, ograniczanie emisji, wysokosprawna kogeneracja. <i>W tym projekt komplementarny do ZIT dla MOF Ełk:</i> Modernizacja Przedsiębiorstwa Energetyki Ciepłej w Ełku oraz Zakładu Ciepłowniczego Spółdzielni Mieszkaniowej „Świt” – Redukcja emisji zanieczyszczeń do środowiska poprzez rozbudowę i modernizację sieci ciepłej oraz modernizację kotła i instalacji odpylania				PO Infrastruktura i Środowisko 2014–2020 Oś priorytetowa II. Ochrona środowiska, w tym adaptacja do zmian klimatu
24.	Porozumienie samorządowe: Miasto Ełk, Gmina Ełk, Gmina Kalinowo, Gmina Prostki, Gmina Stare Juchy, Powiat Ełcki	Wdrożenie zarządzania energią w jednostkach samorządowych	Zakres przedsięwzięcia: diagnoza stanu zarządzania energią, analiza potrzeb w zakresie modernizacji, monitoring zużycia, instalacja urządzeń i oprogramowania pozwalającego na monitoring zużycia energii w obiektach, oświetleniu, systemy monitorowania zużycia energii, szkolenia dla pracowników z zakresu zachowań proefektywnościowych i zarządzania energią, wdrożenie sformalizowanych systemów zarządzania energią (PN-EN ISO 50001), szkolenia dla pracowników samorządowych w zakresie zachowań proefektywnościowych.	2014–2025	1,5 mln zł	Cały EOF	RPO Warmia i Mazury 2014–2020 Oś priorytetowa 4. Efektywność energetyczna
25.	Porozumienie międzygminne: Miasto Ełk, Gmina Ełk, Gmina Kalinowo, Gmina Prostki, Gmina Stare Juchy	Poprawa efektywności oświetlenia drogowego	Zakres przedsięwzięcia: wymiana punktów oświetleniowych (lamp wysokoprężnych sodowych, rtęciowych i innych niskowydajnych) na energooszczędne (w tym LED), modernizacja pozostałej infrastruktury oświetlenia drogowego (w tym urządzenia pomiarowo-sterownicze) z uwzględnieniem potrzeby oszczędzania energii, optymalizacja rozmieszczenia punktów oświetleniowych.	2014–2025	9 mln zł	Cały EOF	RPO Warmia i Mazury 2014–2020 Oś priorytetowa 4. Efektywność energetyczna

<i>Lp.</i>	<i>Wnioskodawca</i>	<i>Nazwa przedsięwzięcia</i>	<i>Opis przedsięwzięcia</i>	<i>Okres realizacji</i>	<i>Wartość przedsięwzięcia</i>	<i>Miejsce realizacji</i>	<i>Program operacyjny</i>
Cel 3.2. Zachowanie i ochrona bogactw przyrodniczych i krajobrazowych							
26.	Porozumienie międzygminne: Miasto Ełk, Gmina Ełk, Gmina Kalinowo, Gmina Prostki, Gmina Stare Juchy	Program edukacji ekologicznej mieszkańców i turystów	Projekty edukacyjne, informacyjne, promocyjne itp. służące podnoszeniu świadomości ekologicznej i upowszechnieniu wiedzy o bogactwie przyrodniczym EOF: opracowanie i upowszechnienie materiałów (poradników, broszur, ulotek itp.) dotyczących zachowań proekologicznych, w tym, ochrony wód, ochrony przyrody, festyny, imprezy plenerowe itp. w tym adresowane do turystów, promujące zachowania proekologiczne, działania kierowane do dzieci i młodzieży: lekcje, konkursy, zielone szkoły itp., doradztwo związane z budową przydomowych oczyszczalni ścieków.	2014–2025	1,2 mln zł	Cały EOF	RPO Warmia i Mazury 2014–2020 Oś priorytetowa 5. Środowisko przyrodnicze i racjonalne wykorzystanie zasobów Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Olsztynie

Lp.	Wnioskodawca	Nazwa przedsięwzięcia	Opis przedsięwzięcia	Okres realizacji	Wartość przedsięwzięcia	Miejsce realizacji	Program operacyjny
27.	Porozumienie samorządowe: Miasto Ełk, Gmina Ełk, Gmina Kalinowo, Gmina Prostki, Gmina Stare Juchy, Powiat Ełcki	Rewitalizacja zbiorników i cieków wodnych, kanałów	Zakres przedsięwzięcia: ■ prace rewitalizacyjne, pogłębianie, odtwarzanie zbiorników, cieków, kanałów / usuwanie roślinności (zwłaszcza jezior o najniższej klasie czystości i nie odpowiadających normom – Selmęt Wilk., Sunowo, Jędzelewo, Lipiński, Szarek, Ułówki), budowa separatorów wód opadowych z systemami osadników (jeśli służy ochronie różnorodności), zwłaszcza Jez. Ełckie i rzeka Ełk, poprawa małej retencji wód: w tym tworzenie i odtwarzanie małych zbiorników wodnych, renaturyzacja siedlisk podmokłych.	2014–2025	15 mln zł	Cały EOF	RPO Warmia i Mazury 2014–2020 Oś priorytetowa 5. Środowisko przyrodnicze i racjonalne wykorzystanie zasobów Program Life Podprogram na rzecz środowisk Obszar priorytetowy: ochrona środowiska i efektywne gospodarowanie zasobami
28.	Porozumienie samorządowe: Miasto Ełk, Gmina Ełk, Gmina Kalinowo, Gmina Prostki, Gmina Stare Juchy, Powiat Ełcki	Wypożyczenie jednostek straży pożarnej w sprzęt ratowniczy służący zapobieganiu środowiskowym skutkom awarii, wypadków i katastrof naturalnych	Zakres przedsięwzięcia: zakup specjalistycznych samochodów ratowniczych i innego sprzętu dla jednostek OSP i PSP, służących do usuwania i zapobiegania skutkom środowiskowym awarii i katastrof, szkolenia dla służb ratowniczych z zakresu obsługi sprzętu i zasad zapobiegania środowiskowym skutkom wypadków, awarii i katastrof.	2014–2025	13 mln zł	Cały EOF	RPO Warmia i Mazury 2014–2020 Oś priorytetowa 5. Środowisko przyrodnicze i racjonalne wykorzystanie zasobów

Lp.	Wnioskodawca	Nazwa przedsięwzięcia	Opis przedsięwzięcia	Okres realizacji	Wartość przedsięwzięcia	Miejsce realizacji	Program operacyjny
Cel 3.3. Rozbudowa i modernizacja infrastruktury wodno-kanalizacyjnej							
29.	Porozumienie międzygminne: Miasto Ełk, Gmina Ełk, Gmina Kalinowo, Gmina Prostki, Gmina Stare Juchy	Rekultywacja systemów melioracyjnych	Modernizacja infrastruktury melioracyjnej w celu poprawy stosunków wodnych na terenach rolniczych. Zapewnienie powiązań z infrastrukturą przeciwpowodziową.	2014–2025	12 mln zł	Cały EOF	RPO Warmia i Mazury 2014–2020 Oś priorytetowa 5. Środowisko przyrodnicze i racjonalne wykorzystanie zasobów Wkład prywatny (opłata melioracyjna)
Cel 3.4. Poprawa skuteczności systemu gospodarki odpadami							
30.	Związek Międzygminny „Gospodarka Komunalna”	Poprawa systemu gospodarki odpadami	Rozbudowa infrastruktury systemu: – tworzenie i poprawa wyposażenia punktów selektywnego zbierania odpadów, – poprawa infrastruktury zbierania odpadów w miejscach użyteczności publicznej, w tym miejscach recepcji turystycznej, – modernizacja i poprawa wyposażenia Zakładu Zagospodarowania Odpadów w Siedliskach. Działania miękkie: szkolenia, promocja, edukacja w tym: – dotyczące selektywnego zbierania odpadów komunalnych i specyficznych strumieni przez mieszkańców (np. baterie i akumulatory, zużyty sprzęt elektryczny i elektroniczny, odpady niebezpieczne, odpady z rolnictwa), – działania kierowane do dzieci i młodzieży (w tym konkursy, akcje zbierania odpadów, lekcje), – projekty adresowane do turystów.	2014–2025	7,2 mln zł	Cały EOF	Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko 2014–2020 Oś priorytetowa II. Ochrona środowiska, w tym adaptacja do zmian klimatu RPO Warmia

Lp.	Wnioskodawca	Nazwa przedsięwzięcia	Opis przedsięwzięcia	Okres realizacji	Wartość przedsięwzięcia	Miejsce realizacji	Program operacyjny
	Juchy	wych	na terenach wiejskich – jako element multimodalnego systemu zapewniającego komunikację mniejszych miejscowości z Ełkiem, na obszarach rewitalizowanych – jako alternatywna opcja komunikacyjna, w ramach promenad, ciągów pieszo-rowerowych nad brzegami jezior – zapewnienie atrakcyjności dróg rowerowych i stworzenie dostępu do nowych elementów infrastruktury turystycznej i rekreacyjnej.				tywność energetyczna
36.	Porozumienie międzygminne Miasto Ełk, Gmina Ełk, Gmina Kalinowo, Gmina Prostki, Gmina Stare Juchy	Poprawa infrastruktury transportu dzieci i młodzieży na potrzeby edukacji	Zakres przedsięwzięcia: zakup taboru, utworzenie nowych połączeń, zapewnienie dojazdu na zajęcia pozalekcyjne.	2014–2020	6 mln zł	Cały EOF	Środki własne
Cel 5.1. Promocja wewnętrzna i zewnętrzna EOF							
37.	Porozumienie samorządowe Miasto Ełk, Gmina Ełk, Gmina Kalinowo, Gmina Prostki, Gmina Stare Juchy, Powiat Ełcki	Promocja gospodarcza i turystyczna	Kompleksowe działania promocyjne: koncepty promocji gospodarczej i turystycznej, informacji dla inwestorów oraz turystów krajowych i zagranicznych (w tym ustalenie jednolitych zasad promocji EOF), koordynacja działania lokalnych punktów informacji turystycznej w celu promocji całego EOF – wspólny dla wszystkich samorządów EOF system informacji turystycznej, udział w targach inwestycyjnych i turystycznych krajowych i zagranicznych, promocja produktów turystycznych, doradztwo w zakresie internacjonalizacji, inne (w tym realizacja projektów promocyjnych w ramach EGO i EGO SA).	2014–2025	7,35mln zł	Cały EOF, w tym MOF Ełk	RPO Warmia i Mazury 2014–2020 Oś priorytetowa 1. Inteligentna gospodarka Warmii i Mazur Oś priorytetowa 6. Kultura i dziedzictwo PO Polska Wschodnia 2014–2020

Lp.	Wnioskodawca	Nazwa przedsięwzięcia	Opis przedsięwzięcia	Okres realizacji	Wartość przedsięwzięcia	Miejsce realizacji	Program operacyjny
38.	Porozumienie samorządowe Miasto Ełk, Gmina Ełk, Gmina Kalinowo, Gmina Prostki, Gmina Stare Juchy, Powiat Ełcki	Rozwój nowych produktów turystycznych (w tym sieciowych)	Opracowanie i stworzenie produktów turystycznych – np. tras tematycznych, produktów skierowanych do osób zainteresowanych różnymi aspektami związanymi z walorami przyrodniczymi i kulturowymi, a zwłaszcza: ■ kulinarnych, związanych z lokalnymi produktami rolno-spożywczymi, ■ wioski tematycznej, ■ dotyczących cennych ekosystemów na terenie EOF, ■ dotyczących historii obszaru. Produkty te będą wiązać różne miejsca i dostawców usług, w tym przede wszystkim przedsiębiorców. Cykliczne imprezy promujące walory EOF (koncepcja, identyfikacja imprez, (zintegrowany kalendarz imprez, współpraca przy tworzeniu harmonogramu wydarzeń realizacja) Realizacja projektów turystycznych w ramach EGO i EGO SA	2014–2025	2,59 mln zł	Cały EOF	Oś priorytetowa 1. Przedsiębiorcza Polska Wschodnia RPO Warmia i Mazury 2014–2020 Oś priorytetowa 6. Kultura i dziedzictwo Program Współpracy Interreg V-A Litwa-Polska 2014-2020 Oś priorytetowa 1. Ochrona środowiska i promowanie efektywnego gospodarowania zasobami

Lp.	Wnioskodawca	Nazwa przedsięwzięcia	Opis przedsięwzięcia	Okres realizacji	Wartość przedsięwzięcia	Miejsce realizacji	Program operacyjny
39.	Porozumienie międzygminne Miasto Ełk, Gmina Ełk, Gmina Kalinowo, Gmina Prostki, Gmina Stare Juchy	System promocji wewnętrznej EOF	Rozpowszechnianie wiedzy wśród mieszkańców na temat historii, kultury, walorów gospodarczych i turystycznych EOF: - organizacja konkursów (wiedzy, plastycznych, pisarskich) dla różnych grup wiekowych i zawodowych dotyczących obszaru EOF, - organizacja seminariów i konferencji tematycznych, w tym naukowych dotyczących obszaru EOF, - opracowanie i dystrybucja materiałów promocyjnych dotyczących jakości życia na terenie EOF, - upowszechnianie wyników badań, diagnoz i analiz dotyczących EOF. Kreowanie wizerunku obszaru jako miejsca atrakcyjnego do życia, biznesu, rozwoju: - organizowanie spotkań z mieszkańcami i prezentacji dobrych przykładów w zakresie przedsiębiorczości, - promocja sukcesów mieszkańców i lokalnych przedsiębiorców poprzez organizację spotkań z mieszkańcami, - prezentacja osiągnięć na stronach internetowych, - organizacja spotkań w szkołach ze znanymi przedsiębiorcami, - przeprowadzeniu cyklicznych spotkań samorządu gminnego z lokalnymi przedsiębiorcami, mieszkańcami, - przyznawaniu honorowego tytułu mieszkańca EOF lub poszczególnych gmin w zakresie rozwoju gospodarczego/społecznego/kulturalnego.	2014–2025	1,5 mln zł	Cały EOF	Środki własne RPO Warmia i Mazury 2014–2020 Oś priorytetowa 6. Kultura i dziedzictwo

Lp.	Wnioskodawca	Nazwa przedsięwzięcia	Opis przedsięwzięcia	Okres realizacji	Wartość przedsięwzięcia	Miejsce realizacji	Program operacyjny
Cel 5.2 Rozwój form współpracy ponadlokalnej							
40.	Porozumienie międzygminne Miasto Elk, Gmina Elk, Gmina Kalinowo, Gmina Prostki, Gmina Stare Juchy	Lobbing strategiczny	Przedsięwzięcie polega na opracowaniu i wdrożeniu systemu realizacji lobbingu dla strategicznych dla rozwoju EOF inwestycji krajowych i regionalnych oraz stałego lobbingu związanego z podziałem środków zewnętrznych i pozyskiwaniem inwestorów. W ramach przedsięwzięcia planuje się wykorzystanie takich narzędzi jak: organizacja konferencji, seminariów, paneli tematycznych, realizacja profesjonalnych akcji medialnych, wykorzystanie narzędzi lobbingu bezpośredniego i pośredniego, w tym wykorzystania współpracy z innymi regionami/ośrodkami Polski Wschodniej, kraju i Europy, w tym w ramach EGO i EGO SA	2014–2025	2,5 mln zł	Cały EOF	Środki własne
Cel 5.3 Rozwój form współpracy wewnętrznej w EOF							
41.	Porozumienie międzygminne: Miasto Elk, Gmina Elk, Gmina Kalinowo, Gmina Prostki, Gmina Stare Juchy	Subregionalny ośrodek analiz i rozwoju	Realizacja, koordynacja badań i analiz na potrzeby rozwoju obszaru EOF we wszystkich sferach: gospodarczej – analiza trendów rynkowych, identyfikacja potencjalnych nisz rozwojowych i branż w ramach inteligentnej specjalizacji, które należałoby rozwijać na terenie EOF, środowiskowej – monitorowanie w sposób skoordynowany kwestii środowiskowych, nowych technologii w tym zakresie, w tym technologii OZE, społecznej, skierowane na poszukiwanie innowacyjnych rozwiązań mogących służyć rozwiązywaniu wspólnych problemów na terenie EOF. Kreowanie wspólnej polityki rozwoju: przygotowywanie dokumentów strategicznych. Stworzenie Elckiego ThinkTanku: grupy ekspertów i osób kluczowych dla kształtowania rozwoju, zajmujących się strategicznymi, długookresowymi zagadnieniami rozwoju regionu. Stworzenie eksperckiego ośrodka (jednostki na wzór firmy konsultingowej) zajmującej się obsługą funduszy zewnętrznych	2014–2025	3,5 mln zł	Cały EOF	RPO Warmia i Mazury 2014–2020 Oś priorytetowa 1. Inteligentna gospodarka Warmii i Mazur Oś priorytetowa 4. Efektywność energetyczna PO Wiedza Edukacja Rozwój 2014–2020 Oś prioryte-

Å Ì ĩ Ð Å Ò Á ã Ù Ê Î Ù ρ 8 ζ 8 2 Å × É Ô Á Ì É Ú Á ã Ê Á ĩ Â Ó Ú Á Ò

Uzasadnienie:

Jednym z najważniejszych celów strategicznych Unii Europejskiej zgodnie z założeniami Strategii Europa 2020 ma być rozwój sprzyjający włączeniu społecznemu. Włączenie społeczne jest tutaj rozumiane bardzo szeroko, obejmuje także wielowymiarową rewitalizację obszarów zdegradowanych. Kwestie dotyczące rewitalizacji obszarów zdegradowanych są szczególnie istotne w Województwie Warmińsko-Mazurskim, charakteryzującym się między innymi występowaniem terenów popegeerowskich. Dostrzegły to także władze regionalne ukierunkowując jedną z głównych osi priorytetowych RPO Warmia i Mazury na organizację kompleksowych i zintegrowanych działań rewitalizacyjnych w wymiarze społecznym, gospodarczym i przestrzennym, obejmującym najbardziej potrzebujące społeczności lokalne. Konieczność rewitalizacji obszarów zdegradowanych dostrzega się także na terenie EOF i to zarówno w Mieście Ełk, jak i w gminach wiejskich. Znajduje to odzwierciedlenie w Programie Rewitalizacji Ełku oraz programach rozwoju lokalnego poszczególnych gmin. Na terenach gmin wiejskich EOF głównym problemem są wspomniane tereny popegeerowskie. Likwidacja PGR-ów to także degradacja towarzyszącej im infrastruktury społecznej.

Degradacja „fizyczna” jest w przypadku obszarów wymagających rewitalizacji raczej objawem, zasadniczym problemem są kwestie społeczne i gospodarcze, z jakimi borykają się mieszkańcy – brak pracy, bieda i patologie. Rewitalizacja tych obszarów wymaga zatem kompleksowych działań, których sednem musi być aktywizacja społeczno-zawodowa ich mieszkańców, obejmująca takie kierunki działań jak: tworzenie obiektów infrastruktury służących integracji (wsparcie z EFRR), a także rozbudzeniu zaangażowania społeczności lokalnych do działania na rzecz własnego rozwoju, wspieranie rozwoju przedsiębiorczości społecznej, a także realizację „szeregu” miękkich inicjatyw mających na celu edukację i przełamywanie wykluczenia socjalnego (działania finansowane z EFS). Tego typu przedsięwzięcia w odniesieniu do obszarów miejskich będą realizowane przede wszystkim w ramach RPO WiM 2014–2020, natomiast w przypadku obszarów wiejskich adekwatne wsparcie przewidziano w ramach działań dotyczących utrzymania odbudowy i poprawy stanu dziedzictwa kulturowego i przyrodniczego wsi, krajobrazu wiejskiego, a także rozwoju podstawowych usług lokalnych dla ludności wiejskiej, w tym rekreacji i kultury oraz powiązanej infrastruktury.

Główne kierunki działań i przedsięwzięcia w tym celu:

- A. Nadawanie i przywracanie funkcji społecznych zdegradowanym obszarom** (powojсковym, poprzemysłowym, pokolejowym, mieszkaniowym i usługowym) – remonty i adaptacja budynków; tworzenie obiektów służących: integracji społecznej (centra integracji, świetlice i punkty świetlicowe, wyposażenie dla celów działań miękkich), przedsiębiorczości społecznej, poprawie dostępności do usług społecznych i aktywizacji społecznej.
- B. Rewitalizacja gospodarcza obszarów zdegradowanych** (np. na terenach poprzemysłowych, pokolejowych, popegeerowskich, powojсковych) i przywracanie im funkcji gospodarczych.
- C. Zagospodarowanie i rozwój przestrzeni publicznych** – przedsięwzięcia ukierunkowane na podniesienie atrakcyjności społecznej oraz nadawanie walorów funkcjonalnych i estetycznych tym przestrzeniom z uwzględnieniem ich regionalnej tożsamości zgodnie z planami rewitalizacji i zaleceniami konserwatora zabytków.
- D. Budowa i modernizacja infrastruktury technicznej** służącej powiązaniu terenów zdegradowanych z centrami gmin i rdzeniem ośrodka subregionalnego.
- E. Działania miękkie dotyczące integracji społeczno-zawodowej** mieszkańców obszarów wymagających rewitalizacji, w tym:
 - pomoc w poszukiwaniu pracy, nabycie/uzupełnienie kwalifikacji i doświadczenia zawodowego;

- aktywizacja społeczna, zawodowa, edukacyjna, zdrowotna i kulturalna osób wykluczonych oraz zagrożonych wykluczeniem na terenie obszarów zdegradowanych;
 - inne usługi społeczne wspierające rodziny zagrożone wykluczeniem społecznym, na terenie obszarów zdegradowanych;
- rozwój podmiotów ekonomii społecznej i miejsc pracy w tych podmiotach.

Planowane Zintegrowane Przedsięwzięcia Terytorialne w EOF:

1. Rewitalizacja społeczna i środowiskowa obszarów zdegradowanych EOF:

- przywracanie zdegradowanym obiektom funkcji społecznych, w tym: adaptacja i remonty na cele integracji (centrum rewitalizacji społecznej, kluby integracji, świetlice i punkty świetlicowe, wyposażenie dla celów działań miękkich), przedsiębiorczości społecznej, poprawy dostępności do usług społecznych, aktywizacji społecznej,
- wyposażenie obiektów dla celów działań miękkich: rozwoju przedsiębiorczości społecznej, poprawy dostępności do usług społecznych, aktywizacji społecznej,
- budowa i modernizacja infrastruktury technicznej służącej powiązaniu terenów zdegradowanych z centrami gmin i rdzeniem ośrodka subregionalnego,
 - rewitalizacja centrów wsi i innych problemowych części miejscowości (w tym place, skwery, ciągi piesze, ścieżki rowerowe, parkingi itp.).

Planowane przedsięwzięcie w MOF Ełk:

1. Rewitalizacja społeczna i środowiskowa Ośrodka Subregionalnego Ełk:

- rewitalizacja infrastruktury społecznej i utworzenie Centrum Rewitalizacji Społecznej, remont, przebudowa i adaptacja budynków na obszarach zdegradowanych z przeznaczeniem pod cele społeczne np.: świetlice, kluby pracy, kluby wsparcia zawodowego,
- zagospodarowanie przestrzeni publicznych poprzez budowę szlaków spacerowych, placów, skwerów, ścieżek rowerowych, parkingów, małej infrastruktury społecznej,
 - budowa i przebudowa dróg w obszarze objętym kompleksową rewitalizacją, projekty infrastrukturalne o mniejszej skali, uzupełniające inwestycje w ramach innych priorytetów w celu aktywizacji społeczno – gospodarczej.

Podmioty realizujące:

jednostki samorządu terytorialnego (JST), ich związki lub stowarzyszenia,
jednostki organizacyjne JST,
organizacje pozarządowe,
mikro-, małe i średnie przedsiębiorstwa,
kościół i związki wyznaniowe,
wspólnoty mieszkaniowe i spółdzielnie mieszkaniowe.

instytucjami pomocy i integracji społecznej, podmiotami zatrudnienia socjalnego oraz publicznymi służbami zatrudnienia.

6. **Program integracji grup wrażliwych na terenie EOF:** ograniczenie barier architektonicznych i komunikacyjnych na terenie miasta, rozwój form edukacji integracyjnej, rozbudowa oferty Centrum Integracji Społecznej oraz klubów i świetlic integracyjnych, wprowadzenie instytucji asystenta osoby niepełnosprawnej lub starszej, szkolenia, poradnictwo, wzmocnienie integracji międzypokoleniowej.

Planowane przedsięwzięcia w MOF Ełk:

1. **Integracja społeczna i zawodowa MOF Ełk** - usługi skierowane do osób wykluczonych i zagrożonych wykluczeniem społecznym przez podmioty integracji społecznej.
2. **Poprawa jakości usług społecznych w MOF Ełk** - lokalne działania integracyjne społeczności, sprzyjające włączeniu społecznemu.
3. **Modernizacja infrastruktury i wyposażenie Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Ełku:**
modernizacja i przebudowa infrastruktury MOPS;
wyposażenie stanowisk pracy pracowników socjalnych.
4. **Dostosowanie infrastruktury Szpitala „Pro-Medica” w Ełku Sp. z o.o.** ukierunkowane na leczenie chorób stanowiących główne przyczyny niezdolności do pracy i umieralności.
5. **Rozwój budownictwa socjalnego i chronionego w MOF Ełk** - kompleksowe dostosowanie, remont, rozbudowa, adaptacja pomieszczeń pod potrzeby mieszkalnictwa chronionego, socjalnego i wspomagane dla osób zagrożonych wykluczeniem społecznym sprzyjające aktywizacji społeczno – zawodowej.
6. **Aktywny zawodowo MOF Ełk:**
aktywizacja społeczna, zawodowa, edukacyjna, zdrowotna i kulturalna,
 - rozwój nowych form wsparcia,
 - wspieranie rodzin.

Podmioty realizujące:

- jednostki samorządu terytorialnego (JST),
jednostki organizacyjne JST,
samodzielne publiczne zakłady opieki zdrowotnej,
instytucje pomocy i integracji społecznej, podmioty działające w sferze rehabilitacji zawodowej i społecznej osób niepełnosprawnych lub rynku pracy,
jednostki zatrudnienia socjalnego,
podmioty ekonomii społecznej,
jednostki wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej,
organizacje pozarządowe i inne podmioty działające w sferze pomocy i integracji społecznej,
wszystkie organizacje pozarządowe w przypadku usług poradnictwa prawnego i obywatelskiego.

Poza aktywnie działającą Podstrefą Ełk Suwalskiej Specjalnej Strefy Ekonomicznej S.A., gdzie oferowanych jest ok. 41,5 ha wolnej powierzchni inwestycyjnej (w tym tereny Parku Naukowo-Technologicznego). Miasto Ełk dysponuje wolnymi terenami przeznaczonymi na działalność usługową – o powierzchni około 9 ha, z przeznaczeniem na cele mieszkaniowe oraz mieszkaniowo-usługowe – 6,97 ha. Na terenie gmin wiejskich EOF nie ma aktualnie uzbrojonych terenów inwestycyjnych, które można by oferować inwestorom. Istnieją natomiast tereny do uzbrojenia w Ełku (tereny powojaskowe) i Gminach wiejskich: Ełk – 150 ha, Kalinowo – 20 ha, Prostki – 20 ha.

W zakresie pozyskiwania inwestorów działalność prowadzi Park Naukowo-Technologiczny w Ełku, który mimo krótkiego okresu funkcjonowania odgrywa ważną rolę na rzecz poprawy atrakcyjności inwestycyjnej miasta i EOF. Jednostka oferuje zaawansowane technologicznie produkty i usługi, wspiera przedsiębiorstwa innowacyjne, stymuluje procesy powstawania nowych, promuje prace badawczo-rozwojowe i ich transfer do przemysłu, organizuje misje gospodarcze.

Istnieją jednak dodatkowe potrzeby uszczegółowienia możliwych obszarów specjalizacji EOF, tak by można było ofertę inwestycyjną i doradztwo formułować i kierować do bardzo konkretnych grup potencjalnych inwestorów. Konieczne jest przeprowadzenie odpowiednich analiz, których wyniki staną się bazą dalszych działań związanych z promocją oferty inwestycyjnej – opracowywania materiałów promocyjnych, stron internetowych, baz danych, udziału w targach, tworzenia punktów obsługi inwestora.

Główne kierunki działań i przedsięwzięcia w tym celu:

- A. Analizy i badania potencjału EOF w zakresie branż preferowanych do lokalizacji na terenie EOF:**
 - analizy atrakcyjności inwestycyjnej terenów inwestycyjnych;
 - konkretyzacja rodzajów działalności w ramach inteligentnych specjalizacji;
 - przygotowywanie biznesplanów prawdopodobnych przedsięwzięć;
 - badania pierwotne inwestorów zagranicznych.
- B. Tworzenie wspólnej oferty inwestycyjnej:**
 - uzbrojenie terenów inwestycyjnych;
 - mechanizmy ulg inwestycyjnych;
 - promocja (opracowanie folderów, baz danych, udział w targach, organizacja wizyt studyjnych dla potencjalnych inwestorów na terenie EOF).
- C. Tworzenie sieci punktów obsługi inwestorów.**
- D. Doradztwo dla przedsiębiorców w zakresie pozyskiwania inwestorów i nawiązywania kontaktów biznesowych (weryfikacja wiarygodności partnerów biznesowych):**
 - identyfikacja potencjalnych inwestorów;
 - badania pierwotne wśród przedsiębiorców;
 - badania nowych rynków zbytu;
 - opracowywanie katalogów eksportowych;
 - badania powiązań import-eksport firm lokalnych i regionalnych.

Planowane Zintegrowane Przedsięwzięcia Terytorialne w EOF:

- 1. Uzbrojenie terenów inwestycyjnych pod rozwój przedsiębiorczości:** budowa i rozbudowa infrastruktury na terenach przeznaczonych pod inwestycje, modernizacja istniejącej zdegradowanej infrastruktury i przestrzeni (tereny poprzemysłowe, pokolejowe, popegeerowskie) na cele gospodarcze (sieć wod.-kan., energia, drogi, inne).
- 2. Stworzenie wspólnego dla EOF Centrum Obsługi Inwestorów/Gminnych Punktów Obsługi Inwestorów.** Stworzenie sieci punktów obsługi inwestorów (odrębna jednostka lub w ramach urzędów gmin) zajmujących się następującymi działaniami: analizy dotyczące potencjału in-

westycyjnego EOF, poprawa oferty inwestycyjnej, obsługa projektów związanych z tworzeniem potencjału inwestycyjnego, udzielanie zainteresowanym podmiotom informacji w zakresie uwarunkowań prawnych i gospodarczych w procesach inwestycyjnych, współpraca z pozytywnymi inwestorami, aktywne poszukiwanie inwestorów.

Planowane przedsięwzięcie w MOF Ełk:

- 1. Przygotowanie nowych terenów inwestycyjnych wzdłuż dróg krajowych nr 16 i 65 w EOF:** wyznaczenie terenów, przygotowanie projektów oraz budowa i rozbudowa infrastruktury oraz uzbrojenie terenów: sieci wod.-kan. energetyczne, drogi, inne.

Podmioty realizujące:

jednostki samorządu terytorialnego (JST), ich związki i stowarzyszenia,
jednostki organizacyjne JST,
przedsiębiorcy i ich organizacje,
organizacje pozarządowe.

Å Ì Ì Ð Å Ò Á Ñ Ù Ê Î Ù ç 8 ç 8 2 Ĩ Ú × ě Ê Æ Ĩ Ò Í × Ó Ð Á Ò Ñ É Á

Uzasadnienie:

Niedostateczne wsparcie ze strony instytucji otoczenia biznesu (IOB) zostało zidentyfikowane jako jeden z ważnych czynników powodujących niski poziom rozwoju przedsiębiorczości na terenie EOF zarówno w badaniach, jak też w trakcie prac grupy roboczej. Funkcjonujące na terenie EOF instytucje otoczenia biznesu wykazują się niezbyt dużą aktywnością (przykładowo, usługi doradczo-informacyjne w zakresie technologii, pomoc finansowa, kojarzenie partnerów gospodarczych, stymulowanie współpracy między przedsiębiorstwami, organizacja i uczestnictwo w targach oraz udostępnianie infrastruktury instytucjonalnej są zaledwie dodatkowymi rodzajami ich działalności)⁸⁸. Przewidziano zatem realizację projektów służących rozwojowi potencjału IOB. Formą wsparcia przedsiębiorców powinny być także inicjatywy klastrowe, które dotychczas na terenie EOF były tworzone w ograniczonym zakresie (przykładowo klaster turystyczny „Suwalszczyzna-Mazury”).

Duże nadzieje w zakresie wsparcia innowacyjności i przedsiębiorczości są związane z powstałym w 2012 r. Parkiem Naukowo-Technologicznym w Ełku, który ma stanowić centrum wspierania innowacji, rozwoju i transferu technologii do sektora MŚP, ma służyć integracji nauki, biznesu i instytucji okołobiznesowych. Konieczne jest dalsze rozwijanie jego potencjału. Potrzebne jest zwłaszcza dofinansowanie działań inkubatora przedsiębiorczości, wspierającego w sposób kompleksowy nowo powstające podmioty gospodarcze.

W związku ze słabością sektora IOB, również samorządy powinny podejmować działania inspirujące, koordynujące i wspierające partnerstwo instytucjonalne na rzecz rozwoju innowacyjnej przedsiębiorczości.

⁸⁸ R. Kisiel i in., *Badania instytucji otoczenia biznesu Województwa Warmińsko-Mazurskiego pod kątem konkurencyjności i innowacyjności świadczonych usług wraz z rekomendacjami*, Olsztyn 2010, www.staryefs.warmia.mazury.pl [10.03.2014].

Główne kierunki działań i przedsięwzięcia w tym celu:

- A. Rozwój współpracy samorządów, instytucji otoczenia biznesu i przedsiębiorców:**
 - tworzenie lokalnych organizacji współpracy w triadzie nauka-biznes-samorząd;
projekty wymiany stażowej;
wspólne projekty badawczo-rozwojowe;
tworzenie lokalnych/regionalnych think tanków.
- B. Wsparcie i rozwój instytucji otoczenia biznesu – podmiotów działających na rzecz przedsiębiorczości, w tym Parku Naukowo-Technologicznego, inkubatorów przedsiębiorczości, Centrum Wsparcia Biznesu w Ełku:**
 - tworzenie wyspecjalizowanych IOB na terenie EOF (np. pod kątem inteligentnych specjalizacji);
budowa, modernizacja i adaptacja budynków IOB oraz ich wyposażenie;
budowa infrastruktury na potrzeby IOB;
budowa zaplecza badawczo-rozwojowego;
budowanie platform transferu technologii;
doradztwo i analizy innowacyjności, audyty technologiczne;
doradztwo w zakresie wynalazczości i patentowania;
komercjalizacja badań naukowych;
projekty preinkubacyjne i wsparcia kapitałowego.
- C. Tworzenie i rozwój sieci współpracy przedsiębiorstw:**
 - tworzenie klastrów;
tworzenie sieci współpracy (inicjatywy klastrowe, izby gospodarcze, stałe fora gospodarcze);
budowa i wyposażenie laboratoriów.

Planowane Zintegrowane Przedsięwzięcia Terytorialne w EOF:

- 1. Tworzenie i rozwój instytucji otoczenia biznesu:**
 - rozbudowa sieci instytucji otoczenia biznesu, w tym funduszu pożyczkowego i poręczeniowego;
wsparcie doradcze i szkoleniowe instytucji wspierających przedsiębiorczość;
stworzenie sieci aniołów biznesu/funduszu venture capital skierowanego na wsparcie podmiotów z terenu EOF;
stworzenie klastrów: turystycznego, meblarskiego i przetwórstwa rolno-spożywczego.

Planowane przedsięwzięcia w MOF Ełk:

- 1. Rozbudowa i wyposażenie Parku Naukowo-Technologicznego w Ełku – III etap:**
 - przygotowanie koncepcji rozbudowy oraz dokumentacji technicznej i uzyskanie niezbędnych pozwoleń;
budowa powierzchni produkcyjno-handlowych wraz z wyposażeniem;
zagospodarowanie terenu – parkingi, oświetlenie, zastosowanie odnawialnych źródeł energii;
budowa nowych i rozbudowa istniejącego zaplecza badawczo-rozwojowego służącego działalności innowacyjnej przedsiębiorstw, laboratoriów do badań specjalistycznych;
wdrożenie wyników badań naukowych, technologii: transfer wiedzy z nauki do przemysłu, przygotowanie dokumentacji wdrożeniowej.
- 2. Stworzenie Centrum Wsparcia Biznesu w Ełku i pobudzenie do działalności instytucji otoczenia biznesu:**
 - przygotowanie strategii funkcjonowania, przygotowanie powierzchni oraz wyposażenie;
doradztwo w zakresie inteligentnych specjalizacji, przygotowanie dokumentacji wdrożeniowej;

- wspieranie inteligentnych specjalizacji poprzez stworzenie Centrum Inteligentnych Specjalizacji;
działania integracyjne i wdrożeniowe dotyczące sieci współpracy ponadregionalnej;
tworzenie i rozwój klastrów (w tym klastra ekologicznego);
wzmacnianie zdolności innowacyjnej przedsiębiorstw i transferu technologii;
działania mające na celu integrację i wzrost efektywności przedsiębiorstw prowadzących działalność usługową i produkcyjną, która ma wpływ na ochronę środowiska;
identyfikacja innowacyjnych rozwiązań potencjalnych przedsiębiorców oraz weryfikacja ich potencjału rynkowego, doradztwo w zakresie tworzenia nowego przedsiębiorstwa, udostępnienie infrastruktury i usług niezbędnych do tego przedsięwzięcia oraz ich zasilenie kapitałowe (dotacje na preinkubację oraz zasilenie kapitałowe nowopowstałego przedsiębiorcy).

Podmioty realizujące:

jednostki samorządu terytorialnego (JST),
jednostki organizacyjne JST,
przedsiębiorcy,
organizacje pozarządowe,
instytucje otoczenia biznesu,
centra obsługi inwestora.

Cel operacyjny 8.7.1. Wzrost efektywności przedsiębiorstw prowadzących działalność usługową i produkcyjną, która ma wpływ na ochronę środowiska

Uzasadnienie:

Niedostatki w zakresie innowacyjności zostały zidentyfikowane jako jeden z poważnych problemów rozwojowych EOF. Zdecydowana większość przedsiębiorstw realizuje tradycyjne, ugruntowane modele biznesowe. Najwięcej miejsc pracy na terenie EOF generują branże mało innowacyjne: rolnictwo, łowiectwo, leśnictwo, rybactwo, handel, naprawa pojazdów, transport, zakwaterowanie, gastronomia i komunikacja.

Tymczasem osiągnięcie przewagi konkurencyjnej, czy to w wymiarze terytorialnym – jednostek terytorialnych czy też podmiotowym – poszczególnych firm bazuje natomiast na rozwiązaniach innowacyjnych, niespotykanych u konkurentów.

Konieczne jest zatem szczególne wspieranie rozwoju przedsiębiorstw, wdrażających innowacje produktowe, procesowe, organizacyjne. Wsparcie to powinno mieć charakter kompleksowy – oprócz finansowego (dotacje, pożyczki, finansowanie kapitałowe), także szkoleniowe i doradcze, zwłaszcza w zakresie technologii (w tym TIK), poszukiwania dostawców i kontaktów z nimi. Ponadto w kontekście cennego i niewykorzystanego potencjału obszaru, jakim są wykształceni młodzi ludzie (50% bezrobotnych stanowią osoby w wieku 25-34 lata), kluczowym kierunkiem wsparcia będzie tworzenie nowych innowacyjnych firm.

Promowana będzie także komercjalizacja innowacyjnych rozwiązań powstających we współpracy z jednostkami naukowymi regionu (w tym na potrzeby inteligentnych specjalizacji). Jak bowiem wykazały badania ewaluacyjne RPO WiM 2007-2013 dotyczące konkurencyjności firm, wiele podmiotów działających w obszarze inteligentnych specjalizacji regionu, nawet tych dużych, ma relatywnie niską pozycję konkurencyjną.

Pozwoli to także złagodzić problem niewystarczającego ukierunkowania badań naukowych na potrzeby regionalnych przedsiębiorstw. Wspierana będzie także własna działalność B+R i wdrażanie jej

Cel operacyjny 3.3. Rozbudowa i modernizacja infrastruktury wodno-kanalizacyjnej

Uzasadnienie:

Zaopatrzenie w wodę oraz odbiór i unieszkodliwianie ścieków są dwoma powiązаныmi ze sobą systemami, których sprawne funkcjonowanie pozwala na efektywne korzystanie z zasobów wodnych, jak i wpływa na jakość środowiska. System zaopatrzenia w wodę składa się w szczególności z sieci wodociągowej oraz stacji poboru i uzdatniania wody. Mają one bezpośredni wpływ na jakość życia mieszkańców, ponieważ pozwalają dostarczyć wodę do gospodarstw domowych, zakładów usługowych oraz przemysłowych. Z kolei system odbioru i oczyszczania ścieków pozwala zachować czyste środowisko glebowo-wodne, zapobiegając wprowadzeniu do ekosystemów szkodliwych substancji. Krajowy Program Oczyszczania Ścieków Komunalnych reguluje kwestie gospodarki wodno-ściekowej w zakresie poszczególnych aglomeracji, tych poniżej i powyżej 10 tys. RLM, gdzie w drugiej grupie przewidziano dodatkowe wymagania związane z podwyższonym usuwaniem biogenów. W przypadku sieci wodociągowej i kanalizacyjnej zdecydowanie większe potrzeby występują w gminach wiejskich na terenie EOF i to one powinny stanowić priorytet dla podejmowanych inwestycji w zakresie gospodarki wodno-ściekowej. Rozwiązanie problemu niskiego stopnia skanalizowania terenów wiejskich jest tym trudniejsze, że ze względu na rozproszoną zabudowę bardzo wysokie są koszty budowy konwencjonalnych systemów kanalizacyjnych i podłączenia ich do zbiorczych oczyszczalni ścieków. Rozwiązaniem na tych terenach powinny być małe oczyszczalnie biologiczne – przydomowe lub małe oczyszczalnie zbiorcze obejmujące wsie/ich części, wraz z małymi sieciami kanalizacyjnymi. Priorytetem powinny być także objęte inwestycje na obszarach, gdzie zagrożone może być osiągnięcie wskaźników wynikających ze zobowiązań akcesyjnych.

Główne kierunki działań i przedsięwzięcia w tym celu:

A. Rozwój i modernizacja oczyszczalni ścieków i sieci kanalizacyjnych:

W najbliższych latach planowana jest na terenie EOF:

- modernizacja i rozbudowa sieci kanalizacyjnej w Ełku oraz modernizacja oczyszczalni ścieków w Nowej Wsi Ełckiej;
- przebudowa odcinka kanalizacji w miejscowości Borzymy w Gminie Kalinowo;
- przebudowa oczyszczalni ścieków w Kalinowie;
- budowa przepompowni ścieków przy ul. Długiej w Starych Juchach;
- projekt „Ochrona jeziora Selmęt Wielki „- budowa kanalizacji sanitarnej na trasie:
Ełk – Szeligi – Buczki – etap I,
Sędko – Lega – Chełchy – Przykopy – Ełk – etap II,
Mrozy Wielkie – Sordachy – Koziki – Giże – Brodowo – etap III.

B. Rozwój sieci przydomowych / wiejskich oczyszczalni ścieków – budowa sieci przydomowych oczyszczalni ścieków, na terenach gdzie jest to ekonomicznie i technicznie możliwe, głównie na obszarach wiejskich EOF. W zależności od lokalnych uwarunkowań, przewidziano także budowę małych zbiorczych biologicznych oczyszczalni ścieków wraz z sieciami kanalizacyjnymi, dla wsi lub ich części.

C. Rozwój i modernizacja systemów zaopatrzenia w wodę (w tym wodociągów i stacji uzdatniania wody):

- modernizacja stacji uzdatniania wody i sieci wodociągowej dla Ełku i Gminy Ełk;
- budowa sieci wodociągowej w Gminie Ełk (Ełk – Szeligi – Buczki – etap I, Mrozy Wielkie – Sordachy – Koziki – Giże – Brodowo – etap III, Śniepie – Nierkasy, Lepaki Wielkie, Mołdzie, Mrozy

Wielkie, budowa sieci wodociągowej i kanalizacji sanitarnej ciśnieniowej na odc. Pistki (Ruska Wieś) – Mołdzie i w miejscowości Ruska Wieś);
przebudowa hydroforni w miejscowości Kalinowo i sieci wodociągowej na terenie gminy;
modernizacja sieci wodociągowej na terenie Gminy Prostki;
rozbudowa sieci wodociągowej w Gminie Stare Juchy.

- D. Utrzymanie i rozwój melioracji szczegółowych oraz małej retencji** – odwodnienia gleb podmokłych za pomocą kanałów, drenowania lub kretowania, oraz nawodnienia gleb suchych za pośrednictwem rowów, cieków drenarskich itp. W ramach małej retencji możliwa będzie budowa zbiorników, piętrzenie wody na ciekach, zabiegi agromelioracyjne i fitomelioracyjne, zalesienia, zakrzaczenia na małych obiektach o lokalnym oddziaływaniu.

Planowane Zintegrowane Przedsięwzięcia Terytorialne w EOF:

- 1. Rozwój sieci rozproszonych (zbiorczych i indywidualnych) oczyszczalni ścieków** – budowa oczyszczalni przydomowych, a w uzasadnionych przypadkach (np. dla wsi) małych zbiorników oczyszczalni ścieków wraz z infrastrukturą.
- 2. Rekultywacja systemów melioracyjnych** – poprawa stosunków wodnych na terenach rolniczych oraz zapewnienie powiązań systemu melioracyjnego z infrastrukturą przeciwpowodziową.

Podmioty realizujące:

jednostki samorządu terytorialnego (JST) i ich związki i stowarzyszenia,
jednostki organizacyjne JST,
przedsiębiorcy,
organizacje pozarządowe,
jednostki sektora finansów publicznych posiadające osobowość prawną.

Å Ì Ì Ð Å Ò Á Ñ Ò Ê Î Ò σ 8 τ 8 0 Ì Ð Ò Á × Á Ó Ë Õ Ô Å Ñ Ò Ì Ì Ç Ñ Ë

Uzasadnienie:

Ramy działania oraz potrzeby inwestycyjne pozwalające spełnić zobowiązania akcesyjne regionu w zakresie właściwej gospodarki odpadami determinowane są z jednej strony przez regulacje ustawowe, a z drugiej przez wojewódzki plan gospodarki odpadami. Jedną z ważniejszych kwestii jest podjęcie takich działań, które pozwolą w sposób znaczący ograniczyć przyjmowanie odpadów niesortowanych na lokalne składowisko odpadów. Aktualnie rezultaty w tym względzie osiągnięte na terenie EOF są niezadowalające.

Uwagę należy też zwrócić na sprawne i skuteczne funkcjonowanie regionalnej instalacji przetwarzania odpadów komunalnych, w tym sukcesywną poprawę wyników w zakresie segregacji odpadów oraz ich unieszkodliwiania. Istotną kwestię stanowi także sprawny system odbioru odpadów posegregowanych od mieszkańców i podmiotów gospodarczych. Aby realnie poprawić wyniki segregacji odpadów u źródła, należy prowadzić na szeroką skalę akcje edukacyjne w zakresie prawidłowego postępowania z odpadami w gospodarstwach domowych i zakładach, ze szczególnym uwzględnieniem obszarów wiejskich. Na terenie EOF działa Zakład Unieszkodliwiania Odpadów w Siedliskach k/Elku, który obsługuje cały obszar.

Istotnym kierunkiem działań będzie także sukcesywne usuwanie azbestu, tak by w perspektywie roku 2032 wypełnić ustawowy obowiązek wyeliminowania azbestu z użycia. Na terenie EOF istnieje bowiem wiele budynków, przede wszystkim w gospodarstwach rolnych, posiadających pokrycia dachowe z azbestu.

Główne kierunki działań i przedsięwzięcia w tym celu:

- A. Poprawa systemu selektywnej zbiórki odpadów** (w tym organizacja punktów selektywnej zbiórki odpadów komunalnych oraz punktów dobrowolnego gromadzenia odpadów) projekty związane z rozpoznaniem potrzeb w zakresie selektywnej zbiórki odpadów oraz możliwościami utworzenia gminnych punktów gromadzenia odpadów w poszczególnych gminach należących do EOF. Działania inwestycyjne będą związane bezpośrednio z budową takich punktów, zakup pojemników itp.
- B. Kompleksowe projekty poprawy gospodarki odpadami** (w tym wdrażanie technologii odzysku i recyklingu odpadów) – przedsięwzięcia związane z doposażeniem Zakładu Unieszkodliwiania Odpadów w Siedliskach koło Ełku w systemy związane z prawidłowym jego funkcjonowaniem.
- C. Monitorowanie i likwidacja dzikich wysypisk odpadów** – działania związane z monitoringiem obszarów, na których zostały zlikwidowane nielegalne składowiska odpadów lub są potencjalnie zagrożone ich powstaniem, np. obszary przy jeziorach i terenach rekreacyjnych, tereny leśne lub przyrodniczo cenne. Likwidowane będą także nielegalne składowiska na obszarach miejskich i wiejskich EOF.
- D. Poprawa gospodarki odpadami niebezpiecznymi** (ze szczególnym uwzględnieniem usuwania i unieszkodliwiania azbestu) – działania związane z usuwaniem pokryć dachowych zawierających azbest z budynków wielorodzinnych, jednorodzinnych i gospodarczych na terenach miejskich i wiejskich EOF, a także z usuwaniem innych wyrobów zawierających azbest. W ramach tego działania przewiduje się demontaż, transport i unieszkodliwianie odpadów.
- E. Działania edukacyjne na rzecz poprawy gospodarki odpadami** (w tym edukacja w zakresie zapobiegania powstawaniu odpadów, promowanie ponownego ich użycia, selektywnej zbiórki) – akcje, kampanie, olimpiady, konkursy, szkolenia, happeningi itp. o tematyce związanej z odpadami. Celem których będzie wypracowanie właściwej postawy mieszkańców EOF, w tym szczególnie na terenach wiejskich.

Planowane Zintegrowane Przedsięwzięcia Terytorialne w EOF:

- 1. **Poprawa systemu gospodarki odpadami** – rozbudowa infrastruktury systemu (punkty selektywnego zbierania odpadów, rozbudowa zakładu zagospodarowania odpadów), szkolenia, promocja i edukacja ekologiczna.
- 2. **Program usuwania azbestu** – demontaż, transport i unieszkodliwianie azbestu, w tym pokryć dachowych budynków mieszkalnych, gospodarskich i innych zawierających azbest.

Podmioty realizujące:

jednostki samorządu terytorialnego (JST) i ich związki i stowarzyszenia,
jednostki organizacyjne JST,
przedsiębiorstwa,
PGL Lasy Państwowe i ich jednostki,
przedsiębiorcy.

Cel operacyjny 3.5. 2 Ĩ Ú × ě Ê É Î Æ Ò Á y s t o c z n e j s k o o d o w a n e j a d w y - Ë Ĩ Ò Ú Û Ó Ô Á Î É Ą É Đ Ĩ Ó Ú Á Î Ĩ × Á Î É Ą × Á Ĩ Ĩ Ò ě × É Ú Á Ó

Uzasadnienie:

Istniejące na terenie EOF warunki do rozwoju turystyki: licznie występujące jeziora, bogate zróżnicowanie przyrodnicze zwłaszcza na poziomie krajobrazowym, względnie dobry stan środowiska oraz walory kulturowe są, jak wskazano w diagnozie, niedostatecznie wykorzystywane, głównie z powodu niewystarczającej i nieodpowiadającej potrzebom infrastruktury oraz niedostatecznie rozwiniętego systemu obsługi ruchu turystycznego. Niewystarczające jest zwłaszcza zagospodarowanie brzegów jezior i rzek, co oprócz aspektów gospodarczych, ma też wymiar środowiskowy – ruch turystyczny odbywa się w sposób niekontrolowany, co generuje presję na środowisko.

Potrzeba rozwijania odpowiedniej infrastruktury turystycznej wiąże się ściśle z wymogiem poprawy i zachowania stanu środowiska poddanego presji turystycznej. Niezbędne jest z jednej strony tworzenie infrastruktury „kanalizującej” ruch turystyczny tak, by nie powodowało to negatywnego oddziaływania na środowisko a z drugiej – infrastruktury pozwalającej na turystyczne wykorzystanie bogactwa przyrodniczego i kulturowego.

W trakcie prac diagnostycznych stwierdzono zwłaszcza niewystarczające zagospodarowanie turystyczne w mieście Ełk, zwłaszcza w odniesieniu do okolic Jeziora Ełckiego i rzeki Ełk. Brakuje także produktów wyróżniających, specyficznych dla EOF, chociaż istnieje wiele obiektów przyrodniczych i kulturowych, wokół których można zbudować atrakcyjne produkty, a które nie są wykorzystywane. Należy w związku z tym włączyć zwłaszcza instytucje kultury do tworzenia nowoczesnych produktów turystycznych. Tworzeniu nowych, wspólnych produktów turystycznych powinna towarzyszyć wspólna, skoordynowana informacja turystyczna.

Główne kierunki działań i przedsięwzięcia w ramach celu:

- A. Tworzenie, rozwój i modernizacja ścieżek turystycznych, dydaktycznych** – tworzenie sieci ścieżek turystycznych (rowerowych, edukacyjnych, zdrowotnych, punkty widokowe, inne miejsca atrakcyjne turystycznie) w gminach EOF, w tym ścieżki prowadzące do miejsc atrakcyjnych turystycznie i świadczących usługi turystyczne, wraz z małą infrastrukturą (tablice informacyjne, postoje i miejsca na ognisko, kosze na śmieci itp.)
- B. Zagospodarowanie turystyczne plaż i brzegów rzek** – tworzenie ciągów pieszych, spacerowych, rowerowych, urządzenie i rekultywacja plaż.
- C. Zagospodarowanie/rewitalizacja obiektów na cele turystyczne** – adaptacja/wykorzystanie różnego rodzaju obiektów na cele turystyczne, w tym zwłaszcza przystosowanie ich do zwiedzania (zabezpieczenie i odrestaurowanie, infrastruktura komunikacyjna, tablice informacyjne itp.)
- D. Budowa punktów, tarasów widokowych** – budowa/modernizacja punktów widokowych, miejsc inspiracji i podobnych miejsc, wraz z infrastrukturą towarzyszącą.
- E. Budowa i podnoszenie standardu przystani jachtowych, kempingów, pól namiotowych i podobnych obiektów** – urządzenie i podnoszenie standardu miejsc biwakowych, przystani kajakowych (w tym szczególnie wzdłuż rzeki Ełk), przystani jachtowych, miejsc do wędkowania i podobnych.

Główne kierunki działań i przedsięwzięcia w tym celu:

- A. **Analiza atrakcyjności inwestycyjnej EOF**, na którą składałyby się następujące przedsięwzięcia, a w ich efekcie finalne opracowania (dokumenty):
diagnoza atrakcyjności inwestycyjnej poszczególnych gmin EOF, a także konkretnych terenów przeznaczonych pod działalność gospodarczą,
identyfikacja potencjalnych profili inwestycyjnych gmin wchodzących w skład EOF pod kątem pozyskiwania inwestorów zagranicznych reprezentujących określone branże,
identyfikacja potencjalnych inwestorów zewnętrznych (krajów ich pochodzenia, preferowanych sektorów itd.),
analizy nowych rynków zbytu dla lokalnych firm,
sposoby poszukiwania partnerów biznesowych na rynku europejskim i międzynarodowym (poradnik).
- B. **Opracowanie i wdrożenie koncepcji promocji gospodarczej**; koncepcja taka posiadałaby formę dokumentu wskazującego konkretne działania informacyjno-promocyjne ukierunkowane na dwie kategorie inwestorów: zewnętrznych, a także wewnętrznych (lokalny biznes). Wśród sugerowanych aktywności proinwestycyjnych warto byłoby rozważyć następujące:
- stworzenie centrum obsługi inwestorów dla całego EOF,
 - udział władz samorządowych i lokalnych przedsiębiorców w targach turystycznych i inwestycyjnych, a także w misjach gospodarczych, doradztwo w zakresie internacjonalizacji biznesowej,
- opracowywanie materiałów promocyjnych oraz ich dystrybucja krajowa i zagraniczna wśród potencjalnych inwestorów,
opracowywanie katalogów eksportowych, oferty biznesowej przedsiębiorstw.
- C. **Opracowanie i wdrożenie koncepcji promocji turystycznej EOF**; koncepcja ta zawierałaby ideę tożsamości marki, a także sugerowane sposoby kształtowania jej pożądanego wizerunku. Dokument mógłby zostać opracowany w formule partycypacyjnej, z udziałem lokalnych interesariuszy. Formułowanie esencji marki bazowałoby na walorach przyrodniczych i kulturowych EOF. W ramach opracowania koncepcji należałoby zrealizować badania marketingowe wśród turystów dotyczące ich oczekiwań i sugestii dotyczących nowych lokalnych produktów turystycznych, czy też sieciowych produktów turystycznych.
- D. **Opracowanie i wdrożenie koncepcji promocji wewnętrznej EOF**; budowanie pożądanego wizerunku miejsca swojego zamieszkania wśród mieszkańców EOF jest istotne z punktu widzenia wzrostu poziomu ich identyfikacji z terytorium, a tym samym wzmocnienia postaw patriotyzmu lokalnego. Realizacja tego celu ogólnego zostałaaby osiągnięta poprzez kilka typów przedsięwzięć, w tym:
- rozwój form komunikacji z mieszkańcami;
 - umożliwienie mieszkańcom wywierania wpływu na decyzje podejmowane przez władze lokalne;
 - przekonanie lokalnej społeczności o korzyściach związanych z lokalizacją na ich terenie zewnętrznych inwestycji gospodarczych, czy też ze wzrostem liczby przyjeżdżających turystów.

Planowane Zintegrowane Przedsięwzięcia Terytorialne w EOF:

1. **Promocja gospodarcza i turystyczna EOF (w tym MOF Elk):**
opracowanie koncepcji promocji gospodarczej i turystycznej;
stworzenie informacji dla inwestorów oraz turystów krajowych i zagranicznych;
identyfikacja potencjalnych inwestorów zewnętrznych;
opracowanie profili inwestycyjnych pod kątem inwestorów zagranicznych;
udział w targach inwestycyjnych i turystycznych krajowych i zagranicznych;

- doradztwo w zakresie internacjonalizacji;
- udział w misjach gospodarczych;
- promowanie inteligentnych specjalizacji;
opracowanie materiałów promocyjnych i dystrybucja krajowa oraz zagraniczna do potencjalnych inwestorów;
stworzenie zintegrowanej oferty gospodarczej obszaru;
promocja wspólnych produktów turystycznych wspólnych dla całego regionu;
inne (w tym realizacja projektów promocyjnych w ramach EGO i EGO SA).

2. Rozwój nowych produktów turystycznych:

opracowanie sieciowych produktów turystycznych – np. tras tematycznych, produktów skierowanych do osób zainteresowanych różnymi aspektami związanymi z walorami przyrodniczymi i kulturowymi; sieciowe produkty turystyczne będą wiązać różne miejsca i dostawców usług: ośrodki kultury, hotele, punkty gastronomiczne, wypożyczalnie sprzętu turystycznego i innych przedsiębiorców, którzy mają ofertę dla turystów;
system informacji turystycznej;
opracowanie koncepcji i realizacja cyklicznych imprez promujące walory EOF;
inne, w tym realizacja projektów turystycznych w ramach EGO i EGO SA.

3. System promocji wewnętrznej EOF.

Rozpowszechnianie wiedzy wśród mieszkańców na temat historii, kultury, walorów gospodarczych i turystycznych EOF:

organizacja konkursów (wiedzy, plastycznych, pisarskich) dla różnych grup wiekowych i zawodowych dotyczących obszaru EOF;
organizacja seminariów i konferencji tematycznych, w tym naukowych dotyczących obszaru EOF;
opracowanie i dystrybucja materiałów promocyjnych dotyczących jakości życia na terenie EOF;
upowszechnianie wyników badań, diagnoz i analiz dotyczących EOF.

Kreowanie wizerunku obszaru jako miejsca atrakcyjnego do życia, biznesu, rozwoju:

organizowanie spotkań z mieszkańcami i prezentacji dobrych przykładów w zakresie przedsiębiorczości;
promocja sukcesów mieszkańców i lokalnych przedsiębiorców poprzez organizację spotkań z mieszkańcami, prezentacja osiągnięć na stronach internetowych;
organizacja spotkań w szkołach ze znanymi przedsiębiorcami;
prowadzenie cyklicznych spotkań samorządu gminnego z lokalnymi przedsiębiorcami, mieszkańcami;
przyznawanie honorowego tytułu mieszkańca EOF lub poszczególnych gmin w zakresie rozwoju gospodarczego/społecznego/kulturalnego.

Podmioty realizujące:

jednostki samorządu terytorialnego (JST), ich związki i stowarzyszenia,
jednostki organizacyjne JST,
przedsiębiorcy i ich organizacje,
instytucje otoczenia biznesu,
organizacje pozarządowe.

ρ π 8 3 Û Ó Ô Å Í Ú Á Ò Ú ä Ä Ú Á Î É Á Ò Å Á Ì É Ú Á Ã Ê ä

ρ π 8 ρ 8 7 Ä Ò Á Í Á Î É Å Ó Ô Ò Á Ô Å Ç É É

Zintegrowane podejście do procesów rozwoju regionalnego wymaga wielowymiarowej współpracy. Efekty powinny opierać się na synergii potencjałów i służyć spójności całego obszaru.

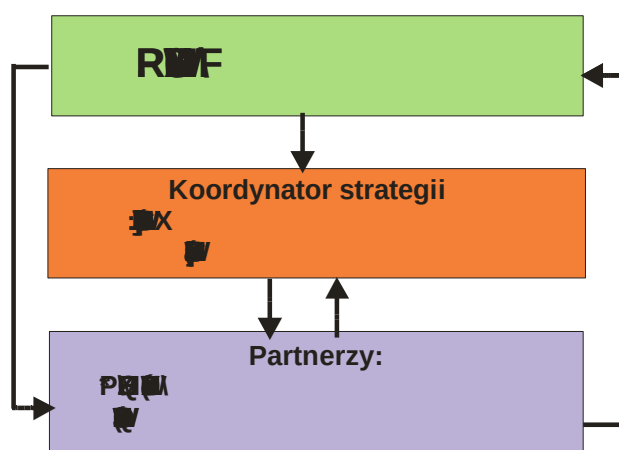
Z punktu widzenia administracyjnego jest to możliwe dzięki istniejącej już instytucjonalnej współpracy pomiędzy jednostkami terytorialnymi tworzącymi Elcki Obszar Funkcjonalny, tak zwanego Związku EOF. Na potrzeby realizacji poszczególnych projektów będą zawierane odrębne porozumienia o współpracy.

Związek EOF (powołany Umową Partnerstwa), w realizacji niniejszej strategii, pełni funkcję wspólnej reprezentacji władz wszystkich jednostek wchodzących w skład EOF. Do najważniejszych zadań należy uzgadnianie i rozstrzyganie wspólnych spraw rozwojowych oraz partycypacja w podejmowaniu kluczowych decyzji dla całego obszaru funkcjonalnego. Organem reprezentującym jest Komitet Sterujący. Realizacja Zintegrowanej strategii rozwoju *Elckiego Obszaru Funkcjonalnego* do 2025 roku wymaga konsultacji i współdziałania z zespołem odpowiedzialnym za realizację *Strategii rozwoju Ośrodka Subregionalnego Elk do 2025 roku*. Współpraca jest niezbędna ze względu na spójność i komplementarność projektów realizowanych w obu strategiach.

Złożoność spraw, które składają się na realizację strategii powoduje, że niezbędne jest określenie wspólnych mechanizmów wdrożeniowych. Każdy z partnerów realizujących *Zintegrowaną strategię EOF* wnosi zasoby ludzkie, organizacyjne, techniczne i finansowe. Struktura organizacyjna przedstawia się następująco:

Komitet Sterujący,
Koordynator strategii – Lider: Miasto Elk,
Partnerzy – Gminy Wiejskie: Elk, Stare Juchy, Kalinowo, Prostki, Powiat Elcki.

Rysunek 43. Struktura systemu zarządzania realizacją Zintegrowanej strategii rozwoju *Elckiego Obszaru Funkcjonalnego* na lata 2014–2015

Źródło: opracowanie własne.

Komitet Sterujący

W skład Komitetu Sterującego wchodzi przedstawiciele najwyższego kierownictwa jednostek samorządu terytorialnego tworzących Elcki Obszar Funkcjonalny (6 osób, po jednej z: Miasta Elk, Gminy Elk, Powiatu Elckiego, Gminy Prostki, Gminy Kalinowo oraz Gminy Stare Juchy. Przewodniczącym Komitetu Sterującego jest Prezydent Miasta Elku.

Do najważniejszych zadań Komitetu Sterującego należy:

- zatwierdzanie propozycji projektów, które uzyskają wsparcie finansowe w ramach środków Unii Europejskiej;
- współpraca z zespołem realizującym *Strategię rozwoju Ośrodka Subregionalnego Elk do 2025 roku* (w zakresie projektów komplementarnych);
- zatwierdzanie rocznych planów działań w związku z realizacją Zintegrowanej strategii rozwoju *Elckiego Obszaru Funkcjonalnego na lata 2014–2025*;
- zatwierdzanie rocznych planów realizacji *Zintegrowanej strategii rozwoju Elckiego Obszaru Funkcjonalnego na lata 2014–2025*;
- nadzór pracy Koordynatora Strategii.

Posiedzenia Komitetu Sterującego będą odbywały się z częstotliwością zależną od potrzeb, jednakże nie rzadziej niż raz na pół roku.

Koordynator strategii

Koordynacją strategii będzie zajmował się Wydział Strategii i Rozwoju Urzędu Miasta Elku. Wśród najważniejszych zadań wymienić można:

- obsługę Komitetu Sterującego,
- obsługę procedur związanych z realizacją strategii,
- monitoring i sprawozdawczość z wdrażania strategii,
- koordynację przygotowania i realizacji wspólnych projektów,
- informację i promocję.

Opis podstawowych procedur zarządzania

Opis procesu decyzyjnego w zakresie wyboru projektów

Decyzje będą podejmowane przez Komitet Sterujący (w formie protokołu). Każdy z partnerów będzie miał równy udział i równy głos w podejmowaniu strategicznych decyzji. Decyzje zapadają podczas głosowania w drodze konsensusu.

Wszelkie zmiany zapisów strategii rozwoju będą również wymagały zgody Komitetu Sterującego oraz zachowania procedur obowiązujących w poszczególnych jednostkach.

Opis zastosowania zasady partnerstwa na każdym etapie wdrażania Zintegrowanej strategii rozwoju Elckiego Obszaru Funkcjonalnego na lata 2014–2025

Włączenie przedstawicieli społeczności lokalnych jest realizowane od czasu pierwszych spotkań zespołów roboczych przygotowujących projekt strategii. Działania te będą kontynuowane podczas realizacji strategii.

Opis procedur związanych z działaniami marketingowymi

Kluczowe informacje w zakresie postępów realizacji strategii będą zamieszczane na stronach internetowych lidera (Miasta Ełk) oraz partnerów. W miarę możliwości partnerzy realizujący strategię (na poziomie EOF oraz w poszczególnych gminach) będą realizowały konferencje, seminaria, spotkania upowszechniające postępy w realizacji Zintegrowanej strategii rozwoju Ełckiego Obszaru Funkcjonalnego na lata 2014–2025

10.2. Monitoring i ewaluacja

Monitoring i ewaluacja strategii będą służyły ocenie stopnia osiągnięcia celów, a tym samym skuteczności podejmowanych działań. Pozwoli to także na bieżąco podejmować działania korygujące, jeśli będą wymagane.

Monitoring i ewaluacja realizacji Zintegrowanej strategii rozwoju Ełckiego Obszaru Funkcjonalnego na lata 2014–2025 będzie realizowany przez Wydział Strategii i Rozwoju Urzędu Miasta Ełku. Analiza danych (zgodnie z przyjętymi wskaźnikami realizacji poszczególnych celów) będzie prowadzona raz w roku (do końca lipca roku następnego).

W tabeli wskazano listę wskaźników kluczowych dla realizacji celów strategicznych i operacyjnych, wraz z określeniem wartości bazowej (2012 rok) oraz docelowych w 2020 oraz 2025 roku. Podstawowym źródłem danych na temat poziomu wskaźników będą dane własne (dokumentacja projektowa, sprawozdawczość jednostek samorządu terytorialnego). Wspomagającym źródłem będą dane Głównego Urzędu Statystycznego, w tym dane zawarte w Banku Danych Lokalnych.

Tabela 82. Wskaźniki monitoringu

Cel strategiczny/ operacyjny	Wskaźnik	Jednostka miary	Źródło	Wartość bazowa [2012 rok]	Wartość docelowa w 2020 roku	Wartość docelowa w 2025 roku
1. Poprawa jakości życia i integracji społecznej	Udział osób w gospodarstwach domowych korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej	[%]	GUS	11,6	11,0	10,5
	Udział bezrobotnych zarejestrowanych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym	[%]	GUS	14,7	13,0	12,0
1.1 Wspieranie aktywności obywatelskiej	Liczba organizacji pozarządowych objętych wsparciem w latach 2014–2025 (w ramach projektów realizowanych przez EOF)	[liczba]	dane własne	-	100	130
	Liczba nowo zarejestrowanych organizacji pozarządowych (w latach 2014–2025)	[szt.]	dane własne	-	20	25
1.2 Rewitalizacja obszarów zdegradowanych	Powierzchnia zrewitalizowanych obszarów w latach 2014–2025 (w ramach projektów realizowanych przez EOF)	[ha]	dane własne	-	5	6
	Liczba nowych inicjatyw/programów społecznych zrealizowanych na obszarach zdegradowanych (w ramach projektów realizowanych przez EOF)	[liczba]	dane własne	-	10	12

<i>Cel strategiczny/ operacyjny</i>	<i>Wskaźnik</i>	<i>Jednostka miary</i>	<i>Źródło</i>	<i>Wartość bazowa [2012 rok]</i>	<i>Wartość docelowa w 2020 roku</i>	<i>Wartość docelowa w 2025 roku</i>
	Liczba zorganizowanych konferencji, seminariów w latach 2014–2025	[liczba]	dane własne	-	21	36
5.1. Promocja wewnętrzna i zewnętrzna EOF	Udział firm w targach/misjach zagranicznych w latach 2014–2025	[liczba]	dane własne	-	15	20
	Liczba pozyskanych inwestorów w latach 2014–2025	[liczba]	dane własne	-	8	10
5.2. Rozwój form współpracy ponadlokalnej	Liczba zaangażowanych jednostek w latach 2014–2025 (w ramach projektów realizowanych przez EOF)	[liczba]	dane własne	-	21	36
	Liczba zorganizowanych konferencji, seminariów w latach 2014–2025	[liczba]	dane własne	-	21	36
5.3. Rozwój form współpracy wewnętrznej w EOF	Liczba jednostek samorządowych otrzymujących wsparcie w latach 2014–2025 (w ramach projektów realizowanych przez EOF)	[liczba]	dane własne	-	28	48
	Liczba badań, analiz, ekspertyz w latach 2014–2025	[liczba]	dane własne	-	14	24

Źródło: opracowanie własne.

11. Analiza oddziaływania na środowisko

Celem przeprowadzenia oceny wpływu *Zintegrowanej strategii rozwoju Elckiego Obszaru Funkcjonalnego na lata 2014–2025* na środowisko jest określenie potencjalnych skutków ich realizacji na poszczególne elementy środowiska, w tym: ludzi, różnorodność biologiczną, obszary chronione, zwierzęta, rośliny, siedliska przyrodnicze, wody, gleby, powierzchnię ziemi, krajobraz oraz powietrze atmosferyczne.

W ramach niniejszego rozdziału wskazano jedynie ogólne skutki, jakie mogą wynikać z realizacji celów strategicznych i operacyjnych oraz działań określonych w Strategii. Wnikliwa ocena oddziaływania na środowisko będzie przedmiotem odrębnego dokumentu, w ramach strategicznej oceny oddziaływania na środowisko.

Warto zaznaczyć, że zasoby środowiska przyrodniczego są jednym z pięciu priorytetów określonych w *Zintegrowanej strategii rozwoju Elckiego Obszaru Funkcjonalnego na lata 2014 – 2025*. Z punktu widzenia *Zintegrowanej strategii rozwoju Elckiego Obszaru Funkcjonalnego na lata 2014–2025* istotne jest utrzymanie wysokiej jakości środowiska, o czym świadczy również sformułowanie jednego z celów strategicznych, zakładającego zrównoważone wykorzystanie zasobów.

Realizacja niektórych celów może pozornie stać w sprzeczności z celami ochrony środowiska, na przykład: w zakresie ochrony klimatu, ze względu na rosnące zapotrzebowanie na energię, surowce naturalne i systemy komunikacji. Należy jednak pamiętać, że w kontekście trwałego i zrównoważonego rozwoju konieczne jest podjęcie wyzwania rozwoju konkurencyjnej gospodarki, z wykorzystaniem przyrodniczych potencjałów i przy minimalizacji presji na środowisko.

Jednocześnie realizacja części planowanych działań ma szansę rozwiązać problemy ochrony środowiska na terenie EOF, które w wielu przypadkach wynikają z problemów rozwojowych i dotyczą braków w nowoczesnej infrastrukturze transportowej i energetycznej oraz infrastrukturze służącej ochronie środowiska (wodociągi, kanalizacja, oczyszczanie ścieków).

Szeroki zakres dziedzin rozwoju sprawia, że przewidywane oddziaływania mogą mieć różnorodny charakter, od pozytywnych, przez neutralne, po negatywne. W przypadku potencjalnych i negatywnych oddziaływań spodziewane są skutki jedynie o charakterze lokalnym i krótkotrwałym, które przy zastosowaniu działań minimalizujących, pozostaną bez większego znaczenia dla ogólnego stanu środowiska.

W zakresie przewidywanych oddziaływań na ludzi można uznać, iż wszystkie cele oraz proponowane typy działań będą miały pozytywne oddziaływanie na mieszkańców EOF. Oddziaływania będą miały w przeważającej części bezpośredni i skumulowany charakter. Dotyczy to przede wszystkim zadań służących poprawie jakości życia i integracji społecznej.

Analiza oddziaływania skutków realizacji *Zintegrowanej strategii rozwoju Elckiego Obszaru Funkcjonalnego na lata 2014–2025* na różnorodność biologiczną, zwierzęta, rośliny oraz obszary chronione z uwzględnieniem sieci Natura 2000, pozwala zidentyfikować oddziaływania o zróżnicowanym charakterze.

Wpływ celów operacyjnych i wskazanych w nich typów działań wyznaczonych w ramach 1 i 2 celu strategicznego, dotyczących wzrostu konkurencyjności gospodarki, stworzenia warunków do pozyskiwania inwestorów i wsparcia aktywności zawodowej mieszkańców oraz kapitału społecznego, jako katalizatora procesów rozwojowych, jest trudny do przewidzenia. Można przypuszczać, że większość zakładanych typów działań nie niesie za sobą ryzyka wystąpienia znaczących oddziaływań na różnorodność biologiczną, rośliny, zwierzęta oraz obszary chronione, w tym obszary Natura 2000. Nie można jednak wykluczyć, że skutki ich realizacji nie będą znacząco wpływały na rozpatrywane

komponenty środowiska. Biorąc pod uwagę poziom szczegółowości Zintegrowanej strategii rozwoju *Ełckiego Obszaru Funkcjonalnego na lata 2014 – 2025*, oddziaływanie wspomnianych typów działań można ocenić jako neutralne.

Realizacja działań w kierunku aktywizacji zawodowej społeczeństwa (cele 1.1, 1.3. i 1.4.) może mieć dwojakie skutki dla środowiska. Oddziaływanie na poszczególne elementy przyrody uzależnione będzie od kierunku, w jakim będzie następowała aktywizacja. W przypadku znacznego wzrostu liczby i wielkości przedsiębiorstw o profilu stanowiącym zagrożenie dla środowiska należy się spodziewać negatywnych konsekwencji. Istotne jest tu rzetelne rozpatrywanie poszczególnych przedsięwzięć pod kątem oceny oddziaływania na środowisko. Należy również brać pod uwagę, że aktywizacja zawodowa i rozwój przedsiębiorczości na terenach, które dotychczas pozostawały z dala od tego rodzaju działalności, może powodować znaczący wzrost antropopresji na rozpatrywane komponenty środowiska.

Obszarem działania o niesprecyzowanym oddziaływaniu na środowisko może być produkcja energii ze źródeł odnawialnych (cel 3.1.). Sama produkcja jest zdecydowanie prośrodowiskowym działaniem, ale może się również wiązać z negatywnym wpływem na przyrodę. Siła i skutek oddziaływania zależy od specyfiki danego rodzaju OZE. W przypadku energii wiatru, funkcjonowanie ferm wiatrowych stanowi zagrożenie dla ptaków i nietoperzy. Pewne ryzyko niesie za sobą również prowadzenie dużych monokulturowych upraw roślin energetycznych, wprowadzanie obcych gatunków roślin energetycznych oraz stosowanie roślin modyfikowanych genetycznie. Tego typu działania powodują znaczne uproszczenia ekosystemów, a przez to nie służą zachowaniu bioróżnorodności. Gwarancją minimalizacji negatywnych oddziaływań będzie właściwy dobór lokalizacji dla tego rodzaju inwestycji. Wpływ przedsięwzięć związanych z OZE na różnorodność biologiczną, rośliny, zwierzęta i obszary chronione powinien być szczegółowo rozpatrywany na etapie oceny oddziaływania na środowisko konkretnych instalacji.

Założenia *Zintegrowanej strategii rozwoju Ełckiego Obszaru Funkcjonalnego na lata 2014–2025* będą prawdopodobnie skutkowały podjęciem działań mogących mieć także stricte negatywne konsekwencje dla przyrody. Dotyczy to działań w obrębie infrastruktury sieciowej oraz transportowej, co wiąże się z ubytkiem przestrzeni przyrodniczej, a przez to zagraża zachowaniu różnorodności biologicznej. Skala, zasięg i specyfika oddziaływań ze strony rozwoju infrastruktury liniowej będą zróżnicowane. Można jednak zakładać, że zajęcie przestrzeni może spowodować fragmentację terenu – przerwanie ciągłości korytarzy ekologicznych, zaburzenie spójności ekosystemów oraz niszczenie stanowisk gatunków i ich siedlisk. Jednoczesne podejmowanie różnych działań infrastrukturalnych może doprowadzić do wystąpienia oddziaływań skumulowanych, co w efekcie niesie ryzyko pogłębienia izolacji terenów cennych przyrodniczo. Potencjalnie negatywny wpływ na obszary chronione, w tym Natura 2000, różnorodność biologiczną, faunę i florę, spodziewany jest w wyniku rozbudowy infrastruktury drogowej. Zdecydowanie największe negatywne skutki wiąże się z rozbudową i modernizacją nowych dróg najwyższej rangi, przez obszary dotychczas niezwiązane z tego typu oddziaływaniem. Poza naruszeniem spójności obszarów i ciągłości korytarzy migracyjnych, obniżeniu ulega odporność ekosystemów. Przebieg trasy komunikacyjnej w zasadzie zawsze wiąże się z płoszeniem zwierząt w jej otoczeniu. Wzrosnąć może również śmiertelność zwierząt. Istotne zmiany zachodzą również w zakresie klimatu akustycznego oraz jakości powietrza atmosferycznego.

Budowa i rozbudowa dróg związana jest również z budową infrastruktury towarzyszącej, na przykład ekranów akustycznych, które z jednej strony ograniczają uciążliwości hałasowe, a z drugiej wzmacniają negatywny wpływ na naruszenie tras migracji ptaków.

Poza barierą fizyczną obiekty liniowe wywołują również efekt bariery behawioralnej, głównie poprzez oddziaływania wynikające z ruchu pojazdów: emisja hałasu, zanieczyszczenia powietrza, oświetlenie pojazdów.

Należy jednak zaznaczyć, że budowa nowych dróg oraz rozbudowa istniejących na terenie EOF jest obecnie koniecznością. Pozostawienie infrastruktury drogowej w niezmienionym stanie, przy stale wzrastającym natężeniu ruchu drogowego, będzie oddziaływało nie mniej znacząco niż rozwój sieci transportowej.

Negatywne oddziaływania spodziewane są również w przypadku budowy lotniska. Poza zajęciem terenu zagrożenie stwarza nadmierny hałas emitowany szczególnie przy startach i lądowaniach samolotów. Dodatkowe zagrożenie stwarza również znaczna kolizyjność ptaków z samolotami. Potencjalne skutki negatywnego oddziaływania lotniska na środowisko mogą być łagodzone już na etapie wyboru lokalizacji inwestycji. Odpowiednie usytuowanie lotniska, z dala od szczególnie wartościowych siedlisk przyrodniczych i szlaków migracji ptaków, pozwala uniknąć znaczącego negatywnego oddziaływania na środowisko. Zapobieganie negatywnym oddziaływaniom na etapie funkcjonowania lotniska sprowadza się do odpowiedniego wyposażenia go w elementy i urządzenia ograniczające ryzyko pogorszenia stanu środowiska. Ponadto w trakcie eksploatacji inwestycji wskazane jest prowadzenie monitoringu poszczególnych elementów środowiska, w tym klimatu akustycznego, stanowisk ptaków, nietoperzy, i innych. Z drugiej jednak strony funkcjonowanie lotniska mogłoby ograniczyć natężenie ruchu na drogach, co przyniosłoby w rezultacie pozytywny efekt dla środowiska przyrodniczego.

Podobnych efektów można się spodziewać w przypadku rozwoju wewnętrznej sieci powiązań kolejowych. Ełcki Obszar Funkcjonalny jest obszarem dość dobrze wyposażonym w sieć kolejową, część tras wymaga jedynie modernizacji. Uruchomienie sprawnie funkcjonujących połączeń pasażerskich, przy jednoczesnym nacisku na rozwój przewozów towarowych, mogłoby w znacznym stopniu odciążyć szlaki drogowe. Dzięki temu ograniczeniu uległaby silna presja ze strony ruchu kołowego na środowisko.

Pośrednie pozytywne oddziaływanie na bioróżnorodność, rośliny, zwierzęta i obszary chronione spodziewane jest także przy realizacji zadań z zakresu zrównoważonego systemu transportu publicznego (cel 4.2.). Usprawnienie funkcjonowania systemu przewozów pasażerskich może w pewnym stopniu ograniczyć ruch pojazdów prywatnych, a przez to odciążyć szlaki komunikacji drogowej. Dzięki temu ograniczeniu ulegnie emisja zanieczyszczeń, hałasu i wibracji, a w rezultacie zmniejszy się presja na środowisko.

Realizacja zdecydowanej większości celów i działań może mieć charakter neutralny lub pozytywny dla komponentów środowiska, takich jak powierzchnia ziemi, krajobraz oraz zasoby naturalne.

W przypadku oddziaływania na wody powierzchniowe i podziemne działania związane z rozwojem społeczno-gospodarczym mogą mieć jedynie pośredni wpływ na ten element środowiska. Negatywne oddziaływania na środowisko wodne spodziewane są w związku z rozwojem infrastruktury transportowej oraz w mniejszym stopniu energetycznej i gazowej, czy rozwojem w sektorze rolnictwa. Rozwój przedsiębiorczości, powstawanie nowych obiektów, wzrost produkcji, może generować większe zapotrzebowanie na wodę i energię.

Oddziaływania pozytywne w stosunku do wód powierzchniowych i podziemnych spodziewane są w wyniku realizacji działań na rzecz zrównoważonego wykorzystania zasobów naturalnych. Bezpośrednie pozytywne oddziaływania na wody podziemne i powierzchniowe przypuszczalnie wystąpią w związku z realizacją założeń w zakresie ochrony zasobów przyrodniczych.

W przypadku oddziaływań na stan powietrza atmosferycznego oraz na zmiany klimatu można spodziewać się skutków. Z jednej strony kierunki działań dotyczące rozwoju infrastruktury transportowej (drogowej, lotniczej) mogą przynieść wzrost natężenia ruchu w regionie i emisji zanieczyszczeń. Z drugiej jednak strony ruch stale się nasila niezależnie od realizowanych inwestycji, zatem jego odpowiednie skanalizowanie i uporządkowanie sieci komunikacyjnej powoduje spadek emisji.

W trakcie konsultacji odbyły się dwa spotkania:

24 kwietnia 2014 roku w Urzędzie Gminy Prostki – w spotkaniu udział wzięły 44 osoby,

8 maja 2014 roku w Urzędzie Miasta Ełku – w spotkaniu udział wzięły 64 osoby.

Spotkania były prowadzone metodą open space. Uczestnicy zostali poproszeni o określenie możliwych działań na rzecz realizacji wybranych przez siebie obszarów tematycznych. Propozycje wypracowane w trakcie spotkań uwzględniono w ostatecznej wersji dokumentu. Ponadto w salach, w których odbywały się spotkania, udostępniono dokument w wersji drukowanej wraz z formularzami konsultacyjnymi. Nie zgłaszano uwag.

Dodatkowo, w okresie trwania konsultacji, zespół Autorów dokumentu dokonał zmian, dostosowując dokument do:

zapisów zmienionego po konsultacjach społecznych Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Warmińsko-Mazurskiego na lata 2014-2020,

zapisów zmienionych po konsultacjach społecznych dokumentów: Strategia rozwoju Ośrodka Subregionalnego Ełk do roku 2025 oraz Mandatu negocjacyjnego Związku ZIT MOF Ełk w sprawie realizacji Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych (ZIT) dla miejskiego obszaru funkcjonalnego Ełku w Regionalnym Programie Operacyjnym Warmia i Mazury na lata 2014-2020

Wszelkie zmiany w dokumencie były konsultowane i zatwierdzane przez Wydział Strategii i Rozwoju Urzędu Miasta w Ełku (przedstawiciela lidera projektu „Przygotowanie dokumentów strategicznych dla ełckiego obszaru funkcjonalnego województwa warmińsko-mazurskiego”).

Opracowanie Zintegrowanej strategii rozwoju Ełckiego Obszaru Funkcjonalnego na lata 2014–2025 w ramach projektu „Przygotowanie dokumentów strategicznych dla Ełckiego Obszaru Funkcjonalnego Województwa Warmińsko-Mazurskiego”. Projekt współfinansowany jest ze środków Unii Europejskiej w ramach Programu Operacyjnego Pomoc Techniczna 2007 („Konkurs dotacji na działania wspierające jednostki samorządu terytorialnego w zakresie planowania miejskich obszarów funkcjonalnych”, ogłoszony przez Ministerstwo Rozwoju Regionalnego).

<i>Lp.</i>	<i>Nazwa</i>	<i>Zużycie energii elektrycznej [kWh/m²/rok]</i>
32.	Szkoła Podstawowa nr 5 im. M. Konopnickiej	16,53
33.	Szkoła Podstawowa nr 7 z Oddziałami integracyjnymi + Gimnazjum nr 2	16,59
34.	Szkoła Podstawowa nr 9 im. Jana Pawła II + Gimnazjum nr 3 im. Kard. S. Wyszyńskiego	11,93
35.	Zespół Szkół Samorządowych	19,34
36.	Urząd Miasta ul. Piłsudskiego 2	72,67
37.	Urząd Miasta ul. Piłsudskiego 4	76,16
38.	Urząd Miasta ul. Piłsudskiego 6	57,40
Gmina Kalinowo (planowane zużycie na 2014)		
39.	Urząd Gminy Kalinowo	3,13
40.	Gminny Ośrodek Zdrowia Kalinowo	35,64
41.	Ośrodek Zdrowia Borzymy	2,58
42.	Ośrodek Zdrowia Pisanica	1,70
43.	Świetlica Wysokie, przedszkole	8,26
44.	Szkoła Podstawowa z salą gimnastyczną i Zespół Obsługi Szkół w Kalinowie oraz Gimnazjum w Kalinowie	16,85
45.	Zespół Szkół w Pisanicy wraz z salą gimnastyczną	10,84
46.	Szkoła Podstawowa w Borzymach	4,10
47.	Szkoła Podstawowa w Sypitkach	8,91
Gmina Prostki		
48.	Przedszkole w Prostkach	19,62
49.	Szkoła Podstawowa w Prostkach	4,82
50.	Gimnazjum w Prostkach	18,38
51.	Urząd Gminy Prostki	27,12
52.	Zespół Szkół w Wiśniowie Ełckim	5,74
53.	Szkoła Podstawowa w Rożyńsku Wielkim	10,30
Gmina Stare Juchy		
54.	Budynek Urzędu Gminy	44,12
55.	Gminny Ośrodek Kultury	62,50
56.	Zespół Szkół Samorządowych w Starych Juchach	18,13

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych przekazanych przez gminy

Tabela 22. Standard energetyczny i wskaźniki zużycia energii na ogrzewanie i c.w.u. w budynkach gmin EOF

LP	Nazwa	Powierzchnia użytkowa [m ²]	Rodzaj ogrzewania	Rodzaj budynku, zakres przeprowadzonej termomodernizacji	Zakres niezbędnej termomodernizacji	Zużycie energii na ogrzewanie [GJ/m ² /rok]
Gmina Ełk						
1.	Urząd Gminy – nowy budynek	2000	CO PEC	planowana przeprowadzka – budynek murowany (powojaskowy), aktualnie w remoncie – docieplenie ścian i stropów, stolarka	nie wymagana	b.d.
2.	Centrum Kultury i Sportu Gminy Ełk-Straduny	259,3	CO lokalna kotłownia węglowa	budynek murowany, ściany nieocieplone, stolarka wymieniona, ocieplony dach nad salą widowiskową,	docieplenie elewacji, stropu nad częścią budynku	1,217 (część obiektu stanowi sala widowiskowa – pomieszczenie wyższe niż standardowe)
3.	Centrum Kultury i Sportu Gminy Ełk-filia w Nowej Wsi Ełckiej	83,4	CO lokalna kotłownia węglowa	budynek murowany, nieocieplony, okna stare	docieplenie ścian i stropów, wymiana stolarki, źródła ciepła	1,103
4.	Biblioteka Publiczna – Nowa Wieś Ełcka	89,6	CO lokalna kotłownia węglowa	budynek murowany, nieocieplony, okna PVC	docieplenie ścian i stropów, wymiana stolarki, źródła ciepła	1,027
5.	Biblioteka Publiczna – filia Straduny	62,8	CO lokalna kotłownia węglowa	budynek murowany, ściany nieocieplone, stolarka wymieniona,	docieplenie elewacji i stropu	1,004
6.	Szkoła Podstawowa im. Szarych Szeregów w Mrozach Wielkich	801,5	gazowo – węglowe	murowany, nie był termomodernizowany	nie wymagana	0,563
7.	Szkoła Podstawowa im. rtm. Witolda Pileckiego w Rękusach	1 004,5	węglowe	murowany, był częściowo termomodernizowany, ocieplono i zmieniono pokrycie dachu na blachodachówkę	ocieplenie ściany północnej budynku	0,801
8.	Gimnazjum im. Jana Bytnara PS. „Rudy” w Nowej Wsi Ełckiej	1 081,6	gazowo – olejowe	murowano-drewniany, był termomodernizowany wymieniono okna i ocieplono ściany w starej części budynku	nie wymagana	0,515

LP	Nazwa	Powierzchnia użytkowa [m ²]	Rodzaj ogrzewania	Rodzaj budynku, zakres przeprowadzonej termomodernizacji	Zakres niezbędnej termomodernizacji	Zużycie energii na ogrzewanie [GJ/m ² /rok]
9.	Zespół Szkół Samorządowych w Woszczelach	1 268,5	olejowe	murowany, nie był termomodernizowany	nie wymagana	0,496
10.	Zespół Szkół Samorządowych w Stradunach	4 931,9	olejowo – gazowe	murowany, był częściowo termomodernizowany, zbudowano nową kotłownię i wymieniono okna w hali sportowej, wykonano izolację fundamentów	nie wymagana	0,349
11.	Zespół Szkół Samorządowych w Chełcach	1 185,6	pellet – olej	murowany, nie był termomodernizowany	wykonanie opaski wokół fundamentów	0,602
12.	Zespół Szkolno-Przedszkolny w Nowej Wsi Ełckiej	30556	olejowe	murowany, był częściowo termomodernizowany, wykonano ocieplenie strychu w starej części budynku	ocieplenie ścian w starej części budynku	0,424
Miasto Ełk						
1.	Miejska Biblioteka Publiczna w Ełku im. Z. Nasierowskiej	1 431	CO sieciowe	-	nie wymagana	0,331
2.	Centrum Edukacji Ekologicznej	485	OZE	montaż instalacji oze 2009	nie wymagana	0,000
3.	Ełckie Centrum Kultury	2 828	CO sieciowe	docieplenie ścian dużej sali widowiskowej	nie wymagana	0,419
4.	Szkoła Artystyczna	2 478	CO sieciowe	-	nie wymagana	0,261
5.	Gimnazjum nr 1	2 697	CO sieciowe	-	kompleksowa termomodernizacja w latach 2014–2020	0,533
6.	Hala Sportowa ul. Kościuszki	1 018	CO sieciowe	-	nie wymagana	0,425
7.	Hala Sportowo-Widowiskowa ul. Kolbego	3 039	CO sieciowe	-	nie wymagana	0,409

LP	Nazwa	Powierzchnia użytkowa [m ²]	Rodzaj ogrzewania	Rodzaj budynku, zakres przeprowadzonej termomodernizacji	Zakres niezbędnej termomodernizacji	Zużycie energii na ogrzewanie [GJ/m ² /rok]
8.	Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej	1 042	CO sieciowe	-	Kompleksowa termomodernizacja w latach 2014–2020	0,603
9.	Park Wodny	6 120	CO sieciowe	Wykorzystanie energii słonecznej do podgrzewania wody basenowej i c.w.u. oraz wytwarzania energii elektrycznej	nie wymagana	0,647
10.	Miejskie Przedszkole „Perełka” im. J. Brzechwy	556	CO sieciowe + gaz PBP	-	kompleksowa termomodernizacja w latach 2014–2020	0,972
11.	Miejskie Przedszkole „Niezapominajka”	530	CO sieciowe + gaz PBP	-	kompleksowa termomodernizacja w latach 2014–2020	0,826
12.	Miejskie Przedszkole „Mali Odkrywczy”	1 074	CO sieciowe + gaz PBP	-	kompleksowa termomodernizacja w latach 2014–2020	0,715
13.	Miejskie Przedszkole 'Bajka" + SP nr 5	1 575	CO sieciowe + gaz PBP	-	nie wymagana	0,705
14.	Miejskie Przedszkole „Świąteczko”	920	CO sieciowe + gaz PBP	-	kompleksowa termomodernizacja w latach 2014–2020	0,828
15.	Miejskie Przedszkole i Żłobek „Ekołutki”	3 305	CO sieciowe + gaz PBP	-	kompleksowa termomodernizacja w latach 2014–2020	0,450
16.	Miejskie Przedszkole „Słoneczna Ósemka”	1 255	CO sieciowe + gaz PBP	-	kompleksowa termomodernizacja w latach 2014–2020	0,530
17.	Środowiskowy Dom Samopomocy dla Dorosłych	506	CO sieciowe	-	nie wymagana	0,420

	go Gmin: Elk, Kalinowo, Prostki, Stare Juchy, PRL Powiatu Elckiego, kompleksowo rozwiązuje problem całego EOF (niewystarczający dostęp do usług społecznych), przedsięwzięcie powiązane z miastem-rdzeniem, duży wpływ na rozwój społeczny obszaru (poprawa jakości życia mieszkańców, dostępności do usług społecznych).
Źródło finansowania	RPO Warmia i Mazury 2014–2020 Oś priorytetowa 9. Dostęp do wysokiej jakości usług publicznych, Oś priorytetowa 11. Włączenie społeczne
Wsparcie UE	26,96 mln zł
Wkład własny	4,76 mln zł
Terytorialny wymiar wsparcia	Cały EOF, w tym MOF Elk
Wnioskodawca	Porozumienie samorządowe: Powiat Elcki, Miasto Elk, Gmina Elk, Gmina Kalinowo, Gmina Prostki, Gmina Stare Juchy
Planowane wykorzystanie instrumentów finansowych	Brak/wsparcie bezzwrotne
Powiązanie z innymi projektami	Projekt komplementarny dla przedsięwzięć: – Utworzenie Centrum Wolontariatu, – Rewitalizacja społeczna i środowiskowa obszarów zdegradowanych EOF, – Program integracji grup wrażliwych na terenie EOF, – Poprawa usług zdrowotnych skierowanych na choroby cywilizacyjne, – Program budownictwa socjalnego/komunalnego, wspomagane, chronione-go promującego włączenie społeczne.
Wskaźniki	Liczba osób zagrożonych wykluczeniem społecznym objętych wsparciem [os.]. Liczba osób z niepełnosprawnościami objętych wsparciem [os.]. – Liczba osób biernych zawodowo, nieuczestniczących w kształceniu lub szkoleniu objętych wsparciem [os.]. – Liczba osób w niekorzystnej sytuacji społecznej poszukujących pracy, uczestniczących w kształceniu lub szkoleniu, zdobywających kwalifikacje, pracujących po opuszczeniu programu [os.]. – Liczba podmiotów ekonomii i integracji społecznej objętych wsparciem [szt.].

Stworzenie systemu zarządzania jakością usług skierowanych do grup wrażliwych

Cel operacyjny ZSR EOF	1.3 Rozwój usług i poprawa infrastruktury na rzecz przeciwdziałania wykluczeniu społecznemu.
Cel tematyczny/Priorytet inwestycyjny UE	CT 9. Wspieranie włączenia społecznego i walka z ubóstwem. PI 9i Aktywne włączenie, w tym z myślą o promowaniu równych szans oraz aktywnego uczestnictwa i zwiększaniu szans na zatrudnienie. PI 9iv Ułatwianie dostępu do przystępnych cenowo, trwałych oraz wysokiej jakości usług, w tym opieki zdrowotnej i usług społecznych świadczonych w interesie ogólnym.
Zakres przedsięwzięcia	– Wprowadzenie systemów pomiaru jakości usług świadczonych przez instytucje pomocy i integracji społecznej, – Wdrożenie systemu certyfikacji jakości usług; wdrażanie nowych modeli organizacyjnych Instytucji pomocy i integracji społecznej oraz analiza ich efektywności, – Koordynowanie oraz promowanie działań umożliwiających tworzenie platform współpracy pomiędzy instytucjami pomocy i integracji społecznej, podmiotami zatrudnienia socjalnego oraz publicznymi służbami zatrudnienia, – Rozwój nowych usług społecznych, z podziałem na usługi profilaktyczne, aktywizujące i interwencyjne, z uwzględnieniem grup szczególnie zagrożonych ubóstwem i wykluczeniem społecznym, w tym dzieci i młodzieży.

Zakres przedsięwzięcia	– Projekty służące ograniczeniu barier architektonicznych i komunikacyjnych, – Działania na rzecz rozwoju form edukacji integracyjnej, - Rozbudowa oferty Centrum Integracji Społecznej oraz klubów i świetlic integracyjnych: • rozwój oferty szkoleniowej, doradczej, itp. kierowanej do różnych grup (w tym niepełnosprawnych, uzależnionych, opuszczających zakłady karne, osób chorych psychicznie), • rozbudowa usług poradnictwa rodzinnego, wsparcia rodzin świadczących pieczę zastępczą i rodzin adopcyjnych, • wsparcie usług poradnictwa prawnego i obywatelskiego dla osób zagrożonych wykluczeniem, – Wprowadzenie instytucji asystenta rodziny, asystenta osoby niepełnosprawnej lub starszej, – Działania na rzecz wzmocnienia integracji międzypokoleniowej.
Uzasadnienie	Integrujące znaczenie dla EOF: – zgodność ze: <i>Strategią zrównoważonego rozwoju Ełku do roku 2020, Strategią rozwoju Ośrodka Subregionalnego Ełk do roku 2025</i>, planami rozwoju lokalnego Gmin: Ełk, Kalinowo, Prostki, Stare Juchy, PRL Powiatu Ełckiego, – kompleksowo rozwiązuje problem całego EOF, – przedsięwzięcie powiązane z miastem-rdzeniem, – istotny wpływ na rozwój społeczny obszaru (poprawa jakości życia mieszkańców, jakości usług społecznych).
Źródło finansowania	RPO Warmia i Mazury 2014–2020 Oś priorytetowa 9. Dostęp do wysokiej jakości usług publicznych
Wsparcie UE	2,55 mln zł
Wkład własny	0,45 mln zł
Terytorialny wymiar wsparcia	Cały EOF
Wnioskodawca	Porozumienie samorządowe: Powiat Ełcki, Miasto Ełk, Gmina Ełk, Gmina Kalinowo, Gmina Prostki, Gmina Stare Juchy
Planowane wykorzystanie instrumentów finansowych	Brak/wsparcie bezzwrotne.
Powiązanie z innymi projektami	Projekt komplementarny dla przedsięwzięć: – Utworzenie Centrum Wolontariatu, – Rewitalizacja społeczna i środowiskowa obszarów zdegradowanych EOF, – Program poprawy dostępności i jakości usług społecznych skierowanych do grup wrażliwych, – Program integracji grup wrażliwych na terenie EOF, – Poprawa usług zdrowotnych skierowanych na choroby cywilizacyjne, – Program budownictwa socjalnego/komunalnego, wspomaganego, chronionego promującego włączenie społeczne.
Wskaźniki	Liczba osób zagrożonych wykluczeniem społecznym objętych usługami społecznymi lub zdrowotnymi w programie [os.]. – Liczba osób z niepełnosprawnościami objętych wsparciem [os.].

Poprawa usług zdrowotnych skierowanych na choroby cywilizacyjne

Cel operacyjny ZSR EOF	1.3. Rozwój usług i poprawa infrastruktury na rzecz przeciwdziałania wykluczeniu społecznemu.
Cel tematyczny/Priorytet inwestycyjny UE	9. Wspieranie włączenia społecznego i walka z ubóstwem. 9a Inwestycje w infrastrukturę zdrowotną i społeczną, które przyczyniają się do rozwoju krajowego, regionalnego i lokalnego, zmniejszania nierówności w zakresie stanu zdrowia, promowanie włączenia społecznego poprzez lepszy dostęp do usług społecznych, kulturalnych i rekreacyjnych oraz przejścia z usług instytucjonalnych na usługi na poziomie społeczności lokalnych.

Zakres przedsięwzięcia	– Rozbudowa infrastruktury ambulatoryjnej i szpitalnej opieki zdrowotnej (w tym remonty, adaptacje budynków, wyposażenie), w tym: • stworzenie sieci gabinetów specjalistycznych na terenie gmin wiejskich EOF, • placówek świadczących usługi dla osób starszych, Doposażenie podmiotów leczniczych w celu poprawy usług związanych z chorobami odnoszącymi się do obszarów deficytowych (w tym opieka nad dziećmi, choroby układu krążenia, nowotwory, choroby odkleszczowe, choroby i zaburzenia psychiczne, choroby układu oddechowego, opieka nad osobami starszymi). <i>W tym projekt dla MOF Elk:</i> Dostosowanie infrastruktury Szpitala „Pro-Medica” w Elku Sp. z o.o. ukierunkowane na leczenie chorób stanowiących główne przyczyny niezdolności do pracy i umieralności.
Uzasadnienie	Integrujące znaczenie dla EOF: – zgodność ze: <i>Strategią zrównoważonego rozwoju Elku do roku 2020, Strategią rozwoju Ośrodka Subregionalnego Elk do roku 2025</i>, planami rozwoju lokalnego Gmin: Elk, Kalinowo, Prostki, Stare Juchy, PRL Powiatu Elckiego, – kompleksowo rozwiązuje problem całego EOF, – przedsięwzięcie powiązane z miastem-rdzeniem, – istotny wpływ na rozwój społeczny obszaru (poprawa jakości życia mieszkańców, jakości usług społecznych).
Źródło finansowania	RPO Warmia i Mazury 2014–2020 Oś priorytetowa 9. Dostęp do wysokiej jakości usług publicznych
Wsparcie UE	10,62 mln zł
Wkład własny	1,88 mln zł
Terytorialny wymiar wsparcia	Cały EOF, w tym MOF Elk
Wnioskodawca	Porozumienie samorządowe: Powiat Elcki, Miasto Elk, Gmina Elk, Gmina Kalinowo, Gmina Prostki, Gmina Stare Juchy, Pro-Medica w Elku Sp. z o.o.
Planowane wykorzystanie instrumentów finansowych	Nie jest planowane wykorzystanie instrumentów finansowych/wsparcie bezzwrotne.
Powiązanie z innymi projektami	Projekt komplementarny dla przedsięwzięć: Rewitalizacja społeczna i środowiskowa obszarów zdegradowanych EOF, – Program poprawy dostępności i jakości usług społecznych skierowanych do grup wrażliwych, – Program integracji grup wrażliwych na terenie EOF, – Program profilaktyki chorób stanowiących poważny problem zdrowotny w EOF.
Wskaźniki	– Oczekiwana liczba osób korzystających z ulepszonych usług opieki zdrowotnej [os.]. – Liczba wspartych podmiotów leczniczych [szt.].

Program profilaktyki chorób stanowiących poważny problem zdrowotny w EOF

Cel operacyjny ZSR EOF	1.3. Rozwój usług i poprawa infrastruktury na rzecz przeciwdziałania wykluczeniu społecznemu.
Cel tematyczny/Priorytet inwestycyjny UE	CT 8 Wspieranie zatrudnienia i mobilności pracowników. CT 8vi Aktywne i zdrowe starzenie się. CT 9. Wspieranie włączenia społecznego i walka z ubóstwem. PI 9iv Ułatwianie dostępu do przystępnych cenowo, trwałych oraz wysokiej jakości usług, w tym opieki zdrowotnej i usług społecznych świadczonych w interesie ogólnym.
Zakres przedsięwzięcia	Opracowanie i realizacja programów profilaktyki skierowanych na choroby cywilizacyjne i specyficzne problemy zdrowotne na terenie EOF, w tym zwłaszcza: profilaktyka wśród dzieci, choroby układu krążenia, nowotwory, choroby odkleszczowe, choroby i zaburzenia psychiczne, choroby układu od-

	W tym projekt dla MOF Elk: Utworzenie „Szkoły Młodego Einsteina” przy Parku Naukowo-Technologicznym w Elku.
Uzasadnienie	Integrujące znaczenie dla EOF: zgodność ze: <i>Strategią zrównoważonego rozwoju Elku do roku 2020</i> , <i>Strategią rozwoju Groduk Subregionalnego Elk do roku 2025</i> , planami rozwoju lokalnego Gmin: Elk, Kalinowo, Prostki, Stare Juchy, PRL Powiatu Elckiego, – kompleksowo rozwiązuje problem całego EOF, – przedsięwzięcie powiązane z miastem-rdzeniem, – istotny wpływ na rozwój społeczny obszaru (poprawa jakości życia mieszkańców, jakości usług społecznych).
Źródło finansowania	PO Wiedza Edukacja Rozwój 2014–2020 Os priorytetowa II. Efektywne polityki publiczne dla rynku pracy, gospodarki i edukacji, Oś priorytetowa III Szkolnictwo wyższe dla gospodarki i rozwoju RPO Warmia i Mazury 2014–2020 Oś priorytetowa 2. Kadry dla gospodarki, Oś priorytetowa 9. Dostęp do wysokiej jakości usług publicznych
Wsparcie UE	16,15 mln zł
Wkład własny	2,85 mln zł
Terytorialny wymiar wsparcia	Cały EOF
Wnioskodawca	Powiat Elcki, Miasto Elk
Planowane wykorzystanie instrumentów finansowych	Nie jest planowane wykorzystanie instrumentów finansowych/wsparcie bezzwrotne.
Powiązanie z innymi projektami	Projekt komplementarny dla przedsięwzięć: – Poprawa jakości i dostępności usług edukacyjnych na terenie EOF, – Uczenie się przez całe życie dla rozwoju EOF.
Wskaźniki	– Potencjalna liczba użytkowników infrastruktury opieki nad dziećmi lub edukacyjnej wspartej w programie [os.]. ■ Liczba wybudowanych/przebudowanych/rozbudowanych obiektów infrastruktury szkół wyższych [szt.]. ■ Liczba wybudowanych lub zmodernizowanych obiektów infrastruktury jednostek organizacyjnych systemu oświaty [szt.].

Poprawa jakości i dostępności usług edukacyjnych na terenie EOF

Cel operacyjny ZSR EOF	1.4. Wzrost jakości usług i poszerzenie oferty administracyjnej placówek edukacyjnych, kulturalnych i rekreacyjno-sportowych.
Cel tematyczny/Priorytet inwestycyjny UE	CT 10. Inwestowanie w edukację, umiejętności i uczenie się przez całe życie. PI 10i Ograniczenie i zapobieganie przedwczesnemu kończeniu nauki szkolnej oraz zapewnianie równego dostępu do dobrej jakości wczesnej edukacji elementarnej oraz kształcenia podstawowego, gimnazjalnego i ponadgimnazjalnego, z uwzględnieniem formalnych, nieformalnych i pozaformalnych ścieżek kształcenia umożliwiających ponowne podjęcie kształcenia i szkolenia
Zakres przedsięwzięcia	– Poprawa jakości i dostępności kształcenia: • wyposażenie szkół w nowoczesny sprzęt i materiały dydaktyczne (w tym TIK oraz kształcenie matematyczno-przyrodnicze i techniczne), • programy wsparcia dla uczniów o szczególnych potrzebach oraz z terenów zdegradowanych (w tym programy wyrównawcze, zajęcia pozalekcyjne, związane z budowaniem motywacji do kształcenia), • wsparcie związane z doradztwem zawodowym i orientacją zawodową uczniów, • wsparcie nauczycieli w zakresie kształcenia i doskonalenia zawodowego (w tym szkolenia i warsztaty z zakresu nowych technik nauczania oraz rozwijania w uczniach umiejętności istotnych z punktu widzenia rynku pracy), • dostosowanie szkół do potrzeb uczniów młodszych (adaptacja budynków, zakup wyposażenia),

	runkom pracy (pracownie, laboratoria itp.), Dostosowanie systemu kształcenia, w tym opracowanie nowych kierunków nauczania na potrzeby przedsiębiorstw z terenu EOF, Tworzenie i rozwój centrum kształcenia zawodowego i ustawicznego i innych jednostek realizujących zadania z zakresu kształcenia zawodowego i ustawicznego. <i>W tym projekt dla MOF Elk:</i> – Centrum Kształcenia Zawodowego i Ustawicznego w MOF Elk (modernizacja budynków, wyposażenie, działania edukacyjne).
Uzasadnienie	Integrujące znaczenie dla EOF: – zgodność ze: <i>Strategią zrównoważonego rozwoju Elku do roku 2020, Strategią rozwoju Ośrodka Subregionalnego Elku do roku 2025</i>, planami rozwoju lokalnego Gmin: Elk, Kalinowo, Prostki, Stare Juchy, PRL Powiatu Elckiego, – kompleksowo rozwiązuje problem całego EOF, – przedsięwzięcie powiązane z miastem-rdzeniem, – istotny wpływ na rozwój społeczny obszaru (poprawa jakości życia mieszkańców, jakości usług społecznych).
Źródło finansowania	PO Wiedza Edukacja Rozwój Os priorytetowa II. Efektywne polityki publiczne dla rynku pracy, gospodarki i edukacji RPO Warmia i Mazury 2014–2020 Oś priorytetowa 2. Kadry dla gospodarki, Oś priorytetowa 9. Dostęp do wysokiej jakości usług publicznych
Wsparcie UE	36,55 mln zł
Wkład własny	6,45 mln zł
Terytorialny wymiar wsparcia	Cały EOF, w tym MOF Elk
Wnioskodawca	Porozumienie samorządowe: Miasto Elk, Gmina Elk, mina Kalinowo, Gmina Prostki, Gmina Stare Juchy, Powiat Elcki
Planowane wykorzystanie instrumentów finansowych	Nie jest planowane wykorzystanie instrumentów finansowych/wsparcie bezzwrotne.
Powiązanie z innymi projektami	Projekt komplementarny dla przedsięwzięć: – Kształcenie zgodnie z potrzebami rynku pracy, – Poprawa jakości i dostępności usług edukacyjnych na terenie EOF.
Wskaźniki	– Liczba osób w wieku produkcyjnym, które uczestniczyły w edukacji pozaformalnej w ramach programu [os.]. – Liczba uczniów szkół i placówek kształcenia zawodowego objętych wsparciem w programie, uczestniczących w kształceniu lub pracujących po 6 miesiącach po ukończeniu nauki [os.]. – Liczba uczniów szkół i placówek kształcenia zawodowego uczestniczących w stażach i praktykach u pracodawców [os.]. – Liczba szkół i placówek kształcenia zawodowego wyposażonych w sprzęt i materiały dydaktyczne niezbędne do realizacji kształcenia zawodowego [szt.].

Poprawa oferty kulturalnej na terenie EOF

Cel operacyjny ZSR EOF	1.4. Wzrost jakości usług i poszerzenie oferty administracyjnej placówek edukacyjnych, kulturalnych i rekreacyjno-sportowych.
Cel tematyczny/Priorytet inwestycyjny UE	CT 6. Ochrona środowiska naturalnego i wspieranie efektywności wykorzystania zasobów. PI 6c Zachowanie, promocja i rozwój dziedzictwa kulturowego i naturalnego.
Zakres przedsięwzięcia	– Modernizacja infrastruktury i wzbogacenie oferty instytucji kultury: • poprawa wyposażenia, w tym zwłaszcza służącego wzbogaceniu oferty placówek (w tym zwłaszcza domów kultury na obszarach wiejskich), • konserwacja muzealiów, • organizacja imprez (w tym zintegrowany kalendarz imprez dla EOF, współpraca przy tworzeniu harmonogramu wydarzeń), tworzenie produktów kulturalnych, w tym łączących poszczególne gminy EOF, • wsparcie działań związanych z tworzeniem produktów turystycznych, w tym sieciowych, tworzenie i rozbudowa punktów bibliotecznych na tere-

	nach wiejskich, • rozbudowa Szkoły Artystycznej i utworzenie szkoły teatralnej, • tworzenie i rozwój placówek kultury działających na rzecz zachowania i promocji walorów architektoniczno-krajobrazowych i kulturowych miejscowości EOF (placówki muzealne, skansen, park etnograficzny). <i>W tym przedsięwzięcia dla MOF Elk:</i> – Rozwój i dostosowanie do nowoczesnych usług instytucji kultury działających na terenie MOF Elk • Inwestycje w instytucje kultury by dostosować je nowoczesnej działalności kulturalnej, w tym zakup trwałego wyposażenia oraz konserwacja muzealiów, starodruków itp., • rozwój i wyposażenie muzeów, izb pamięci itp., w tym Muzeum Historycznego w Elku
Uzasadnienie	Integrujące znaczenie dla EOF: – zgodność ze: <i>Strategią zrównoważonego rozwoju Elku do roku 2020, Strategią rozwoju Ośrodka Subregionalnego Elk do roku 2025</i>, planami rozwoju lokalnego Gmin: Elk, Kalinowo, Prostki, Stare Juchy, PRL Powiatu Elckiego, – kompleksowo rozwiązuje problem całego EOF, – przedsięwzięcie powiązane z miastem-rdzeniem, – istotny wpływ na rozwój społeczny obszaru (poprawa jakości życia mieszkańców, jakości usług społecznych, poszerzenie oferty turystycznej).
Źródło finansowania	RPO Warmia i Mazury 2014–2020 Oś priorytetowa 6. Kultura i dziedzictwo
Wsparcie UE	21,67 mln zł
Wkład własny	3,83 mln zł
Terytorialny wymiar wsparcia	Cały EOF, w tym MOF Elk
Wnioskodawca	Porozumienie samorządowe: Powiat Elcki, Miasto Elk, Gmina Elk, Gmina Kalinowo, Gmina Prostki, Gmina Stare Juchy
Planowane wykorzystanie instrumentów finansowych	Nie jest planowane wykorzystanie instrumentów finansowych/wsparcie bezzwrotne.
Powiązanie z innymi projektami	Projekt komplementarny dla przedsięwzięć: – Rewitalizacja obiektów zabytkowych na terenie EOF, – Poprawa jakości i dostępności usług edukacyjnych na terenie EOF.
Wskaźniki	– Liczba instytucji kultury objętych wsparciem [szt.]. – Wzrost oczekiwanej liczby odwiedzin w objętych wsparciem miejscach należących do dziedzictwa kulturalnego i naturalnego oraz stanowiących atrakcje turystyczne [os.].

Rewitalizacja obiektów zabytkowych na terenie EOF

Cel operacyjny ZSR EOF	1.4. Wzrost jakości usług i poszerzenie oferty administracyjnej placówek edukacyjnych, kulturalnych i rekreacyjno-sportowych.
Cel tematyczny/Priorytet inwestycyjny UE	CT 6. Ochrona środowiska naturalnego i wspieranie efektywności wykorzystania zasobów. PI 6c Zachowanie, promocja i rozwój dziedzictwa kulturowego i naturalnego.
Zakres przedsięwzięcia	Rewitalizacja obiektów wpisanych w rejestrze zabytków – ochrona, zachowanie i zabezpieczenie obiektów (przykładowo: rewitalizacja wyspy zamkowej), w tym obiektów mogących stanowić atrakcje turystyczne lub element produktu turystycznego (Elckiej Kolei Wąskotorowej).
Uzasadnienie	Integrujące znaczenie dla EOF: – zgodność ze: <i>Strategią zrównoważonego rozwoju Elku do roku 2020, Strategią rozwoju Ośrodka Subregionalnego Elk do roku 2025</i>, planami rozwoju lokalnego Gmin: Elk, Kalinowo, Prostki, Stare Juchy, PRL Powiatu Elckiego, – kompleksowo rozwiązuje problem całego EOF, – przedsięwzięcie powiązane z miastem-rdzeniem, – istotny wpływ na rozwój społeczny obszaru (poprawa jakości życia mieszkańców, jakości usług społecznych, wzbogacenie oferty turystycznej).
Źródło finansowania	RPO Warmia i Mazury Oś priorytetowa 6. Kultura i dziedzictwo

Wsparcie UE	59,5 mln zł
Wkład własny	10,5 mln zł
Terytorialny wymiar wsparcia	Cały EOF
Wnioskodawca	Porozumienie samorządowe: Powiat Ełcki, Miasto Ełk, Gmina Ełk, Gmina Kalinowo, Gmina Prostki, Gmina Stare Juchy Przedsiębiorcy
Planowane wykorzystanie instrumentów finansowych	Nie jest planowane wykorzystanie instrumentów finansowych/wsparcie bezzwrotne.
Powiązanie z innymi projektami	Projekt komplementarny dla przedsięwzięć: – rewitalizacja społeczna i środowiskowa obszarów zdegradowanych EOF, – poprawa zagospodarowania turystycznego i efektywne wykorzystanie zasobów EOF.
Wskaźniki	– Wzrost oczekiwanej liczby odwiedzin w objętych wsparciem obiektach [szt.]. – Liczba objętych wsparciem obiektów [szt.].

Rozwój oferty sportowo-rekreacyjnej EOF

Cel operacyjny ZSR EOF	1.4. Wzrost jakości usług i poszerzenie oferty administracyjnej placówek edukacyjnych, kulturalnych i rekreacyjno-sportowych.
Cel tematyczny/Priorytet inwestycyjny UE	CT 6. Ochrona środowiska naturalnego i wspieranie efektywności wykorzystania zasobów. PI 6c Zachowanie, promocja i rozwój dziedzictwa kulturowego i naturalnego. CT 9. Wspieranie włączenia społecznego i walka z ubóstwem. PI 9a Inwestycje w infrastrukturę zdrowotną i społeczną, które przyczyniają się do rozwoju krajowego, regionalnego i lokalnego zmniejszania nierówności w zakresie stanu zdrowia, promowanie włączenia społecznego poprzez lepszy dostęp do usług społecznych, kulturalnych i rekreacyjnych oraz przejścia z usług instytucjonalnych na usługi na poziomie społeczności lokalnych. 9iv Ułatwianie dostępu do przystępnych cenowo, trwałych oraz wysokiej jakości usług, w tym opieki zdrowotnej i usług społecznych świadczonych w interesie ogólnym.
Zakres przedsięwzięcia	– Budowa, rozbudowa, wyposażenie obiektów: • ogólnodostępnych boisk, stadionów, placów zabaw, zwłaszcza na terenach wiejskich, • terenów rekreacyjnych, parków, innych obiektów, w tym siłowni na świeżym powietrzu, ścieżek zdrowotnych, • budowa całorocznego obiektu sportowego do treningu dla sportowców zawodowych, • tworzenie/dostosowywanie tras saneczkowych (w tym z profesjonalnym torem saneczkowym), budowa tras do nart biegowych (wraz z infrastrukturą). – Działania kierowane do mieszkańców i turystów: • organizacja imprez sportowych (np. turniejów, rozgrywek), w tym zwłaszcza kierowanych do szerokiej społeczności, dzieci i młodzieży, • wsparcie oddolnych inicjatyw związanych ze sportem i rekreacją, w tym drużyn sportowych, klubów itp., • projekty promujące i zachęcające do aktywnego spędzania czasu wolnego, promocja zachowań prozdrowotnych, aktywizacja sportowa młodzieży.
Uzasadnienie	Integrujące znaczenie dla EOF: – zgodność ze: <i>Strategią zrównoważonego rozwoju Ełku do roku 2020, Strategią rozwoju Ośrodka Subregionalnego Ełk do roku 2025</i> , planami rozwoju lokalnego Gmin: Ełk, Kalinowo, Prostki, Stare Juchy, PRL Powiatu Ełckiego, – kompleksowo rozwiązuje problem całego EOF, – przedsięwzięcie powiązane z miastem-rdzeniem, – istotny wpływ na rozwój społeczny obszaru (poprawa jakości życia mieszkańców, jakości usług społecznych).

	zgodność ze: <i>Strategią zrównoważonego rozwoju Elku do roku 2020, Strategią rozwoju Ośrodka Subregionalnego Elk do roku 2025</i> , planami rozwoju lokalnego Gmin: Elk, Kalinowo, Prostki, Stare Juchy, PRL Powiatu Elckiego, kompleksowo rozwiązuje problem EOF (niedostateczny poziom przedsiębiorczości), przedsięwzięcie powiązane z miastem-rdzeniem, istotny wpływ na rozwój gospodarczy i społeczny obszaru.
Źródło finansowania	RPO Warmia i Mazury 2014–2020 Oś priorytetowa 10. Regionalny rynek pracy
Wsparcie UE	12,75 mln zł
Wkład własny	2,25 mln zł
Terytorialny wymiar wsparcia	Cały EOF
Wnioskodawca	Porozumienie samorządowe: Powiat Elcki, Miasto Elk, Gmina Elk, Gmina Kalinowo, Gmina Prostki, Gmina Stare Juchy
Planowane wykorzystanie instrumentów finansowych	Nie przewiduje się/wsparcie bezzwrotne.
Powiązanie z innymi projektami	Projekt komplementarny dla przedsięwzięć: – Tworzenie i rozwój instytucji otoczenia biznesu, – Rozwój przedsiębiorczości w kierunku inteligentnych specjalizacji.
Wskaźniki	Liczba osób, które otrzymały środki na podjęcie własnej działalności gospodarczej w programie [os.].

Program kompleksowej poprawy efektywności energetycznej i redukcji emisji CO₂ budynków użyteczności publicznej

Cel operacyjny ZSR EOF	3.1. Poprawa efektywności energetycznej i wzrost wykorzystania energii ze źródeł odnawialnych.
Cel tematyczny/Priorytet inwestycyjny UE	CT 4. Wspieranie przejścia na gospodarkę niskoemisyjną we wszystkich sektorach. PI 4c Wspieranie efektywności energetycznej, inteligentnego zarządzania energią i wykorzystania odnawialnych źródeł energii w infrastrukturze publicznej, w tym w budynkach publicznych i w sektorze mieszkaniowym.
Zakres przedsięwzięcia	– Kompleksowa modernizacja energetyczna samorządowych budynków użyteczności publicznej na terenie EOF, w tym: • ocieplenie budynków (ścian, stropów, dachu), • wymiana okien i drzwi zewnętrznych na nowe, o odpowiednich parametrach przenikalności cieplnej, • wymiana oświetlenia na energooszczędne, • przebudowa systemów grzewczych i c.w.u. (w tym wymiana, modernizacja, podłączenie do źródła ciepła), w tym wykorzystujących OZE, • przebudowa systemów wentylacji i klimatyzacji, systemów chłodzących, w tym wykorzystanie OZE. <i>W tym projekt dla MOF Elk:</i> – Poprawa efektywności energetycznej budynków użyteczności publicznej w Subregionie Elckim.
Uzasadnienie	Integrujące znaczenie dla EOF: – potrzeba redukcji emisji CO ₂ , ograniczenia zużycia nośników energii, a także zmniejszenia kosztów zaopatrzenia w energię, – strategiczne znaczenie dla EOF, – zgodność ze: <i>Strategią zrównoważonego rozwoju Elku do roku 2020, Strategią rozwoju Ośrodka Subregionalnego Elk do roku 2025</i> , planami rozwoju lokalnego Gmin: Elk, Kalinowo, Prostki, Stare Juchy, PRL Powiatu Elckiego, – istotne dla osiągania celów w zakresie redukcji emisji CO ₂ i wykazania podejmowania działań poprawiających efektywność energetyczną (ustawa o efektywności energetycznej), kompleksowo rozwiązuje problem EOF (poprawa efektywności infrastruktury publicznej), przedsięwzięcie powiązane z miastem-rdzeniem.

Źródło finansowania	PO Infrastruktura i Środowisko Oś priorytetowa I. Zmniejszenie emisyjności gospodarki, RPO Warmia i Mazury 2014–2020 Oś priorytetowa 4. Efektywność energetyczna
Wsparcie UE	66,73 mln zł
Wkład własny	11,77 mln zł
Terytorialny wymiar wsparcia	Cały EOF, w tym MOF Ełk
Wnioskodawca	Porozumienie samorządowe: Miasto Ełk, Gmina Ełk, Gmina Kalinowo, Gmina Prostki, Gmina Stare Juchy, Powiat Ełcki
Planowane wykorzystanie instrumentów finansowych	Nie przewiduje się /wsparcie bezzwrotne.
Powiązanie z innymi projektami	Projekt komplementarny dla przedsięwzięć: – Program kompleksowej poprawy efektywności energetycznej i redukcji emisji CO₂ w budynkach mieszkalnych, – Program edukacji energetycznej mieszkańców EOF, – Rozbudowa sieci ciepłowniczych, budowa lokalnych systemów zbiorowego zaopatrzenia w ciepło, Wdrożenie zarządzania energią w jednostkach samorządowych, Poprawa efektywności oświetlenia drogowego, – Modernizacja Przedsiębiorstwa Energetyki Ciepłej w Ełku oraz Zakładu Ciepłowniczego Spółdzielni Mieszkaniowej „Świt”.
Wskaźniki	– Szacowany spadek emisji gazów cieplarnianych [tony ekwiwalentu CO₂]. – Zmniejszenie zużycia energii pierwotnej w budynkach publicznych [kWh/rok]. – Liczba zmodernizowanych energetycznie budynków [szt.]. – Liczba budynków, w których wykorzystywane są OZE [szt.].

Program kompleksowej poprawy efektywności energetycznej i redukcji emisji CO₂ w budynkach mieszkalnych

Cel operacyjny ZSR EOF	3.1. Poprawa efektywności energetycznej i wzrost wykorzystania energii ze źródeł odnawialnych.
Cel tematyczny/Priorytet inwestycyjny UE	CT 4. Wspieranie przejścia na gospodarkę niskoemisyjną we wszystkich sektorach. PI 4c, 4iii Wspieranie efektywności energetycznej, inteligentnego zarządzania energią i wykorzystania odnawialnych źródeł energii w infrastrukturze publicznej, w tym w budynkach publicznych i w sektorze mieszkaniowym.
Zakres przedsięwzięcia	– Kompleksowa modernizacja energetyczna budynków mieszkalnych i ich części wspólnych, w tym: • ocieplenie budynków (ścian, stropów, dachu), • wymiana okien i drzwi zewnętrznych na nowe, o odpowiednich parametrach przenikalności cieplnej, • wymiana oświetlenia na energooszczędne, • przebudowa systemów grzewczych i c.w.u. (w tym wymiana, modernizacja, podłączenie do źródła ciepła), w tym wykorzystujących OZE, • zarządzanie energią i infrastrukturą.
Uzasadnienie	Integrujące znaczenie dla EOF: – potrzeba redukcji emisji CO₂, ograniczenia zużycia nośników energii, a także zmniejszenia kosztów zaopatrzenia w energię, – strategiczne znaczenie dla EOF, – zgodność ze: <i>Strategią zrównoważonego rozwoju Ełku do roku 2020, Strategią rozwoju Ośrodka Subregionalnego Ełk do roku 2025</i> planami rozwoju lokalnego Gmin: Ełk, Kalinowo, Prostki, Stare Juchy, PRL Powiatu Ełckiego, – istotne dla osiągania celów w zakresie redukcji emisji CO₂ i wykazania podejmowania działań poprawiających efektywność energetyczną (ustawa o efektywności energetycznej), – kompleksowo rozwiązuje problem EOF (poprawa efektywności infrastruktury mieszkaniowej), przedsięwzięcie powiązane z miastem-rdzeniem.

Uzasadnienie	Integrujące znaczenie dla EOF: rozwiązanie problemu oczyszczania ścieków na terenach wiejskich, w zabudowie rozproszonej, gdzie kanalizacja sieciowa nie ma uzasadnienia ekonomicznego, zgodność ze: <i>Strategią zrównoważonego rozwoju Ełku do roku 2020</i> , <i>Strategią rozwoju Ośrodka Subregionalnego Ełk do roku 2025</i> , planami rozwoju lokalnego Gmin: Ełk, Kalinowo, Prostki, Stare Juchy, PRL Powiatu Ełckiego, – istotne dla osiągania celów w zakresie poprawy stanu środowiska, – kompleksowo rozwiązuje problem EOF, – istotne dla zachowania odpowiedniego stanu środowiska oraz walorów niezbędnych dla rozwoju turystyki.
Źródło finansowania	RPO Warmia i Mazury 2014–2020 Oś priorytetowa 5. Środowisko przyrodnicze i racjonalne wykorzystanie zasobów
Wsparcie UE	17,60 mln zł
Wkład własny	3,10 mln zł
Terytorialny wymiar wsparcia	Cały EOF
Wnioskodawca	Porozumienie międzygminne: Gmina Ełk, Gmina Kalinowo, Gmina Prostki, Gmina Stare Juchy
Planowane wykorzystanie instrumentów finansowych	Nie przewiduje się wykorzystania instrumentów finansowych/wsparcie bezzwrotne.
Powiązanie z innymi projektami	Projekt komplementarny dla przedsięwzięć: – Poprawa gospodarki wodno-ściekowej Aglomeracji Ełk, – Poprawa gospodarki wodno-ściekowej w Gminie Ełk.
Wskaźniki	Długość wybudowanej kanalizacji sanitarnej [km]. Liczba dodatkowych osób korzystających z ulepszanego oczyszczania ścieków [RLM].

Rekultywacja systemów melioracyjnych

Cel operacyjny ZSR EOF	3.3. Rozbudowa i modernizacja infrastruktury wodno-kanalizacyjnej.
Cel tematyczny/Priorytet inwestycyjny UE	CT 5. Promowanie dostosowania do zmian klimatu, zapobiegania ryzyku i zarządzania ryzykiem. PI 5b Wspieranie inwestycji ukierunkowanych na konkretne rodzaje zagrożeń przy jednoczesnym zwiększeniu odporności na klęski i katastrofy i stworzenie systemów zarządzania klęskami i katastrofami.
Zakres przedsięwzięcia	– Modernizacja infrastruktury melioracyjnej w celu poprawy stosunków wodnych na terenach rolniczych. – Zapewnienie powiązań z infrastrukturą przeciwpowodziową.
Uzasadnienie	Integrujące znaczenie dla EOF: – zaniedbania w zakresie melioracji na użytkach rolnych powodują zagrożenia dla prowadzenia produkcji rolnej związane z powodziami i zalewaniem upraw, – zgodność ze: <i>Strategią zrównoważonego rozwoju Ełku do roku 2020</i> , <i>Strategią rozwoju Ośrodka Subregionalnego Ełk do roku 2025</i> , planami rozwoju lokalnego Gmin: Ełk, Kalinowo, Prostki, Stare Juchy, PRL Powiatu Ełckiego, – kompleksowo rozwiązuje problem EOF, – istotne dla niwelowania zagrożeń powodziowych.
Źródło finansowania	RPO Warmia i Mazury 2014–2020 Oś priorytetowa 5. Środowisko przyrodnicze i racjonalne wykorzystanie zasobów; wkład prywatny (opłata melioracyjna).
Wsparcie UE	10,20 mln zł
Wkład własny	1,8 mln zł
Terytorialny wymiar wsparcia	Cały EOF
Wnioskodawca	Porozumienie międzygminne: Miasto Ełk, Gmina Ełk, Gmina Kalinowo, Gmina Prostki, Gmina Stare Juchy, Regionalny Zarząd Melioracji i Urządzeń Wodnych

Planowane wykorzystanie instrumentów finansowych	Nie przewiduje się wykorzystania instrumentów finansowych/wsparcie bezzwrotne.
Powiązanie z innymi projektami	Projekt komplementarny dla przedsięwzięć: – Rozwój sieci rozproszonych (zbiorczych i indywidualnych) oczyszczalni ścieków, – Poprawa gospodarki wodno-ściekowej Aglomeracji Ełk, – Poprawa gospodarki wodno-ściekowej w Gminie Ełk.
Wskaźniki	Długość odnowionych systemów melioracyjnych [km].

Poprawa systemu gospodarki odpadami

Cel operacyjny ZSR EOF	3.4. Poprawa skuteczności systemu gospodarki odpadami.
Cel tematyczny/Priorytet inwestycyjny UE	CT 6. Ochrona środowiska naturalnego i efektywności wykorzystania zasobów. PI 6a Inwestowanie w sektor gospodarki odpadami celem wypełnienia zobowiązań określonych w dorobku prawnym Unii w zakresie środowiska oraz zaspokojenia wykraczających poza te zobowiązania potrzeb inwestycyjnych określonych przez państwa członkowskie.
Zakres przedsięwzięcia	– Rozbudowa infrastruktury systemu: • tworzenie i poprawa wyposażenia punktów selektywnego zbierania odpadów, • poprawa infrastruktury zbierania odpadów w miejscach użyteczności publicznej, w tym miejscach recepcji turystycznej, • doposażenie i rozbudowa Zakładu Unieszkodliwiania Odpadów w Siedliskach. – Działania miękkie: szkolenia, promocja, edukacja w tym: • dotyczące selektywnego zbierania odpadów komunalnych i specyficznych strumieni przez mieszkańców (np. baterie i akumulatory, zużyty sprzęt elektryczny i elektroniczny, odpady niebezpieczne, odpady z rolnictwa), • działania kierowane do dzieci i młodzieży (w tym konkursy, akcje zbierania odpadów, lekcje), • projekty adresowane do turystów.
Uzasadnienie	Integrujące znaczenie dla EOF: – wzrost poziomów selektywnej zbiórki oraz recyklingu odpadów wymaga działań inwestycyjnych i edukacyjnych – wśród mieszkańców, przedsiębiorców, rolników, turystów, – zgodność ze: <i>Strategią zrównoważonego rozwoju Ełku do roku 2020, Strategią rozwoju Ośrodka Subregionalnego Ełk do roku 2025</i>, planami rozwoju lokalnego Gmin: Ełk, Kalinowo, Prostki, Stare Juchy, PRL Powiatu Ełckiego, – przedsięwzięcie uwzględnione w Powiatowym Programie Ochrony Środowiska oraz Programie Ochrony Środowiska Miasta Ełku, – kompleksowo rozwiązuje problem EOF, – istotne dla osiągnięcia zobowiązań nałożonych przepisami wspólnotowymi w zakresie selektywnej zbiórki i odzysku, w tym recyklingu odpadów.
Źródło finansowania	Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko 2014–2020 Oś priorytetowa II. Ochrona środowiska, w tym adaptacja do zmian klimatu RPO Warmia i Mazury 2014–2020 Oś priorytetowa 5. Środowisko przyrodnicze i racjonalne wykorzystanie zasobów
Wsparcie UE	6,12 mln zł
Wkład własny	1,08 mln zł
Terytorialny wymiar wsparcia	Cały EOF
Wnioskodawca	Związek Międzygminny „Gospodarka Komunalna”, jednostki samorządu terytorialnego EOF
Planowane wykorzystanie instrumentów finansowych	Nie przewiduje się wykorzystania instrumentów finansowych/wsparcie bezzwrotne.

Powiązanie z innymi projektami	Projekt komplementarny dla przedsięwzięć: – Program usuwania azbestu.
Wskaźniki	– Liczba wspartych Punktów Selektywnego Zbierania Odpadów Komunalnych [szt.]. – Dodatkowe możliwości przerobowe w zakresie recyklingu odpadów [Mg/r.].

Program usuwania azbestu

Cel operacyjny ZSR EOF	3.4. Poprawa skuteczności systemu gospodarki odpadami.
Cel tematyczny/Priorytet inwestycyjny UE	CT 6. Ochrona środowiska naturalnego i efektywności wykorzystania zasobów. PI 6a Inwestowanie w sektor gospodarki odpadami celem wypełnienia zobowiązań określonych w dorobku prawnym Unii w zakresie środowiska oraz zaspokojenia wykraczających poza te zobowiązania potrzeb inwestycyjnych określonych przez państwa członkowskie.
Zakres przedsięwzięcia	– Demontaż, transport i unieszkodliwienie azbestu: • pokrycia dachowe budynków mieszkalnych, gospodarczych i innych zawierające azbest, • inne wyroby zawierające azbest (w tym rury z izolacją azbestową), • wymagające usunięcia zgodnie z Programem oczyszczania kraja azbestu
Uzasadnienie	Integrujące znaczenie dla EOF: – na terenach EOF duża część budynków mieszkalnych, gospodarczych i innych ma pokrycia dachowe zawierające azbest, wymagające usunięcia zgodnie z Programem oczyszczania kraja azbestu, – zgodność ze: <i>Strategią zrównoważonego rozwoju Ełku do roku 2020, Strategią rozwoju Ośrodka Subregionalnego Ełk do roku 2025</i> , planami rozwoju lokalnego Gmin: Ełk, Kalinowo, Prostki, Stare Juchy, PRL Powiatu Ełckiego, – przedsięwzięcie uwzględnione w Powiatowym Programie Ochrony Środowiska oraz Programie Ochrony Środowiska Miasta Ełku, – kompleksowo rozwiązuje problem EOF, – istotne dla niwelowania zagrożeń dla zdrowia mieszkańców.
Źródło finansowania	WFOŚiGW w Olsztynie Środki z budżetu państwa pozostające w dyspozycji Ministra Gospodarki
Wsparcie UE	13,60 mln zł
Wkład własny	2,40 mln zł
Terytorialny wymiar wsparcia	Cały EOF
Wnioskodawca	Związek Międzygminny „Gospodarka Komunalna”, jednostki samorządu terytorialnego EOF
Planowane wykorzystanie instrumentów finansowych	Nie przewiduje się wykorzystania instrumentów finansowych/wsparcie bezzwrotne.
Powiązanie z innymi projektami	Projekt komplementarny dla przedsięwzięć: – Poprawa systemu gospodarki odpadami.
Wskaźniki	Ilość usuniętych płyt azbestowych [Mg/ rok].

Poprawa zagospodarowania turystycznego i efektywne wykorzystanie zasobów EOF

Cel operacyjny ZSR EOF	3.5. Rozwój infrastruktury turystycznej skierowany na wykorzystanie i poszanowanie walorów i zasobów środowiska.
Cel tematyczny/Priorytet inwestycyjny UE	CT 6. Ochrona środowiska naturalnego i wspieranie efektywności wykorzystania zasobów. PI 6c Zachowanie, ochrona, promowanie i rozwój dziedzictwa naturalnego i kulturowego
Zakres przedsięwzięcia	– Zagospodarowanie i rekultywacja brzegów rzek, jezior pod cele turystyczne, w tym: • ciągi piesze, spacerowe,

	• urządzenie i rekultywacja plaż (wraz z infrastrukturą sportowo-rekreacyjną, sanitarną, komunikacyjną itd.), • urządzenie miejsc biwakowych, przystani kajakowych (w tym szczególnie wzdłuż rzeki Ełk), przystani jachtowych, miejsc do wędkowania, Urządzanie miejsc zieleni w przestrzeni publicznej: parki miejskie, skwery, ogród botaniczny, silvarium, – Urządzanie punktów widokowych, miejsc inspiracji, – Tworzenie infrastruktury uzdrowiskowej. W tym projekcie dla MOF Ełk: – Wykorzystanie walorów przyrodniczych w Ośrodku Subregionalnym Ełk dla rozwoju funkcji turystyczno-rekreacyjnych: • zagospodarowanie pustych przestrzeni nad jeziorem i brzegu Jeziora Ełckiego, • zagospodarowanie turystyczne wzdłuż rzeki Ełk, • zagospodarowanie turystyczne jeziora Selmęt Wielki, • zagospodarowanie turystyczne jeziora Sunowo, • zagospodarowanie ścieżek rowerowych w Gminie Ełk i Mieście Ełk.
Uzasadnienie	Integrujące znaczenie dla EOF: – wykorzystanie i ochrona potencjału przyrodniczego EOF wymaga rozbudowy infrastruktury, w tym turystycznej, – potrzeba uporządkowania i ukierunkowania turystyki w celu likwidacji lub unikania ingerencji w przyrodę, – zgodność ze: <i>Strategią zrównoważonego rozwoju Ełku do roku 2020, Strategią rozwoju Ośrodka Subregionalnego Ełk do roku 2025</i>, planami rozwoju lokalnego Gmin: Ełk, Kalinowo, Prostki, Stare Juchy, PRL Powiatu Ełckiego, – kompleksowo rozwiązuje problem EOF, – istotne dla wsparcia rozwoju gospodarczego EOF.
Źródło finansowania	RPO Warmia i Mazury 2014–2020 Oś priorytetowa 6. Kultura i dziedzictwo Program Współpracy Interreg V-A Litwa-Polska 2014-2020 Oś priorytetowa 1. Ochrona środowiska i promowanie efektywnego wykorzystania zasobami
Wsparcie UE	64,18 mln zł
Wkład własny	11,32 mln zł
Terytorialny wymiar wsparcia	Cały EOF, w tym MOF Ełk
Wnioskodawca	Porozumienie międzygminne: Miasto Ełk, Gmina Ełk, Gmina Kalinowo, Gmina Prostki, Gmina Stare Juchy
Planowane wykorzystanie instrumentów finansowych	Nie przewiduje się wykorzystania instrumentów finansowych/wsparcie bezzwrotne.
Powiązanie z innymi projektami	Projekt komplementarny dla przedsięwzięć: – Powiatowa sieć ścieżek turystycznych.
Wskaźniki	– Długość szlaków turystycznych [km]. – Liczba wspartych obiektów turystycznych i rekreacyjnych [szt.]. – Długość zagospodarowanych turystycznie brzegów rzek/jezior [km].

Powiatowa sieć ścieżek turystycznych

Cel operacyjny ZSR EOF	3.5. Rozwój infrastruktury turystycznej skierowanej na wykorzystanie i poszanowanie walorów i zasobów środowiska.
Cel tematyczny/Priorytet inwestycyjny UE	CT 6. Ochrona środowiska naturalnego i wspieranie efektywności wykorzystania zasobów. PI 6c Zachowanie, ochrona, promowanie i rozwój dziedzictwa naturalnego i kulturowego
Zakres przedsięwzięcia	– Stworzenie sieci ścieżek turystycznych (rowerowych, edukacyjnych, zdrowotnych, punkty widokowe, inne miejsca atrakcyjne turystycznie) w gminach EOF, w tym ścieżek prowadzących do miejsc atrakcyjnych turystycznie i świadczących usługi turystyczne, w tym także mała infrastruktura (tablice informacyjne, postoje i miejsca na ognisko, kosze na śmieci itp.) w tym: • ścieżka Mazury Garbate,

	• dotyczących cennych ekosystemów na terenie EOF, • dotyczących historii obszaru. – Cykliczne imprezy promujące walory EOF (konceptcja, identyfikacja imprez, (zintegrowany kalendarz imprez, współpraca przy tworzeniu harmonogramu wydarzeń realizacja). – Realizacja projektów turystycznych w ramach EGO i EGO SA.
Uzasadnienie	Integrujące znaczenie dla EOF: – potrzeba budowy rozpoznawalności EOF jako regionu recepcji turystycznej, poprawa atrakcyjności oferowanych produktów turystycznych, zgodność ze: <i>Strategią zrównoważonego rozwoju Ełku do roku 2020</i>, <i>Strategią rozwoju Ośrodka Subregionalnego Ełk do roku 2025</i>, planami rozwoju lokalnego Gmin: Ełk, Kalinowo, Prostki, Stare Juchy, PRL Powiatu Ełckiego, kompleksowo rozwiązuje problem EOF, istotny dla wsparcia rozwoju gospodarczego EOF i jego spójności przestrzennej, – powiązanie z miastem-rdzeniem.
Źródło finansowania	RPO Warmia i Mazury 2014–2020 Oś priorytetowa 6. Kultura i dziedzictwo Program Współpracy Interreg V-A Litwa-Polska 2014-2020 Oś priorytetowa 1. Ochrona środowiska i promowanie efektywnego wykorzystania zasobami
Wsparcie UE	8,5 mln zł
Wkład własny	1,5 mln zł
Terytorialny wymiar wsparcia	Cały EOF
Wnioskodawca	Porozumienie międzygminne: Miasto Ełk, Gmina Ełk, Gmina Kalinowo, Gmina Prostki, Gmina Stare Juchy, Powiat Ełcki
Planowane wykorzystanie instrumentów finansowych	Nie przewiduje się wykorzystania instrumentów finansowych/wsparcie bezzwrotne.
Powiązanie z innymi projektami	Projekt komplementarny dla przedsięwzięć: – Poprawa zagospodarowania turystycznego i efektywne wykorzystanie zasobów, – Promocja gospodarcza i turystyczna EOF, – Promocja gospodarcza i turystyczna MOF Ełk.
Wskaźniki	Liczba przedsiębiorstw otrzymujących wsparcie [szt.]. Liczba stworzonych produktów turystycznych [szt.].

System promocji wewnętrznej EOF

Cel operacyjny ZSR EOF	5.1. Promocja wewnętrzna i zewnętrzna EOF.
Cel tematyczny/Priorytet inwestycyjny UE	Nie dotyczy.
Zakres przedsięwzięcia	– Rozpowszechnianie wiedzy wśród mieszkańców na temat historii, kultury, walorów gospodarczych i turystycznych EOF: • organizacja konkursów (wiedzy, plastycznych, pisarskich) dla różnych grup wiekowych i zawodowych dotyczących obszaru EOF, • organizacja seminariów i konferencji tematycznych, w tym naukowych dotyczących obszaru EOF, • opracowanie i dystrybucja materiałów promocyjnych dotyczących jakości życia na terenie EOF, • upowszechnianie wyników badań, diagnoz i analiz dotyczących EOF. Kreowanie wizerunku obszaru jako miejsca atrakcyjnego do życia, biznesu, rozwoju: • organizowanie spotkań z mieszkańcami i prezentacji dobrych przykładów w zakresie przedsiębiorczości, • promocja sukcesów mieszkańców i lokalnych przedsiębiorców poprzez organizację spotkań z mieszkańcami, prezentacja osiągnięć na stronach internetowych, • organizacja spotkań w szkołach ze znanymi przedsiębiorcami,

	• przeprowadzenie cyklicznych spotkań samorządu gminnego z lokalnymi przedsiębiorcami, mieszkańcami, • przyznawanie honorowego tytułu mieszkańca EOF lub poszczególnych gmin w zakresie rozwoju gospodarczego/społecznego/kulturalnego.
Uzasadnienie	Integrujące znaczenie dla EOF: – potrzeba poprawy integracji mieszkańców wokół marki EOF, budowanie wewnętrznego międzysektorowego partnerstwa na rzecz realizacji Strategii, zgodność ze: <i>Strategią zrównoważonego rozwoju Ełku do roku 2020</i>, <i>Strategią rozwoju Ośrodka Subregionalnego Ełk do roku 2025</i>, planami rozwoju lokalnego Gmin: Ełk, Kalinowo, Prostki, Stare Juchy, PRL Powiatu Ełckiego, kompleksowo rozwiązuje problem EOF, istotny dla wsparcia rozwoju gospodarczego EOF i jego spójności przestrzennej, powiązanie z miastem-rdzeniem.
Źródło finansowania	Środki własne jednostek samorządu terytorialnego
Wsparcie UE	-
Wkład własny	3 mln zł
Terytorialny wymiar wsparcia	Cały EOF
Podmiot realizujący	Porozumienie międzygminne: Miasto Ełk, Gmina Ełk, Gmina Kalinowo, Gmina Prostki, Gmina Stare Juchy
Planowane wykorzystanie instrumentów finansowych	Nie przewiduje się wykorzystania instrumentów finansowych/wsparcie bezzwrotne.
Powiązanie z innymi projektami	Projekt komplementarny dla przedsięwzięć: – Promocja gospodarcza i turystyczna EOF, – Promocja gospodarcza i turystyczna MOF Ełk.
Wskaźniki	Liczba zrealizowanych kampanii promocyjnych skierowanych do odbiorców wewnętrznych [szt.].

Lobbing strategiczny

Cel operacyjny ZSR EOF	5.2 Rozwój form współpracy ponadlokalnej.
Cel tematyczny/Priorytet inwestycyjny UE	Nie dotyczy
Zakres przedsięwzięcia	Przedsięwzięcie polega na opracowaniu i wdrożeniu systemu realizacji lobbingu dla strategicznych dla rozwoju EOF inwestycji krajowych i regionalnych oraz stałego lobbingu związanego z podziałem środków zewnętrznych i pozyskiwaniem inwestorów. W ramach przedsięwzięcia planuje się wykorzystanie takich narzędzi jak: organizacja konferencji, seminariów, paneli tematycznych, realizacja profesjonalnych akcji medialnych, wykorzystanie narzędzi lobbingu bezpośredniego i pośredniego, w tym wykorzystania współpracy z innymi regionami/ośrodkami Polski Wschodniej, kraju i Europy, w tym w ramach EGO i EGO SA.
Uzasadnienie	Integrujące znaczenie dla EOF: – potrzeba budowania partnerstw na rzecz realizacji przedsięwzięć regionalnych i krajowych mających znaczenie dla EOF, – zgodność ze: <i>Strategią zrównoważonego rozwoju Ełku do roku 2020</i>, <i>Strategią rozwoju Ośrodka Subregionalnego Ełk do roku 2025</i>, planami rozwoju lokalnego Gmin: Ełk, Kalinowo, Prostki, Stare Juchy, PRL Powiatu Ełckiego, – kompleksowo rozwiązuje problem EOF, – istotny dla wsparcia rozwoju gospodarczego EOF i jego spójności przestrzennej, – powiązanie z miastem-rdzeniem. – znaczenie dla integralności i spójności EOF.
Źródło finansowania	Środki własne jednostek samorządu terytorialnego
Wsparcie UE	-
Wkład własny	2,5 mln zł
Terytorialny wymiar wsparcia	Cały EOF
Podmiot realizujący	Porozumienie międzygminne: Miasto Ełk, Gmina Ełk, Gmina Kalinowo, Gmina Prost-

Rysunek 35.	Struktura mieszkań według roku budowy [%]	76
Rysunek 36.	Przeciętne zużycie energii na ogrzewanie w budynkach mieszkalnych w Polsce według roku budowy oraz w budowanych obecnie w Niemczech i Szwecji [kWh/m ² /rok]	77
Rysunek 37.	Obszary wymagające rewitalizacji na terenie Miasta Ełku	85
Rysunek 38.	Imprezy na 10 tys. mieszkańców w 2012 roku	96
Rysunek 39.	Uczestnicy imprez na 10 tys. mieszkańców w 2012 roku	96
Rysunek 40.	Zdawalność egzaminów maturalnych	101
Rysunek 41.	Kluczowe problemy rozwojowe EOF zidentyfikowane metodą drzewa problemów	126
Rysunek 42.	Dom strategiczny obrazujący wizję, misję, cele strategiczne i cele operacyjne rozwoju Ełckiego Obszaru Funkcjonalnego do 2025 roku	132
Rysunek 43.	Struktura systemu zarządzania realizacją <i>Zintegrowanej strategii rozwoju Ełckiego Obszaru Funkcjonalnego na lata 2014-2015</i>	208